

Täysistunto

Maanantai 19.9.2022 klo 11.59—17.11

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana

Hallituksen esitys HE 130/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 14/2022 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 19.9.2022 Liite 6A

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskusteluun, edustaja Juvonen.

Keskustelu

12.01 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Esitän, että käsitellyssä oleva pakkolaki hylätään.

Arvoisa puhemies! On erikoista, että hallitus tuntuu yhtäältä suhtautuvan hoitotyöhön niin tärkeänä, että hoitajat on pakotettava pakkolaille töihin, mutta toisaalta ei kuitenkaan niin tärkeänä, että hoitajille pitäisi maksaa työstään palkkaa, jolla tulee toimeen. Muissa Pohjoismaissa hoitajien palkkataso on aivan toinen kuin Suomessa ja heille maksetaan paljon suurempaa palkkaa. Myös koronapandemian aikana, kun hoitajat joutuivat venymään äärimmilleen ja riskeeraamaan oman terveytensä, muualla Euroopassa yhteiskunnan arvostus hoitajia kohtaan näkyi palkassa. Suomessa arvostusta näytettiin ehdottamalla, että hoitajat voisivat tulostaa toisilleen kiitoskortteja. Hyvä hallitus, ei näin!

Arvoisa puhemies! Suomea on vaivannut jo pitkään hoitajapula. Hoitoalalla työskentelee yli 10 000 hoitajaa vähemmän kuin pitäisi, samaan aikaan moni suomalainen hoitaja joko vaihtaa alaa tai menee ulkomaille töihin. Suomi käyttää terveydenhuoltoon merkittävästi vähemmän rahaa asukasta kohden kuin muut Pohjoismaat. Melkein kaikkeen muuhun hallitukselta tuntuu riittävän rahaa, mutta ei hoitajille. Jopa valtiovarainministeriön budjettipäällikkö on huomauttanut julkisesti, että vihreään siirtymään olisi voitu laittaa maltillisemmin rahaa. Hallitukselta riitti siihen yli miljardi euroa — ja tämä EU:n rahoituksen päälle.

Arvoisa puhemies! Vaalipuheissa nykyinen pääministeri Sanna Marin kehotti hoitajia menemään lakkoon arvostuksen ja palkkatason nostamiseksi. Kun puheet pitäisi lunastaa käytännössä, rahaa ei löydy. Mitään ymmärrystä tai tukea naisvaltaisten alojen pienipalkkaisille ja ammattitaitoisille työntekijöille ei naisvaltaiselta hallitukselta löydy.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet eivät tunnu ymmärtävän, että tämä pakkolaki ei ratkaise työtaistelua millään muotoa, vaan ainoastaan pahentaa vastakkainasettelua. Tämä lisää katkeruutta, hoitajat ovat syystäkin loukkaantuneita. Meillä on ollut jo vuosia koko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

ajan paheneva terveydenhuollon kriisi. Potilasturvallisuus vaarantuu harva se päivä, kun henkilöstöä on liian vähän, ja tämä näkyy käytännössä kasvavana potilasvahinkojen määränä. Vuonna 2021 potilasvahinkoja kirjattiin yli 9 000, siis yli 24 joka päivä. Tästä hallitus ei ole kuitenkaan huolissaan, vaan ainoastaan hoitoalan lakosta. Kuinka teillä on pookaa toimia näin?

Arvoisa puhemies! Valiokunnissa kuullut työoikeuden asiantuntijat ottivat selkeän kannan ja kritisoivat esityksessä erityisesti aluehallintovirastojen roolia. On käsittämätöntä, että tahosta, jonka pitäisi olla puolueeton valvontaviranomainen, tehdään työtaistelun osapuoli. Jo nykyisen lainsäädännön perusteella käräjäoikeus voi kieltää lakon, mikäli potilasturvallisuus on vaarassa lakon takia, ja tämä nähtiin jo käytännössä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisilla on selkeä kuva siitä, mitä hoitoalan ongelmien ratkaisemiseksi on tehtävä. Sen lisäksi, että pakkolaki on hylättävä, esitämme kuutta lausumaa tilanteen korjaamiseksi. Esitämme lisää sosiaali- ja terveydenhuollon valtiosuosuuksia, jotta hoitajille voidaan maksaa palkankorotukset, ja hallitukselta konkreettista tukea työriidan ratkaisemiseen sopimalla lakon murtamisen sijasta. Esitämme toimenpiteitä sotealan veto- ja pitovoiman parantamiseksi palkkaamalla riittävän määrän pätevää ammattitaitoista ja kielitaitoista työvoimaa — tämä on tärkeää myös potilasturvallisuuden kannalta. Esitämme koulutuspoliittisia keinoja hoitoalan opintokokonaisuuksien nopeuttamiseksi, ja esitämme muun muassa, että hallitus palauttaisi opintopolun, jolla sairaanhoitaja voi opiskella lääkäriksi neljässä vuodessa. Esitämme myös toimenpideohjelmaa hoitotyön johtamisen ja työn organisoimisen kehittämiseksi. Eli esitämme kuutta lausumaa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ymmärtävät, että tämä kaikki maksaa. Kyseessä on arvovalinta: me asetamme suomalaisen terveydenhuollon maailmanparantamisen edelle. Hyvät hallituspuolueiden edustajat! Nyt teillä on mahdollisuus näyttää, arvostatteko te hoitohenkilökuntaa ja haluatteko nostaa hoitajat arvostus- ja palkkakuopasta vai ette. Jos arvostatte hoitajia ja heidän tekemäänsä työtä, äänestäkää pakkolaki nurin.

Ja työmarkkinapöytäan terveiset: tulkaa hoitajia vastaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juuso.

12.06 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa puhemies! Suomen hoivakriisi on kytenyt jo vuosikautia, yhä useampi hoitaja uupuu työssään. Jäljellä olevista hoitajista moni on jo hakeutunut opiskelemaan toiselle alalle tai siirtynyt hoitoalan töihin naapurimaihin. Esimerkiksi Lapissa yhä useampi hoitaja valitsee työskentelyn rajan toisella puolella Ruotsissa. Lähihoitajalle se tarkoittaa kuukausipalkkaan 1 000 euron korotusta — aivan oikein kuulitte, 1 000 euron kuukausipalkkaan korotus lähihoitajalle, kun menee Ruotsin puolelle Tornionjokea töihin. Sairaanhoitajille tietysti vieläkin enemmän, Norjan palkoista ja työehdoista puhumattakaan.

Väestö vanhenee, ja hoivapalveluiden tarve kasvaa koko ajan. Ongelmaa ei ratkaista fillippiiniläishoitajilla, sillä hoitajapula ei kosketa vain Suomea, vaan heistä kilpaillaan jo kansainvälisesti. Erityisesti suomalaisten hoitajien ammattitaitoa arvostetaan ulkomailla. Suomessa hoitajia siirtyi myös yhä enemmän vuokrafirmojen listoille paremman palkan ja joustavamman työajan houkuttelemana. Se taas johtaa siihen, että vakituisten hoitajien työaika kuluu koko ajan vaihtuvien keikkalaisten opastukseen — hoitovirheet kasvavat, ja vakihoidajat väsyvät entisestään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Arvoisa puhemies! Työvoimapula alalla on järkyttävä ja pahenee koko ajan. Jonot erikoissairaanhoidon kasvatavat, vanhusten tilanne heikkenee, kotipalveluja ei ole saatavissa, eikä palvelukotipaikkoja ole tarpeeksi. Väestö vanhenee, ja hoivavelka kasvaa koko ajan. Työvoimapula on akuutti. [Sanna Antikainen: Ja mitä hallitus tekee!]

Hoitajaliitot ovat laskeneet, että heidän esittämänsä palkkaohjelman kustannukset olisivat vuositasolla 306–353 miljoonaa euroa. Vuosien saatossa olen huomannut, että valtiolta loppuvat rahat aina silloin, kun puhutaan hoitajien palkoista. Moniin muihin — mielestäni toisarvoisempiin — kohteisiin rahaa kuitenkin löytyy kuin ihmeen kaupalla. Mielestäni hoitajaliittojen palkkavaatimus on kohtuullinen, ja se pitäisi hyväksyä. Ihmettelen Kuntatyönantajien toimintaa palkkakiistassa. Tarkoituksena on ilmeisesti romahduttaa Suomen terveydenhoitojärjestelmä lopullisesti. [Sanna Antikainen: Ja demarit tukee!] Siltä tämä nyt kovasti näyttää.

Arvoisa puhemies! Vanhuspalveluihin on arvioitu tarvittavan 30 000 työntekijää lisää tämän vuosikymmenen aikana. Lisäksi vanhuspalveluissa on korvattava eläkkeelle siirtyvät. Nyt, jos koskaan, on arvokeskustelun paikka. Hyvinvointivaltion olennaisin tunnusmerkki on se, että apua tarvitsevia autetaan ja heikommista huolehditaan. Nyt se vaatii sen, että hoitajien työskentelyolosuhteita ja palkkoja parannetaan tuntuvasti, jotta ala houkuttelisi jatkossakin opiskelijoita. [Sanna Antikainen: Mutta demarit eivät kannata tätä!]

Suomessa vain vähän aikaa sitten hoitajia potkittiin palkattomalle vapaalle koronarokotusten puuttumisen vuoksi. Nyt heitä ollaan pakottamassa töihin laillisen työtaistelutoimenpiteen aikana. Tähän asti, arvoisa hallitus, olette vannoneet käsi sydämellä, että työmarkkinaosapuolten välisiin neuvotteluihin ei puututa. No, nyt te puututte menemällä Kuntatyönantajien puolelle tässä työtaistelussa. Se on virhe. Se on virhe, joka tulee vaikeuttamaan neuvotteluita entisestään ja kasvattaa joukkopakoa alalta. Pakko sanoa, että toimintanne ei ole mitenkään ratkaisuhakuista eikä pitkäjänteistä, ainoastaan hätäisesti käyttäytyjä pakkolakeja hoitajille. Tästä teidät tullaan muistamaan. [Maria Guzenina: Ihmisten suojelusta!]

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Juvosen hylkäysesitystä ja lausumia. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tanus.

12.11 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Juvosen tekemää esitystä tämän lakiesityksen hylkäämisestä.

Hoitajien hätähuutoa terveydenhuollon sektorin tilanteesta, ääri rajojen yli venymisestä, jatkuvista tulipalojen sammuttamisista ja tuhansista vaaratilanteista ei olla kuultu eikä otettu riittävällä vakavuudella, ei tässäkään talossa. On äärimmäisen ikävää, että työtaistelussa ei olla päästy sopuun. Äärimmäisenä keinona hoitajajärjestöt toivat tehohoitoyksiköihin kohdistuvan lakkouhan. Sekään ei tuntunut herättävän työnantaja- ja päättäjäsapuolia näkemään kentän todellista hätää.

Hoitajajärjestöt siirsivät aiemmin joihinkin tehohoitoyksiköihin kohdistuvaa lakkouhkaa, ja sitten käräjäoikeus käytti toimivaltaansa niiden perumiseen, ja järjestöt vetivät tuon uhan pois. Työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskisenkin mukaan oikeuden päätöksen jälkeen myöskin potilasturvallisuuslain valmistelu olisi pitänyt keskeyttää. Tätä lakiesitystä hoitajien perusoikeuksia loukkaavana, tällä tavoin kiireessä valmisteltuna ja hyvin voimakkaasti vain toisen osapuolen näkökulmia kuulleena ja esiintuovana ei olisi pitänyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

näin ja tässä vaiheessa tuoda tähän saliin. Jos lakonaikaisesta suojelutyöstä haluttaisiin lain tasolla linjata, se laki pitäisi valmistella asianmukaisesti, hyvin huolella ja kaikkia osapuolia ja monia asiantuntijoita kuullen. Hoitajat eivät halua jättää ketään hoitamatta, jos heillä vain on mahdollisuus hoitaa potilaita.

Tehohoitoyksiköiden potilaspaikkojen tai koko yksikön sulkemiseenkaan ei ole tarvittu lakkotoimia, vaan viimeksi viime viikolla tämä tapahtui, koska ei ole riittävästi hoitajia käytettävissä. Potilasturvallisuus vaarantuu Suomessa joka päivä. Tästä kielivät tuhannet ja tuhannet ilmoitukset Valviraan. Potilasturvallisuudesta ovat vastuussa työnantajat ja osaltamme me päättäjät ja valtiovalta. Vuosien ajan panostukset terveydenhuollon sektorille ovat olleet aivan liian pienet.

Olen pahoillani, että olemme tässä tilanteessa. Oma syvä vetoomukseni on, että työmarkkinajärjestöt saavat sovun aikaiseksi. Vetoan erityisesti työnantajaosapuoleen. Potilaat tarvitsevat hoitajia. Meidän omaisemme ja läheisemme tarvitsevat hoitajia. Me tarvitsemme hoitajia. Monia toimia tarvitaan alan veto- ja pitovoiman, alan arvostuksen ja kunnioituksen parantamiseksi, mutta on aivan selvää, että ilman kunnan palkkatason nostoa meillä ei ole riittävästi hoitajia terveydenhuollossa. Kyse ei ole vain jostain tulevaisuuden tilanteesta, vaan tuo tilanne on käsillä jo nyt, ja on suuri riski, että ilman merkittäviä toimia tuo tilanne pahenee nopeasti entisestään.

Monilla toisilla sektoreilla perustellaan huomattavasti korkeampaa palkkatasoa sillä, että palkansaaja on vastuussa suuresta liikevaihdosta, suurista euromääristä, on tekijänä mukana monimutkaisessa teknologiateollisuudessa tai tarkkailee merkittävän teollisuus-koneen prosessien toimivuutta tarkkaamossa. Kyllä, monien työ on tärkeää ja merkittävää, mutta mikä on ihmiselämän ja terveyden hinta? Nuorena sitä ehkä harvoin ajattelee, ellei menetä äkillisesti terveyttään ja toimintakykyään. Iän myötä terveyden merkitys ja arvostus nousee, ja viimeistään ikääntymisen myötä ihmiselämän ja elämän päivien arvo nousee. Jos yhtään pysähtyy miettimään näitä asioita — tavattoman arvokasta ihmiselämää ja terveyttä — niin viimeistään silloin luulisi olevan ilmiselvää, että terveydenhuollon sektorille kuuluu merkittävä palkkatason nosto.

Olen pitkän linjan lääkäri, aina potilaiden elämän ja hyvän hoidon puolella. Se tarkoittaa siis, että olen myös hoitajien puolella. Olen todella huolissani siitä, mikä on tämän lakiesityksen vaikutus potilaiden perusoikeuksien, elämän ja hyvän hoidon, toteutumiseen jatkossa, kun terveydenhuollon alalta poistuu hoitajia ja myös ammattinimikkeiden poistoa pyydetään jatkuvasti enenevässä määrin. Kuka meitä hoitaa jatkossa?

Olen pahoillani, että olemme tässä tilanteessa, ja vetoan hoitajiin. Kaikista vastoinkäymisistä ja tilanteen vaikeudesta huolimatta älkää jättäkö terveydenhuollon alaa älkääkä luopuko ammattinimikkeistä. Teitä tarvitaan — ilman teitä emme pärjää. Teidän arvostuksenne ja kunnioituksenne tulee saada kohdilleen, ei vain puheissa, vaan sen tulee näkyä myös käytännön toimissa. Sen toivon toteutuvan myös tässä salissa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

12.16 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö julkaisi tänään tilaston, että kuluttajahinnat nousevat tänä vuonna noin kuusi ja puoli prosenttia, ja sellainenkin tosiasia on olemassa, että sairaanhoitajan peruspalkka jää suomalaisen keskiansiosta lähes 600 euroa jälkeen kuukaudessa. Kun me tiedetään tämä tosiasia, mikä inflaation laukkaaminen on tällä hetkellä ja sairaanhoitajan työtaakka ja vastuu ja työolosuhteet, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

ammattijärjestöjen vaatima 3,6 prosentin palkankorotus viiden vuoden ajalle tämän yleiskorotuksen lisäksi ei ole kohtuuton. Tällä me oltaisiin saatu kuntoon nämä asiat. Toki ymmärrän, että se raha on vaikeaa jostain raapia, koska silloin joudutaan jostain tasapainottamaan, mutta tämä hallitus nyt on sitä velkaa tehnyt muutenkin jo yli 40 miljardia tämän vaalikauden aikana, joten kumma, että sitä ei koskaan riittänyt tänne saakka, hoitajien työolosuhteiden parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tässä on yksi ironia, mitä tämä hallitus on onnistunut tekemään tämän vaalikauden aikana: Vaalikauden alkupuolella hallitus pakotti tuhansia hoitajia pois töistä koronarokotelveivoittavuuden takia, ja nyt pakotetaan hoitajat töihin sakon uhalla. Vaikkakin sakko kohdistuisi ammattijärjestöihin, se tarkoittaa silloin myös sitä, että työntekijöiden arvostus on mitattu hallituksessa todella kevyeksi. Me ymmärrämme potilasturvallisuuden, ja myös me perussuomalaiset kannamme huolta siitä, että potilasturvallisuus toteutuu tehohoitoyksiköissä — se on selvää — mutta tapa, jolla hallitus toimii, on väärä. Käräjäoikeus osoitti jo sen, että meillä on olemassa järjestelmä, jolla me pystytään turvaamaan potilaiden turvallisuus tehohoitoyksiköissä. Ja kun tämän hallitus nyt tietää, siitä huolimatta se haluaa tänään väkisin runnoa tämän lain läpi, koska se haluaa osoittaa hoitajille kaapin paikan. Tästä on kyse. Teidän arvostuksenne näkyy pakolla. [Vasemmalta: Ei, ei!] Aikaisemmin pakotitte pois töistä, nyt pakotatte töihin. Tämä ristiriita jää teidän hallituksen historiaan. Inhimillisyys on puuttunut joka kerta, kun hoitajista on ollut kyse. Aina syy on eri, mutta hoitajat ovat saaneet joka kerta maksaa kovan hinnan.

Tämän vuoksi, arvoisa puhemies, kannatan edustaja Juvosen ehdottamaa epäluottamusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laiho.

12.19 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Teen ensin tässä potilasturvallisuuslakiin liittyen kokoomuksen lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimiin, joilla varmistetaan sosiaali- ja terveysalan henkilöstön veto- ja pitovoima riittävän henkilöstön turvaamiseksi.”

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilanne on ollut erittäin huolestuttava jo pidempään. Ihmisten palvelutarve on kasvanut väestön ikääntyessä, hoitojonot ovat pitkät ja maassamme on mielenterveyskriisi, erityisesti lasten ja nuorten osalta, ja vanhustenhoidon tilanne on vain pahentunut tämän hallituksen aikana. Hallitus ei ole tehnyt käytännössä mitään terveydenhuollon tilanteen parantamiseksi. Pelkästään paperilla tehdyt mitoitusmäärittelyt eivät tuo lisää hoitajia eivätkä paranna hoitoa.

THL on arvioinut, että vuoteen 2040 mennessä sosiaali- ja terveysalalle tarvitaan 200 000 uutta työntekijää, kun huomioidaan eläköityminen mukana. Hoitajamitoituksen henkilöstötarpeet, muun terveydenhuollon ja vanhustalveluiden tarpeet sekä eläköityminen huomioiden hallituksen tekemät toimet eivät ole lähimainkaan riittäviä. Tarvitaan useita ratkaisuja hyvän hoidon ja hoivan turvaamiseksi.

Olemme tässä tilanteessa nyt hoitajalakon edessä, jossa on jouduttu turvautumaan tähän lakiin, mitä tällä hetkellä käsittelemme. Täytyy sanoa, että on surullinen tilanne se, että ylipäätänsä toimenpiteitä ei ole tehty riittävästi, niin että henkilöstötilanne ja terveydenhuollon kriisi olisi lähtenyt laukeamaan, mutta surullinen myös siksi, että suojelutyöstä ei ole pystytty sopimaan normaalilla tavalla neuvotteluteitse. Nyt ollaan tietynlaisessa pattitilan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

teessa, ja jotta potilaiden henki ja terveys pystytään turvaamaan, niin tämä laki nyt valitettavasti on välttämätön.

Ymmärrän kuitenkin erittäin hyvin hoitajia ja heidän tilannettaan. Esimerkiksi täällä pääkaupunkiseudulla palkalla on vaikea tulla toimeen. Asumiskustannukset ovat nousseet, bensakustannukset nousseet, elinkustannukset kaiken kaikkiaan, ja nyt vielä kun tuli tämä energiakriisi, niin tulee yhä kalliimmaksi käydä töissä. Myös jos ajatellaan julkisella puolella työntekijän etuja, mitä on saatavilla, niin toki se, että on pysyvä työpaikka ja siihen voi luottaa, on varmasti hyvä etu, mutta tällä hetkellä, kun henkilöstöstä on puute joka puolella, työpaikkoja on varmasti tarjolla joka paikassa.

Mutta jos ajatellaan työntekijöiden työetuja, niin kyllähän ne aika vähissä ovat muuten. Esimerkiksi työterveyshuolto on usein todella minimaalista. Hoitajat ovat usein vain sen lakiin kirjatun työterveyshuollon piirissä, ja esimerkiksi sairaustapauksissa pitää tukeutua julkiseen terveydenhuoltoon, joka tällä hetkellä on tukossa. Yksityisellä vastaanotolla heitä kyllä käy hakemassa sairauslomatoistuksia tai hakemassa lääkityksiä tai muita tarpeita, mutta tämänkin mahdollisuuden hallitus on poistamassa ajamalla alas Kela-korvaukset, mikä on suunnittelussa. Me ajetaan ihmisiä yhä ahtaammalle.

Yksi asia on myös esimerkiksi parkkimaksut. Esimerkiksi Helsingissä on aika vaikea tulla autolla töihin. Sitten kun tekee kolmivuorotyötä ja kymmenen aikaan illalla lähtee julkisella liikenteellä harvennetulla vuorovälillä menemään kotiin, niin se on suhteettoman pitkä aika, kun seuraavana aamuna pitää olla taas töissä.

Toki meidän pitää kiinnittää huomiota myös työn johtamiseen ja siihen, että hoitajat pystyisivät enemmän vaikuttamaan omaan työnkuvaansa ja omiin työaikoihinsa. Meidän kuormittavat it-järjestelmät eivät yhtään edesauta henkilöstöpulaa, päinvastoin, ne ovat sitä pahentaneet. Ne ovat vähentäneet työn tuottavuutta. Yhä vähemmän pystytään ottamaan asiakkaita vastaan esimerkiksi vastaanotoilla tai hoitamaan sairaaloissa, ja eläkeläisiä ei voida käyttää auttamaan keikkatöissä, koska tietojärjestelmäsystemit ovat liian monimutkikkaat perehdytykseen. Eli kyllä tässä on paljon myös itse aiheutettua ongelmaa.

Lauantaina ministeri Lindén Ykkösaamussa kertoi jotenkin helpotuksena, että kyllä tämä palkka-asia sitten hyvinvointialueille siirryttäessä helpottaa, kun hoitajille tulee 800 miljoonaa euroa. Minusta tämä oli aikamoista harhaan johtamista, koska se ei pidä paikkaansa. Me kaikki tiedämme, että tässä sote-muutoksessa raha on hyvin tiukassa. Soten rahoituslain mukainen indeksikorotus vuonna 2023 on vajaa 2,5 prosenttia, kun samaan aikaan inflaatio on noin 7 prosenttia, ja tätä indeksikorotusta ei ole merkitty palkkoihin. Palkkojen osuuskin tästä kohdistuu kaikille henkilöstöryhmille, ei vain hoitajille. Eli hyvinvointialueuudistus ei korjaa hoitajien palkkoja, otetaan tämä nyt tässä selkeästi esille. Me ollaan tilanteessa, jossa asiakkaat ja palkat ovat siinä samassa lokerossa ja sen pitää riittää kaikille. Sen takia tämä sote-uudistus onkin käsittämätön: me laitetaan hallintoon miljoonia euroja, satoja miljoonia euroja, kun samaan aikaan meidän palvelut ovat kriisisä ja hoitajat ovat palkkakuopassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

12.26 **Jari Koskela ps:** Arvoisa herra puhemies! Meidän kaikkien kannalta on hyvin valitettavaa, että hoitajien työkiista on johtanut tähän pisteeseen. Työmarkkina-asiat ovat tässä maassa ensisijaisesti liittojen välisiä. Nyt olemme tilanteessa, jossa potilasturvallisuuden vuoksi myös käräjäoikeus on puuttunut kiistaan olemassa olevan lainsäädännön puitteissa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

ja se on lausunut, että tehohoitoa uhanneet lakot on kielletty. Siksi voidaan esittää kysymys, onko tämän lain säätäminen eduskunnassa tarpeetonta, onko tällä lailla loppujen lopuksi muuta vaikutusta kuin tehdä hoitoalasta entistä vähemmän vetovoimaista. Onko eduskunnassa nyt säädettävä laki tarkoitettu perustuslainkin turvaavan työtaisteluvapauden murtamiseen? Osoittaako tämä hallituksen arvostusta hoitajiin ja hoitotyöhön?

Hoitajien merkitys yhteiskunnalle on kiistaton. Työelämässä heitä on noin 150 000. He tekevät vaativaa ja vastuullista tehtävää. Monesti on sanottu, että he tekevät työtä kutsumusammattissa. Rajansa kuitenkin kaikella. Viimeistään meneillään oleva korona-aika on osoittanut sen tosiasian, että meillä on liian vähän hoitajia, he ovat alipalkattuja ja myös liiallisella työkuormalla kuormitettuja. Valitettavasti viime vuosina entistä useampi hoitaja on vaihtanut alaa, ja tämä kehitys tulee varmasti tämän käsittelyssä olevan lain myötä kiihtymään.

Asioille olisi jo vuosia sitten pitänyt ja voinut tehdä muutakin kuin pelkkiä sanoja ja juhlapuheita. Täällä eduskunnassakin on pidetty satoja puheita hoitajien puolesta — eikä vähiten henkilömitoituksen nostosta 0,7 hoitajaan hoidettavaa kohden. Ongelma tässä, kuten niin monessa muussakin, on rahoituksen puute. Sote-sektorilla on krooninen rahoitusvajae, johon hallitus ei ole esittänyt ratkaisuja. Onpa viime marraskuussa perustettu työryhmäkin hoitajaongelmaa ratkaisemaan. Missä ovat tämänkin työryhmän tulokset, tietääkö kukaan? Tilanne on eskaloitunut äärimmäisen vaikeaksi. Liitot eivät ole löytäneet ratkaisuja, ja samanaikaisesti hoitajat irtisanoutuvat tehtävistään, mikä entisestään vaikeuttaa tilannetta ja samalla hoitajapulaa.

Me perussuomalaiset vastustamme pakkoja ja toivomme loppuun asti sopuratkaisuja. Jos ja kun pakkolaki tulee voimaan, niin silloin hoitajille odotamme tehdystä työstä kolminkertaista palkkaa. Valitettavasti eduskunta äänesti tämän pykälämuutoksen perjantaina nurin. Keskustelussa on asetettu keskiöön, kohteeksi, toisaalta ihmiselämän suojeleminen ja toisaalta oikeus lakko-oikeuteen. Oma mielipiteeni on, että tähän vaikeaan tilanteeseen vastaamme parhaiten laittamalla hoitajien asiat kuntoon. Siinä tarvitaan myös liittojen vastaantuloa. Hoitajien työstään saama korvaus ja työolosuhteet pitää saada työtä ja vastuuta vastaavalle tasolle, välittömästi. Näin parhaiten suojelemme myös ihmishenkiä.

Hoitajat eivät voi olla aina viimeisten joukossa, kun tarkastellaan arvostusta ja palkkausta. Lääkäritkin työskentelevät usein työpareina hoitajien kanssa. Lääkärit kyllä pitävät aina hyvin puolensa, kun katsotaan palkkauksia, arvostusta ja muita etuja. Myös esimiestaitoihin ja johtajuustaitoihin pitää saada kohennusta. Hyvällä johtamisella voidaan parantaa työilmapiiriä ja samalla vähentää sairauspoissaoloja ja lisätä tehokkuutta.

Ikäihmisten määrä tulee kasvamaan entisestään tulevina vuosina. Panostuksia pitää saada erityisesti heidän hoivaansa. Emme voi jättää maamme hyvinvoinnin rakentajia oman onnensa nojaan. Erityisesti omaishoitajat jätetään usein aivan liian vähälle huomiolle näissä keskusteluissa. Omaishoitajia on maassamme jopa 350 000, vaikka vain vajaa 50 000 heistä saa omaishoidon tukea. Omaishoito tuo jo tällä hetkellä yli parin miljardin säästöt sote-kustannuksiin. Omaishoitajien tekemä työ on korvaamatonta, ja sitä työtä tehdään varmasti rakkaudesta eikä rahasta. Vähintä, mitä yhteiskunta voisi heidän asiansa parantamiseksi tehdä, on heidän pienen palkkionsa säätäminen verovapaaksi. Tämä olisi valtiolle pieni mutta merkittävä ele, kun etsitään ratkaisuja hoitoalan kriisiin.

Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Juvosen tekemää hylkäämisehdotusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

12.31 **Sanna Antikainen ps:** Arvoisa puhemies! Olen tällä hetkellä erittäin, erittäin surullinen — surullinen siitä, että sosiaali- ja terveysala on tässä tilanteessa, ja surullinen siitä, miten te, hallitus, kohtelette hoitajia tämän pakkolain myötä.

Arvoisa hallitus, meillä on takana raskas korona-aika. Muistatteko te vielä, ketkä olivat etulinjassa auttamassa ja hoitamassa sairastuneita laittaen samalla itsensä vaaraan? No, jos olette unohtaneet, niin he olivat hoitajia ja ovat edelleen. Kun muut menivät etätyöhön ja suojelivat itseään ja perheitään, niin hoitajat olivat siinä potilaan lähellä hoitamassa ja auttamassa edelleen laittaen itsensä ja jopa perheensä vaaraan. No, mitä hoitajat saivat sitten taas tästä korvaukseksi? Eivät mitään. Eduskunnassa moni edustaja, itse myös, teki toimenpideoitteita erillisestä koronakorvauksesta hoitajille. Mitä hallitus teki? Ei mitään.

Arvoisa puhemies! Olen seurannut hoitoalan kehitystä vuodesta 2008 asti, kun aloitin lähihoitajan opintoni, ja sitten vuonna 2019 valmistuin sairaanhoitajaksi, mikä oli pitkäaikainen haaveeni ja tavoitteeni. Rakastan ammattiani, ihmisten auttamista. Tämä kansanedustajuus on luottamustehtävä, mutta hoitajuus on ammattini ja identiteettini. On ollut surullista ja turhauttavaa seurata alan ongelmien jatkuvaa lisääntymistä ja sosiaali- ja terveysalan kriisiytymistä.

Kriisiytyminen on kiihtynyt voimakkaasti viimeisen kolmen vuoden aikana, mutta mitä te hallituksessa olette tehneet? Te olette rakennelleet viimeiset kolme vuotta hyvinvointialueita, jotka eivät ratkaise hoitajapulaa tai hoitajien palkkaongelmaa. Viime kaudella SDP:stä väitettiin, että hoitajamitoitus on kahden tunnin työ. No nyt te, hallitus, olette sorvanneet hoitajamitoitusta kolme vuotta, ja siltikin joudutte lykkäämään sen voimaantuloa. Kysykää itseltänne, miten meni.

Arvoisa puhemies! Hoitajat ovat kaikki nämä vuodet varoitelleet potilasturvallisuuden vaarantumisesta. On tehty uutisjuttuja, kirjoituksia, tiedotteita, ilmoituksia ja niin edelleen. Jatkuvasti on yritetty kertoa meidän sosiaali- ja terveysalan ongelmista ja potilasturvallisuuden vaarantumisesta. Miten hallitus on nyt reagoinut asiaan? Ei mitenkään. Mutta annas olla, kun hoitajat itse vaativat lisää palkkaa vastaamaan työn kuormittavuutta, niin hallitus ja SDP etunenässä syyttävät hoitajia potilasturvallisuuden vaarantamisesta ja sorvaavat neuvottelujen sijaan pakkolakeja.

On mainittava myös, että potilasturvallisuuden vaarantuminen johtuu oikeastaan aina siitä, ettei työnantaja saa hoitajia tarpeeksi tai ettei työnantaja saa sijaista poissa olevan tilalle. Nolla — siis nolla kertaa potilasturvallisuus on vaarantunut lakon takia, mutta silti te, hallitus, olette tänään hyväksymässä pakkolait hoitajia vastaan. Kysyisin teiltä: eikö edes hiukan hävetä?

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä sanoa, että kun hoitajat viime perjantaina vaativat palkankorotuksia eduskunnan rappusilla, niin pääministeripuolue demarit vastasivat edustaja Gustafssonin suulla: ”Hiljaa.” Tiedoksi demareille ja tiedoksi koko hallitukselle, että ehkä te voisitte joskus olla hiljaa, lopettaa selittelyn ja kuunnella edes kerran, mitä hoitajilla on sanottavana. Toiveeni on tämä: tekisitte tämän myös ollessanne vallassa ettekä vain vaalityön takia.

Toimintanne pakkolakien suhteen on törkeyden huippu, enkä voi missään tilanteessa kannattaa tätä teidän pakkolinjaanne. Kannatan edustaja Juvosen lain hylkäämisesitystä. Äänestän pakkolakia vastaan, ja hallitus, teidän pitäisi myös tehdä niin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

12.37 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Kokoonnumme nyt täysistuntoon varmasti osittain hyvin ristiriitaisinkin tuntein. Ainakin omat tunteeni ovat hieman ristiriitaisia, koska minusta on selvää, että hoitoala tarvitsee pitempiaikaisen palkkaohjelman, joka korjaa heidän tilannettaan. Me kaikki varmasti toivomme, että sopimus syntyisi hoitoalalle ja tätä lakia ei koskaan tarvitsisi soveltaa. Suomalaiset hoitoalan ammattilaiset eivät ansaitse pelkästään arvostusta, vaan he ansaitsevat sen mukana myös asianmukaisen palkan ja työolosuhteet. Mieleni tekisi ottaa asiaan kantaa paljon yksityiskohtaisemminkin, mutta haluan kunnioittaa sitä periaatetta, että palkoista ja muista työehdoista ei päätetä täällä eduskunnassa, ei edes hallituksessa, vaan niistä päättävät työmarkkinaosapuolet neuvotteluissa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Jukka Gustafsson: Juuri näin!]

Tunteeni ovat hyvin ristiriitaisia myös siksi, että tiedämme, että tätä lakia vastustetaan hyvin laajasti hoitajien keskuudessa. Osa vastustaa lakia tietoisena lain sisällöstä. Useimmat ovat kuitenkin muodostaneet käsityksensä sen viestin varassa, joka heille on laista kerrottu. Tässä joukossa on varmasti paljon niitä, jotka luulevat, että tämä laki estäisi hoitajien työtaistelut. [Sanna Antikaisen välihuuto] Näinhän ei ole, eikä saakaan olla. Hoitajilla pitää olla samalla tavalla oikeus taistella parempien työehtojen puolesta kuin muillakin ammattiryhmillä. Sekin on avoimesti todettava, että yhdenkään hoitajan palkka tai työolot eivät parane sillä, hyväksytäänkö tämä laki vai hylätäänkö se.

Arvoisa puhemies! Tässä laissa on kysymys itse asiassa vain yhdestä asiasta: suojelutyöstä. Jos suojelutyötä olisi annettu suunniteltujen työtaistelujen ajaksi riittävästi, niin että ihmishenkiä suojellaan aivan samalla tavalla kuin kaikissa tähänastisissa työtaisteluissa aina aikaisemmin, tätä lakia ei olisi tarvittu. [Sanna Antikainen: Kova syytös!] Tämän lain tavoitteena on pelkästään ja vain varmistaa ihmishenkiä säästävä suojelutyö. [Sanna Antikainen: Törkeä väite!] Koko tämän lain keinovalikoima, niin neuvotteluelvoite osapuolille kuin sitten kutsuminen tai siirtäminen toisista tehtävistä toisiin terveydenhuollon tehtäviin tai viime kädessä aluehallintoviraston määräys työtehtäviin, tähtää siihen, että silloin puhutaan suojelutyöstä, joka on välttämätöntä, jotta ihmishenkiä ei menetettäisi.

Arvoisa puhemies! Poliitikassa on viime kädessä kysymys kahdesta asiasta: arvoista ja yhteistyöstä. [Sheikki Laakso: Nyt ei ole arvoja!] Yhteistyöllä olemme päättäneet viime perjantaina suurella enemmistöllä tämän lain sisällön. Ja nyt, kun kysymys on lain hyväksymisestä tai hylkäämisestä, olemme perimmäisten arvokysymysten äärellä. [Sanna Antikainen: Kyllä!] Vastakkain on nimittäin kaksi perusoikeutta: oikeus työtaisteluun, eli lakoihin, tulee pitkälti kansainvälisten sopimusten kautta, mutta toisella puolella on perustuslaista lähtevä julkisen vallan velvollisuus edistää kaikkien oikeutta elämään.

Asiantuntijat ovat todenneet kaikissa tätä lakiehdotusta käsitelleissä valiokunnissa, että ilman tätä lakia muun muassa huomisellemme ilmoitettu lakko tulee hyvin todennäköisesti aiheuttamaan ihmishenkien menetyksiä. [Anna Kontulan välihuuto] Jokainen meistä on tästä tietoinen. Siksi jokainen meistä joutuu nyt äänestysnappia painaessaan tekemään selkeän arvovalinnan, kumpi on tärkeämpi oikeus: oikeus elämään vai rajoittamaton oikeus lakoihin. Ymmärrän senkin, että joidenkin painetta päätöksenteossa varmasti helpottaa se, että voi ajatella, että kyllä ne muitten jaa-äännet riittävät tämän lain hyväksymiseen, mutta silti jokainen joutuu tekemään nyt oman arvovalinnan. [Sanna Antikaisen välihuuto — Jukka Gustafsson: Vakavahenkinen puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

12.42 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Myönnän avoimesti, että tämä lakiesitys on poikkeuksellisen vaikea itsellenikin ja se on hyvin herkkä. Ymmärrän hyvin perustelut tälle esitykselle, jotka edustaja Lohi, valiokunnan puheenjohtaja, tässä kyllä hyvin kirkasti, ja valiokunta on myös vienyt tätä oikeaan suuntaan. Kiitos siitä valiokunnalle. Todellakin ihmisen henki ja terveys menevät edelle lakko-oikeuden, joka toisaalta sekkin on tärkeä perusoikeus. [Jukka Gustafsson: Kyllä!]

Pidän vakavana eettisenä ongelmana sitä, että nyt ensimmäistä kertaa terveydenhuoltoalaa uhkaa lakko ilman suojelutyötä. Ja ajattelen, että ihmisen henkeä ja terveyttä ei saa vaarantaa lakonkaan oloissa. Se on niin hoitajille kuin lääkäreille tärkeä ammattieettinen periaate. Mieleeni on jäänyt lääkärilakon tunnuslause vuodelta 84, jolloin jo itse työskentelin lääkärinä, ja se oli: ”Lääkäri on lääkäri lakossakin.” Ajattelen, että samalla tavalla hoitaja on hoitaja lakossakin. Ja silloin painotettiin sitä, että kaikista potilaista, jotka ovat välittömän tutkimuksen ja hoidon tarpeessa, pidetään huolta, kenenkään hoitoa ei keskeytetä, jos keskeyttäminen aiheuttaa sairauden tai vamman pahenemisen, ja myös välttämättömästi ennalta ehkäisevästä toiminnasta huolehditaan.

Kaikkein heikoimpien potilaiden suojaksi niin tehohoidossa kuin kotihoidossa tarvitaan siis myös suojelutyötä. Suojelutyöstä tulee maksaa tuntuva, korkea korvaus. Pidän valitettavana, että hallituspuolueen edustajat myös vasemmistosta hylkäsivät perjantai-iltana tätä koskevan parannusehdotuksen. Ja kuten aluksi sanoin, tämä aihe on vaikea. Nimittäin toisaalta kyllä lakonuhka on hoitoalan hätähuuto, joka meidän päättäjien tulee kuulla. Hoitajat ovat huoleissaan ja vaatimuksissaan oikeassa. Terveystenhoito on todellakin kriisissä, ja tilanteen kärjistyemisestä hallitus ei voi väistää vastuutaan. Eikä hoitajapulaa ratkaista nyt tällä lailla, jota eduskunta käsittelee. Vähintä, mitä hallituksen olisi nyt tullut tehdä, olisi ollut tuoda tänne samanaikaisesti esitykset, joilla hoitajapula ratkaistaan. Ja kyllä, siinä tarvitaan rahaa, lisää liksaa. Tarvitaan lisää resursseja, jotta työn kuormittavuutta voidaan keventää ja alan pito- ja vetovoimaa parantaa.

Hoitajien jättimäistä koulutustarvetta kiihdyttää myös lähivuosien eläköityminen. Kunta-alalla eläköityy seuraavan kymmenen vuoden aikana neljäsosa nykyisistä sairaanhoitajista ja kolmasosa lähihoitajista. Ja sote-alan koulutuksen saaneista 70 000 tai jopa 100 000 tekee töitä tällä hetkellä muualla kuin koulutuksensa mukaisissa töissä. Sote-työn houkuttelevuutta tulisi pikaisesti vahvistaa, jotta tuosta reservistä saataisiin alalle tekijöitä. Jos mitään ei tehdä, on käymässä päinvastoin. Moni suunnittelee tälläkin hetkellä alanvaihtoa, ja pelkään, että nuo uhkaukset, joita me saamme, varmasti jokainen, sähköposteihimme ja muilla kontakteilla, todellakin ovat vakavia uhkauksia.

Yhdestäkään työikäisestä hoitajasta ei ole nyt varaa luopua. On todellakin suuri vaara, että tämä laki entisestään kiihdyttää alalta pakoa, varsinkin kun sitä mielestäni, tosin osin harhaanjohtavasti, nimitetään pakkolaiksi.

Valitettavasti eduskunnan enemmistö on äänestänyt kumoon esityksemme muun muassa puolen miljardin euron lisäyksestä terveydenhoitoon ja vanhuspalveluihin. Koko tämän vaalikauden ajan eduskuntaryhmämme on patistanut hallitusta tämän uhkan edessä ratkaisemaan hoitajapulan, ja olemme tehneet useita konkreettisia esityksiä. Hallitus on kyllä osannut tehdä hyviä pykäläjä esimerkiksi henkilöstömitoituksen tai hoitotakuun edistämiseksi, mutta nämä hyvät pykälät tarvitsisivat rinnalleen resursseja.

Tuo hallituksen asettama työryhmä, josta on kerta toisensa jälkeen kyselytunneilla aina ministeri vastannut, että on työryhmä, joka pohtii, ei ole saanut aikaan yhtään toimivaa ehdotusta. [Aki Lindénin välihuuto] Samalla sanon, että hallituksen tulisi kyllä nyt näissä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

oloissa luopua ideologisesta päätöksestään leikata sairaanhoidon Kela-korvaukset, koska se ruuhkauttaa entisestään tätä julkista terveydenhuoltoa. Sen sijaan nyt tulisi tilapäisesti ruuhkan purkamiseksi Kela-korvausten tasoa nostaa. Tässä pienenä yksityiskohtana mainitsen vielä senkin, että kyllä nyt kiireesti tulisi luopua sote-henkilöstön koronarokotevelvoitteesta, koska ei sille ole lääketieteellisiä perusteita. Sekin on osalle terveydenhoitohenkilöstöä varsin ongelmallista.

Omassa punninnassani myös käräjäoikeuden päätöksellä on suuri merkitys. Tämä päätös osoitti sen, että suojelutyön kieltävä lakko voidaan jo nykyisen lainsäädännön pohjalta kieltää. Siksi mielestäni voidaan kyllä ihan perustellusti jopa todeta, että potilasturvallisuuslakia ei aivan välttämättä tässä tilanteessa tarvita. Voitaisiin nojautua myös olemassa olevaan lainsäädäntöön. Siksi mielestäni voidaan perustellusti myös pohtia sitä, että vaikka tällä lakiesityksellä on oikeat eettiset perustelut, niin se ei ratkaise hoitoalan kriisiä ja sen antama signaali voi olla hoitoalalle todellakin tuhoisa, niin kuin täällä on tuotu esiin. Se olisi ehdottomasti vaatinut rinnalleen toimet hoitajapulan ratkaisemiseksi, koska ei kai kukaan täällä kuvittele, että tällä lailla tätä hoitajapulaa ratkaistaisiin. [Arja Juvonen: Ei todellakaan!] Eikä tässä ole lain välttämättömyyttä arvioitaessa otettu huomioon oikeuslaitoksen jo tekemää linjausta ja päätöstä aivan olemassa olevan lainsäädännön pohjalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

12.50 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Päätin tulla puhumaan tänne vasemmalle, kun ehkä enemmän vasemmistoa koskee nyt tämä hoitajien kurjistaminen.

Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on täällä toisessa käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana sekä siihen liittyvä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö. Perussuomalaisen valiokuntaryhmä on jättänyt mietintöön vastalauseen, jota luonnollisesti kannatan. Me perussuomalaiset siis vastustamme tätä hoitajien pakkolakia. Edustaja Lohi vetosi äsken lakia säädettäessä hengen ja terveyden suojelemiseen. Itsekin tunnustan, että tämä aihe on vaikea, mutta näen, että hallitus on romuttanut suomalaista terveydenhuoltoa koko tämän hallituskauden, erityisesti helmikuun ensimmäisestä päivästä lähtien, jolloin te sääditte mielestäni perustuslain vastaisen hoitajien pakkorokotuslain.

Kunnioitettu puhemies! Tämä ei siis ole ensimmäinen kerta, kun nykyhallitus säätää lakeja, jotka heikentävät hoitoalan veto- ja pitovoimaa tai ovat hoitajien perusoikeuksien kannalta kyseenalaisia. Puhuin jo viime vuoden joulukuussa hoitoalalle syntyvistä ja aiheutuvista ongelmista, kun eduskunnassa käsiteltiin hallituksen esitystä tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta eli hoitajien pakkorokotuksista. Kannoin jo tuolloin huolta hoitajien riittävydestä jo ennestään kuormittuneella alalla. Lisäksi olin huolissani hoitajien perusoikeuksista, enkä ollut edes ainoa. Itä-Suomen yliopiston sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja ja valtiosääntöoikeuden dosentti Pauli Rautiainen nimittäin kirjoitti Perustuslakiblogissa hyvin kriittiseen sävyyn asiaan liittyvistä perustuslakivaliokunnan lausunnoista ja erityisesti siitä, ettei rokottamattomille hoitajille olisi pahimmillaan palkanmaksuvelvollisuutta. Hallitus kiristi silloin hoitajia tällä palkanmenetyksellä ottamaan rokotteita. Eli te veitte hoitajilta oikeuden omaan kehoonsa.

Tämän vuoden helmikuussa, samana päivänä, kun laki astui voimaan, jätin eduskunnan käsiteltäväksi lakialoitteen, jolla eduskunnan hyväksymä pakkorokotuslaki kumottaisiin, koska jo tuolloin sen perusteet olivat jopa asiantuntijalausuntojen mukaan vanhentuneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylilääkäri Hanna Nohynek totesi tammikuun 2022 lopussa, että omikronin jyllätessä yhteiskunnassa ei hoitajien rokotevelvoitetta voi enää perustella potilaiden suojaamisella.

Arvoisat kollegat! Hoitajien asia on kytenyt pitkään. Vertaisin tilannetta nuotioon: kun sinne kaadetaan bensaa, se roihahtaa. Hoitajat eivät ansaitse tällaista pakkoa pakon perään. Palkanmaksun keskeyttämisellä kiristettiin hoitajia ottamaan rokote. Jos hallitus oikeasti arvostaisi alaa, se lähtisi ratkaisemaan ongelmia hieman eri tulokulmalla ja lopettaisi tämän pakkorokottamislain välittömästi ja pyytäisi syvästi anteeksi hoitajilta — tämä nimittäin on vienyt satoja tai tuhansia työntekijöitä alalta. Väitetään, että rokottamattomia hoitajia on pieni määrä kaikista hoitajista. On kuitenkin myös rokotettuja hoitajia, jotka eivät kuitenkaan hyväksyneet kollegoidensa rokottamista pakolla. Heitäkin on, eivätkä he näissä tilastoissa rokottamattomien hoitajien määrästä näy.

Arvoisat edustajakollegat! Nyt eletään jo syyskuuta. Onko hallituksessa mitään tapahtunut asian suhteen? No, sen verran on, että perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén kertoi viime torstaina eduskunnan kyselytunnilla, että hoitohenkilöstöltä lakataan todennäköisesti edellyttämästä koronavirusrokotteiden ottamista. Hän totesi: ”Me arvioimme tämän asian lähiviikkoina. Todennäköistä on, että tämä toistaiseksi voimassa oleva lakipykälä poistetaan, mutta en pysty vielä ilman asiantuntijoiden arviota sanomaan tarkkaa päivämäärää.” Vai lähiviikkoina? Mitä asiantuntijanäkemyksiä Lindén vielä tarvitsee, kun itseläni oli jo helmikuussa asiantuntijalausunto, jossa koko pakkorokotus kyseenalaistettiin? Miksi on odotettu näin kauan?

Tämä on luonut epävarmuutta hoitajien keskuuteen ja laittanut heidät tilanteeseen, että he ovat ikään kuin toisiaan vastaan siellä. Lainaan tässä vastalauseitamme: ”Valiokuntaryhmämme huomauttaa lisäksi, että hallituksen erittäin poikkeuksellinen suhtautuminen hoitoalan työtaisteluun voi heikentää hoitoalan houkuttelevuutta entisestään: jos hoitoalalla työskentelevien perusoikeuksia ei kunnioiteta, hallitus säätää lain, jota perusteluista poiketen käytännössä käytettäisiin lakon murtamiseksi. Seurauksena voi olla, että tulevaisuudessa moni nykyisistäkin hoitajista siirtyy joko muille aloille tai ulkomaille töihin.”

Arvoisa puhemies! Asia on vaikea, mutta nyt pitää löytää ratkaisu ilman tällaisia pakkolakeja. Itse toivoisin, että tämä hoitajien pakkorokotuslaki ihan ensi tilassa — siitä on lakialoite olemassa — tai vaikka heti kumottaisiin. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

12.57 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on viitattu ihmishenkeen, ja ihan oikeutetustikin, mutta silloin on hyvä muistaa, että ihmishenki on uhattuna nytkin päivittäin, ja jos tämä lakiesitys tulee voimaan, riskinä on, että vielä enemmän hoitajia vaihtaa alaa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä, just näin! — Arja Juvonen: Viisasta puhetta!] mikä johtaisi siihen, että on vielä enemmän ihmisiä, joiden henki on uhattuna.

Arvoisa puhemies! Olisi syytä kiinnittää huomiota siihen, miksi tähän niin sanottuun pakkolakikäsitteeseen on jouduttu. Hallitus on halunnut pysyä poissa hoitajien palkkauksen korjaamisesta, ja asiaa on pidetty vain työmarkkina-asiana. Arvoisat kollegat, ketkä istuvat niissä työmarkkinapöydissä? Muun muassa kuntien edustajat. Kenellä on valtaa kunnissa? Ainakin valtuutusalueilla on. Katsokaamme peiliin, itse kukin.

Hoivahenkilöstön puute ja aliresursointi ei ole uusi ongelma, vaan tämä ongelma on ollut esillä koko 2000-luvun ajan. Ennen viime eduskuntavaaleja kaikki puolueet lupasivat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

lisää hoitajia vanhustenhoitoon. Lähi- ja perushoitajaliiton mukaan hoitajamitoituksen käsite kirjattiin hallitusohjelmaan epämääräisesti. Liitto vaati ja halusi nimenomaisesti lupautua saada lisää koulutettuja lähi- ja sairaanhoitajia. Nyt lähes neljän vuoden hallitusvastuusta huolimatta hallitus ei ole ratkaissut terveydenhuollon kriisiä. Vajaa vuosi sitten kirjoitin seuraavasti Eduskunnasta-kolumnissani: ”Vaikka hallitus on kasvattanut velkataakkaa seitsemällä miljardilla eurolla, se ei ole priorisoinut ja sijoittanut tarpeeksi budjettivaroja sinne, missä tarve on suurin — esimerkkinä hoitojonojen lyhentäminen ja lisähoitajien palkkaaminen.”

Arvoisa puhemies! ”Monet asiantuntijat ovat varoittaneet vakavasta terveydenhuollon kriisistä jo pitkään. Suurimmalle osalle terveydenhuollossa ja vanhustenhoidossa työskentelevistä työtilanne on erittäin haastava. Henkilökunta haluaa tarjota hyvää ja ihmisarvoista hoitoa, mutta aivan liian usein heidän on pakko tinkiä omista arvoistaan ja siitä, miten he todella haluaisivat huolehtia asiakkaistaan. Tähän syynä on usein ajan puute. Henkilökuntaa on liian vähän, eikä palkka ole kilpailukykyinen verrattuna muihin toimialoihin — puhumattakaan pohjoismaisesta vertailusta. Monet sairaanhoitajat ovat valinneet ammattinsa, koska he ovat kokeneet sen kutsumukseksi. Mutta tämä kutsumus hiipuu tai hämärtyy, kun työmäärä muuttuu liian raskaaksi.”

Edellä lainattu teksti kolumnistani on tänään yhtä ajankohtainen. Terveydenhuollon kriisi on suurelta osin rahakysymys, mutta koko kriisin ajan hallitus on siirtänyt, niin kuin sanoin, vastuutaan ja vaatinut asian ratkaisemista työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen neuvottelupöydissä. Arvoisat kollegat, hallituksella on vastuu koko terveydenhuoltoalasta ja sen toimivuudesta sekä riittävästä rahoituksesta. Suomi on tällä hetkellä Pohjoismaiden ainoa maa, jossa sairaanhoitajien peruspalkka on selvästi alle maan keskipalkan.

Hoitajat ovat kertoneet, että jos laki tulee, niin se vaikuttaa todella pitkään hoitotyön motivaatioon. Alalle aikovat eivät ehkä enää mene opiskelemaan hoitotyötä. Esimerkiksi Vaasan ammattikorkeakouluun ei ole edes saatu tarpeeksi hakijoita hoitotyön opiskeluun, vaikka aikaisemmin sinne oli ollut todella vaikea päästä. Nyt hallitus on jälleen valinnut helpoimman tien akuutin hoidon varmistamiseksi.

Värderade talman! Marins regering har avsatt mycket budgetmedel till många olika projekt men inte hittat pengar för att lösa krisen inom vården. Men krisen måste lösas. Därför upprepar jag förslaget från i fjol: Regeringen bör prioritera om sin budget och bevilja mer tilläggsresurser för att lösa lönetvisten och råda bot på bristen på vårdpersonal. Annars leder det till massuppsägningar, och det har vi inte råd med.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitus on kohdentanut paljon budjettivaroja moniin eri hankkeisiin mutta ei ole löytänyt rahaa terveydenhuollon kriisin ratkaisemiseksi. Hallituksen tulisi priorisoida budjettinsa uudelleen ja myöntää lisärahoitusta palkkakiistan ratkaisemiseksi ja terveydenhuollon työvoimapulan korjaamiseksi. Hoitajat ovat venyneet tarpeeksi, ja kriisi on ratkaistava nyt.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

13.03 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Juvosen tekemää hylkäysesitystä ja lausumia. Hallituksen esitys ei millään tavoin lisää sote-alan pitovoimaa, vaan se heikentää todella sote-alan vetovoimaa. Pääministeri Marin on monissa yhteyksissä to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

dennut, ettei hallitus aio puuttua meneillään oleviin työmarkkinaneuvotteluihin eikä hallitus halua omilla toimillaan aiheuttaa sitä, että työmarkkinatilanne menisi entistä enemmän solmuun. Mutta mitä tapahtui tällä viikolla? Hallitus toi eduskuntaan yhdistetyn kiello- ja pakkolain, jolla se tekee valtiovallasta työmarkkinariidan osapuolen.

Hallituksen esityksessä on paljon elementtejä, jotka tekevät siitä sekä kieltolain että pakkolain. Muutama esimerkki: Laki antaisi mahdollisuuden rajoittaa lakkoja — kieltolaki. Aluehallintovirasto voisi työnantajan hakemuksesta siirtää tai keskeyttää lakon tai joukkokirtisanoutumisen — kieltolaki. Hoitohenkilöstöä voitaisiin velvoittaa töihin — pakkolaki. Lomat voitaisiin perua, taukoja ei tarvitsisi noudattaa — kieltolaki. Kunta tai kuntayhtymä voisi määrätä hoitajia tekemään tavanomaisten työtehtäviensä lisäksi tai niiden sijaan muita ammattitaitoaan vastaavia tehtäviä, ja työntekijä voitaisiin määrätä töihin myös toiseen toimintayksikköön — pakkolaki. Työnantajalla olisi mahdollisuus poiketa työaika-säännöksistä, jotka koskevat yötyötä, työajan enimmäismäärää, päivittäisiä taukoja, vuorokausilepoa ja viikkolepoa — kieltolaki. Työnantaja saisi myös poiketa työntekijän vuosilomalain säännöksistä, siirtää jo ilmoitetun vuosiloman ajankohtaa sekä keskeyttää jo aloitetun vuosiloman — kieltolaki. Irtisanoutunutkin voitaisiin määrätä töihin — pakkolaki.

Arvoisa puhemies! Hoitajien avunpyyntö hallitukselle on mennyt kuin kuuroille korville, mutta työnantajan pyyntöä hallitus on taas kuunnellut herkällä korvalla. Hallituksen tahtotila onkin nyt seuraavanlainen: ei lisää liksaa vaan lisää töitä hoitajille. Tämän takaa hallituksen eduskunnalle nyt tuotu yhdistetty kiello- ja pakkolaki. Arvoisa hallitus, kun teidän keskuudestanne on usein kuultu, ettei hallitus sekaannu työmarkkinaosapuolten työmarkkinaneuvotteluihin, niin onko nyt käsiteltävä esitys kieltävä pakkolaki vai hallituksen erityisoperaatio? Vai oletteko te nyt oikeasti sekaantuneet työmarkkinaosapuolten työriitaan menemällä työnantajapuolen taistelutueksi? Hallituksen entiset työväenpuolueet, te olette nyt jättäneet duunarit yksin. Hallituksen entiset työväenpuolueet, te olette nyt valinneet puolenne, ja se on työnantajapuoli, ja samalla olette jälleen jättämässä työntekijät yksin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivisaari.

13.07 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Tätä lakiesitystä on punnittu tarkoin ja analyytisesti eduskunnan valiokunnissa, ja erityisen painavia ovat ilman muuta perustuslaki- ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan huomioidut, muutokset, täydennykset ja poistot.

On erityisen selvää, että kukaan meistä ei ole riemusta kiljuen tätä lakia säätämässä. Uskon puhuvani meidän jokaisen suulla, kun totean, että hoitajien työ saa meistä jokaisen sydämen läpättämään ja ymmärrämme erittäin hyvin työn vaativuuden, tärkeyden ja kuormittavuuden. Tunnistan myös todella hyvin sen, että alan vetovoimassa, palkkauksessa ja hoitajien saatavuudessa on ristiriitaisuuksia, jotka ovat tarpeettomalla tavalla pesiytyneet yhteiskunnallisesti arvokkaan työntekijäjoukon kannettavaksi. Siinä tilanteessa, jossa nyt ollaan, ei ole varmaankaan millekään puolueelle kunniamerkkejä jaossa.

Mutta, puhemies, tämä lakiesitys on tehtävä — mutta vain viimesijaisena ja vain siinä laajuudessa, mikä on välttämätöntä. Laissa säädettyjä keinoja ei voida käyttää miltään osin työtaistelun murtamiseen eikä työvoimapulasta aiheutuvien ongelmien ratkaisemiseen. Lain tarkoituksena on siis estää tilanne, jossa työtaistelun aiheuttama henkilöstövaje aiheuttaisi potilaiden hengen vaarantumisen, siis kuolemanvaaran, tai terveyden vakavan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

vaarantumisen. Tarkoitus on siis suojella elämää silloin, kun tilanne on kaikessa haavoittuvuudessaan kriittisimmillään.

Puhemies! Lopulta kyse on siitä, että ihmisen hengen ja terveyden vaaliminen on tärkein tehtävämme täällä eduskunnassa. Kukaan meistä ei pääse sitä vaadetta pakoön, olkoon kyse sitten virustaistelusta, Nato-päätöksestä tai potilasturvallisuuslaista.

Siksi, puhemies, vetoan myös siihen, että poteroituneet asetelmat sopijaosapuolten kesken liikahtaisivat lähemmäksi toisiaan, ja kuten elämässä useimmiten, vain sopimalla päästään eteenpäin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja rahalla!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

13.11 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hoitajat ovat meille kaikille äärettömän tärkeitä, ja jotta meillä hoitajia on, on tietysti hoitotyön oltava houkuttelevaa. Mutta jotta hoitotyö on houkuttelevaa ja jotta se pysyy houkuttelevana, siihen pitää tehdä paljon töitä.

Nykyään aika monet hoitajat ovat lähteneet ihan kokonaan eri aloille, kouluttautuneet ihan muihin tehtäviin, vaikka heillä on taustalla ammattitaitoinen hoitotyön koulutus. Osa on lähtenyt myös ulkomaille töihin, esimerkiksi Norjaan, Ruotsiin, koska on ollut houkuttelevampaa lähteä sinne. Muun muassa palkkaus ja monet muut edut ovat olleet houkuttelevia ulkomailla. Se on valitettavaa, että Suomessa ei ole saatu pysymään hoitajia, jotka ovat olleet ammattilaisia ja koulutettuja sille alalle. Osa on lähtenyt pois — osa on toki meille jäänyt, mutta osa on kadonnut muihin tehtäviin, ja se on aina harmi, että on menetetty.

Kysyin Krista Kiurulta reilu vuosi sitten kirjallisessa kysymyksessäni, onko mitä aiottu tehdä sen eteen, että hoitotyö olisi houkuttelevaa, ja mitä tälle aiotaan tehdä, mutta se vastaus, minkä Krista Kiurulta sain, oli oikeastaan sitä, että koulutusta ja muuta on lisätty ja tällä tavalla tehty, mutta hän oli vastannut tähän sillä tavalla aika itsestäänselvän asian. Hän vastasi tähän kysymykseen tällä tavalla: ”Huolehtimalla riittävästä koulutusmäärästä ja koulutuksen laadusta, tarkoituksenmukaisesta työnjaosta ja työn organisoinnista, hyödyntämällä teknologisia ratkaisuja sekä panostamalla hyvään johtamiseen, henkilöstön ammatilliseen kehittymiseen ja työhyvinvointiin voidaan varmistaa henkilöstön riittävä saataavuus ja henkilöstön pysyminen hoitoalalla.” Niin, tämä on itsestäänselvyys, kyllä, mutta mitä aiotaan tehdä — ministeri ei vastannut siihen, mitä aiotaan tehdä, että tämä tosiaan toteutuu. Kysyinkin edelleenkin: mitä hallitus aikoo tehdä, että hoitotyö säilyy houkuttelevana?

Myös omaishoito on semmoinen, joka puhuttaa. On myös lupailtu, että omaishoitoasioihin kiinnitetään enemmän huomiota, mutta ei tällä hallituskaudella oikeastaan ole tapahtunut juurikaan mitään. Omaishoidon tuesta edelleenkin joudutaan veroja maksamaan, eikä edelleenkään omaishoidon tuki ole tasapuolinen joka kunnassa. Vaikka tätä on hallitus ajanut, niin ei hallitus ole tehnyt oikeastaan elettäkään siihen, että joka kunnassa olisi tasapuolinen omaishoidon tuki.

Täysi tuki hoitajille näissä asioissa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laukkanen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

13.13 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Tämä päivä on historiallinen päivä. Koko Suomen kansa seuraa tänään meitä, miten me aiomme ratkaista terveydenhoidon kriisin. Tämä kriisi ei johdu terveydenhoidon henkilöstöstä, ei työntekijäjärjestöistä, vaan yksinkertaisesti meidän päättäjien pitkäaikaisesta kykenemättömyydestä tehdä poliittisia ratkaisuja, niin käytännön asioiden suhteen kuin rahoituksen suhteen. Jos tässä syyllistä tarvitaan, niin minä ilmoitaudun — tämä kriisi on osaltaan myös minun syytäni. Olisi myös väärin sanoa, että tämä tilanne on ainoastaan tämän istuvan hallituksen kykenemättömyyttä, sillä tämän tilanteen on annettu jatkoa ja kehittyä jo vuosikymmeniä. Kyse on siis poliittisesta kykenemättömyydestä — ja siksi tätä lakia ei pitäisi säätää.

Meidän ei pidä rangaista terveydenhoidon henkilöstöä omasta kykenemättömyydestämme. Tämän lain sijaan meidän pitäisi istua yhdessä alas ja pitäisi tehdä pikavauhtia kaikki ne toimet, jotka palauttavat terveydenhoitajien edellytykset harjoittaa omaa ammattiaan kunnialla, ilman painostusta ja uhkailua, ja heitä tulisi tukea sellaisella korvauksella, jolla tulee toimeen ja joka vastaa koulutusta.

Puhemies! Täällä todettiin, että tämä laki ei estä työtaistelua. Minä kysyn: mitä järkeä on työtaistelussa, kun sen voi pakolla keskeyttää ja kumota ja pakottaa taistelijat työhön?

Arvoisa puhemies! Nyt ylhäältä tulevalle viisaudelle olisi käyttöä. Siitä sanotaan, että se on rauhaisaa, lempeää ja taipuisaa ja täynnä laupeutta. Se, miten me nyt yhteiskunnassa käsittelemme sairaanhoidon kriisiä, on kaukana ylhäältä tulevasta viisaudesta; me olemme riitaisia, uhmakkaita ja hyökkäviä sekä vailla sopua ja yhteiskuntarauhaa. Tämä ylhäältä tuleva viisaus on kuitenkin saatavilla, kunhan vain pyytää, ja se on parhaimmillaan toimimista oikeudenmukaisesti ja kohtuullisesti.

Me päättäjät tiedämme, ettei rauha palaudu, ellei hoitajakriisiin tehdä selkeää oikeudenmukaisuusliikettä. Heidän huolensa omasta jaksamisesta ja taloudesta ovat päättäjille tärkeitä. Tarvitsemme ratkaisun, joka palauttaa hoitohenkilöstön uskon siihen, että heidän työtään arvostetaan. Joten muutama oikeudenmukaisuuteen perustuva soveltava ajatus:

Ensinnäkin nostetaan hoitoalan palkkoja merkittävästi palkkaohjelmalla, joka paremmin vastaa heidän koulutustaan. Näin ovat tehneet monet maat, ja hoitajat ovat palanneet omaan ammattiinsa. Suomessa noin 70 000 hoitoalan henkilöä on muussa kuin ammattiin vastaavassa työssä.

Toiseksi palautetaan työn mielekkyys nostamalla hoitajamitoitusta tasolle, jolla hoitaja voi keskittyä siihen työhön, johon hänet on koulutettu.

Kolmanneksi varataan näihin toimiin varat valtion talousarvioon — heti. Meillä on tähän varaa. Olemme laittaneet velaksi rahaa moniin paljon vähempiarvoisiin hankkeisiin. Miksi emme voisi sitten laittaa rahaa, vaikka velaksi, hoitajakriisin ratkaisemiseksi? Tämä varmasti maksaisi itsensä takaisin.

Arvoisa puhemies! Miksi tämä on oikein? Siksi, että me suomalaiset olemme maksaneet korkeana verotuksena jo ennakkoon hyvästä hoidosta, ja toiseksi: hoitohenkilöstö ansaitsee paremman ansiotason. Nämä epäkohdat ovat olleet tiedossa jo pitkään. Nämä ovat tosiasioita, jotka päättäjien — meidän siis — on ymmärrettävä, tai muuten on kyllä syytä hakeutua toisenlaisiin tehtäviin. Nyt on suunnan vaihtamisen aika — tänään, ei huomenna. [Arja Juvonen: Hyvä puhe! — Jukka Gustafsson: Hyvä puheenvuoro oppositiosta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kontula.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

13.18 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Pari viikkoa sitten alkoi käydä ilmeiseksi, että teho-osastojen lakko saattaa maksaa ihmishenkiä. Lakkovaroituksen antaneet hoitajaliitot kieltäytyivät antamasta suojelutyötä. Pätevää työvoimareserviä ei tehohoidossa ole, sillä erikoislaitteita käyttämään ei noin vain siirretä henkilöstöä muista toiminnoista eikä yksityinen sektori tuota tehohoitoa. Monia potilaita ei myöskään voi siirtää. Tässä tilanteessa hallituksen oli päätettävä, säätääkö laki, jolla velvoitetaan lakkoilevat hoitajat suojelutyöhön, esittäkö sitä eduskunnalle.

Sen jälkeen on tapahtunut yhtä ja toista. Tänään meillä on edessämme määräaikainen laaja-alaisesti sosiaali- ja terveysalalle kohdistuva laki, joka velvoittaa työmarkkinaosaapuolia neuvottelemaan suojelutyöstä ja viime kädessä yksilöitä töihin. Alkuperäistä uhkaa tehohoidon lakoista ei enää ole. Laki kohdistunee kotihoidon lakkoon ja mahdollisesti erikoissairaanhoidon joukkoirtisanoutumiseen, joista kummassakin suojelutyön järjestäminen muilla keinoin on käsitykseni mukaan kallista, mutta ei mahdotonta.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva laki on monin tavoin parempi kuin lukuisat aikaisemmat versionsa. Kiitos tästä kuuluu sitkeille ja vastuullisille neuvottelijoille hallituksen valmistelussa ja täällä eduskuntakäsittelyn aikana. Tarkennuksista ja kohtuullistamisista huolimatta on keskeinen ongelma siellä edelleen, nimittäin se, mihin tätä lakia tarvitaan. Kuten perustuslakivaliokuntakin lausunnossaan toteaa, lain säätäminen jo itsessään tarkoittaa kajoamista työtaisteluoikeuteen. Kun jotakin perusoikeutta rajoitetaan, on siihen syytä olla painavat perusteet. Ihannetapauksessa laki säädetään aina yleisellä tasolla, ei jotakin tiettyä tapausta varten. Kun tästä pääsäännöstä poiketaan, pitäisi osoittaa, miten kyseinen tapaus poikkeaa muista, eli toisin sanoen: miten nyt käsillä oleva hoitajaliittojen työtaistelu-uhka poikkeaa kaikista muista työtaisteluista, joita Suomen historiassa on käyty, joista ei ole säädetty lakia.

Tehohoidon kohdalla tämä erityisyys oli verraten helppo perustella. Kyse on aivan poikkeuksellisella tavalla ihmisten henkeä turvaavasta toiminnasta, jonka suojelutyöhön ei koko valtakunnasta välttämättä löydy pätevää väkeä työtaistelussa olevien ulkopuolelta. Käsillä olevan lakiesityksen kohdalla vastaavaa perustelua ei nähdäkseni voi käyttää, päinvastoin. Ainakaan kotihoidon osalta näkemäni selvityksen mukaan suojelutyön tekijöitä ei ilmeisesti ole edes yritetty etsiä laajasti niillä keinoilla, joita muissa sote-alan henkilöstöpulmatilanteissa jo vakiintuneesti käytetään. Viittaatan tällä ennen muuta yksityisten palvelutuottajien kattavaan läpikäyntiin, huomattavasti tavanomaista palkkatasoa korkeammalla palkkiolla houkutteluun ja eläkeläisreservin hyödyntämiseen. Ja jos näin on, ei meidän pitäisi olla lähelläkään tilannetta, jossa asioita on ryhdyttävä hoitamaan perusoikeusrajoituksin. Emme ole tilanteessa, jossa vastakkain olisivat lakko-oikeus ja oikeus elämään, kuten lakiesitystä on perusteltu ja kuten ehkä alkujaan olikin. Vastakkain ovat nyt lakko-oikeus ja raha.

Arvoisa puhemies! Nähdäkseni lain hyväksyminen avaa kaksi vaihtoehtoista kehitysuuntaa. Ensinnäkin lakia saatetaan käyttää, jolloin se edellä kuvatun valossa tarkoittaisi lakiin turvautumista aiemmin kuin viimesijaisena keinona, siis lainvastaisesti. Toisaalta on tietysti myös mahdollista, että lakia ei sen voimassaoloajan puitteissa käytetä. Silloin sen tärkeimmäksi vaikutukseksi jää eduskunnan periaatteellinen kanta työtaisteluoikeuden rajoittamisen ehtoihin, mikä todennäköisesti laskee kynnystä vastaaviin ratkaisuihin myös tulevaisuudessa. Näistä syistä en voi lakia kannattaa. [Leena Meri: Hyvä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä puhe!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

13.23 **Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Kokoomus kantaa suurta huolta siitä, että Marinin hallituksen toimikaudella Suomessa terveydenhuollon ja hoivan tilanne on päätynt romahduspisteen partaalle. Tämä tilanne, jossa olemme, on erittäin vakava. Tässä mielessä kannatan lämpimästi sosiaali- ja terveysvaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Laihon esittämää lausumaa siitä, että eduskunta edellyttää valtioneuvoston ryhtyvän välittömästi toimiin, joilla varmistetaan sosiaali- ja terveysalan henkilöstön veto- ja pitovoima riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tämä on varmasti laaja kokonaisuus toimenpiteitä, joita tulee tehdä, jotta sosiaali- ja terveydenhuollon veto- ja pitovoima turvataan riittävän henkilöstön saamiseksi, mutta se ei vähiten ole palkkakysymys. Täällä on monissa puheenvuoroissa viitattu vaikkapa siihen, kuinka naapurimaamme Ruotsi ja Norja maksavat hoitoalan osaajille paremmin. Onko tämä arvovalinta, vai onko kysymys kansantalouksien kantokyvystä? Se on ehkä molempia.

Suomessa pitää tehdä se arvovalinta, että hoitajille maksetaan työstä sellainen palkka, jonka hoitajat ovat ansainneet. Mutta toivoisin kyllä, että maan hallitus tekisi myös sen arvovalinnan, että Suomi on kansantaloutena sellainen dynaaminen talous, joka kykenee myös asiallisesti maksamaan nämä julkisen sektorin palkat. Kun vertaan vaikka Ruotsiin ja Norjaan, niin nämä ovat maita, joissa investoidaan kaiken aikaa, joissa työllisyys on korkealla tasolla. Ne ovat maita, jotka eivät häpeile hyödyntää kestävästi esimerkiksi omia luonnonvarojaan tavalla, joka tuottaa heille suurta vaurautta. Tässä mielessä viittaa vaikka viimeviikkosiin lakikäsittelyihin täällä salissa, kun hallitus tuo lähes päivittäin uusia esityksiä, joilla taas Suomea heikennetään investointiympäristönä. Tämä on kestämaton tie aikana, jona joudumme elämään muutenkin velaksi.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että tosiaan kannatan tätä edustaja Laihon tekemää lausumaehdotusta, vetoan kyllä maan hallitukseen, että se ryhtyisi tekemään kasvupolitiikkaa, jolla Suomelle rakennetaan valoisaa tulevaisuutta niin hoiva- ja hoitoalan — sosiaalialamme — suhteen kuin kaiken kaikkiaan kansakuntana.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

13.26 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Kesällä 2005, 17 vuotta sitten, rajavartijat olivat lakossa. Oli tulossa yleisurheilun maailmanmestaruuskisat Helsinkiin eli alkamassa sinä kesänä, ja tuolloin hallitus, pääministeri Vanhasen hallitus, pelästy, että turvallisuus ei ole taattu maassa, kun rajavartijat eivät ole töissä. Sisäministeri, sosiaalidemokraattien Kari Rajamäki, toi eduskuntaan lakiesityksen, jolla olisi Rajavartiolaitoksen ylemmät virkamiehet määrätty rajalle rikkomalla lakossa olevien lakkoa. Tämä lakiesitys ei edennyt muistaakseni pitemmälle, vaan Rajavartioliitto teki sovintoesityksen, jonka valtakunnansovittelija Salonius viimeisteli sitten sopimukseksi, ja näin tuosta päästiin. Tässä on oleellista se, että sosiaalidemokraattinen sisäministeri oli valmis kuitenkin rikkomaan lakko-oikeutta tällä tavalla eli siirtämässä toisia tekemään lakossa olevien töitä.

Vuonna 2007, kaksi vuotta myöhemmin, 16. päivä marraskuuta tässä salissa käsiteltiin toisessa käsittelyssä hallituksen esitystä potilasturvallisuuden turvaamiseksi terveydenhuollossa työtaistelun aikana — tuo laki sai silloin sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton toimesta termin ”pakkolaki” tai ”pakkotyölaki”, eli tämä nimike ei ole tällä kertaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

meidän keksimä. Tuo laki silloin todellakin meni pitkälti eteenpäin, itse asiassa se säädettiin. Täällä äänestettiin siitä, ja voin todeta, että 13 nykyistä sosiaalidemokraattista kansanedustajaa ja kaksi vasemmistoliiton nykyistä kansanedustajaa äänesti tuota lakia vastaan siinä toisessa käsittelyssä, myös edustaja Gustafsson. Ja muistan tuota keskustelua... Niin, itsekin äänestin sitä vastaan silloin, eli luotin ehkä siihen asiantuntemukseen, mikä tuli erityisesti vasemmalta, ay- ja työmarkkinakysymyksissä. Tuo laki kuitenkin ei sitten toteutunut sen tähden, että sopu tuli senkin jälkeen aika pian ja näin sitten ei tapahtunut tätä joukkoirtisanoutumista, jota vastaan tämä hallituksen esitys oli suunnattu.

Nytkin tässä käsittelyssä olevassa laissa puhutaan myös joukkoirtisanoutumisesta. Täsäkin on mielenkiintoista se, että kun sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliitto olivat 2005 valmiit tuomaan rajavartijoiden osalta pakkolain ja toivat sen saliin ja 2007 olivat tätä potilasturvallisuuslakia vastaan jyrkästi, niin nyt olemme käsittelemässä lakia, jota sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliitto voimakkaasti ajavat. Kuitenkin tilanne on pitkälti samanlainen, jopa nämä kaksi viimeistä, vuoden 2007 laki ja tämä, kohdistuvat samaan henkilöstöryhmään. No, tässä nyt olemme, ja näemme sitten pian äänestyksessä, miten tässä käy.

Arvoisa puhemies! Käräjäoikeus teki päätöksen tältä osin, ja muun muassa Tehy tyytyi siihen hyvin selkeästi. Ja voidaan nähdä, että siinä on tietynlainen vaihtoehto tälle laille, eli tämä laki ei, niin kuin täällä on tullut ilmi, ole välttämätön. Silloin on katsottava, onko tästä laista jotakin muuta hyötyä, ja voi sanoa, että ei ole. Päinvastoin, tämä aiheuttaa mahdollisesti joukkopakoa hoitoalalta, ja se on meille tässä tilanteessa erittäin vahingollista.

Arvoisa puhemies! Totean vielä, että kun edustaja Anneli Kiljunen 2007 edustaja Erkki Virtasen kannattamana esitti, että silloinen lakiesitys hylätään, niin edustaja Anneli Kiljunen esitti Jacob Södermanin kannattamana myös lausumaa, joka on hyvin mielenkiintoinen — edustaja Gustafssonin ja vasemmistossa teidän kaikkien kannattaa se lukea. Siinä on vaihtoehto, jota silloin tarjositte siihen tilanteeseen, ja mielestäni se sopii hyvin nytkin. Silloin totesitte, että laki ei takaa potilasturvallisuutta, ja nyt on johtopäätös pitkälti sama. — Kiitos. [Jukka Gustafsson: Perustuslakivaliokunta nyt näkee asian toisin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

13.32 **Petri Huru ps:** Arvoisa herra puhemies! Terveystieteidenhuoltoalalla olevat ongelmat eivät ole syntyneet yhdessä yössä. Palkkaukseen ja muihin työehtoihin liittyvät ongelmat ovat johtaneet siihen, ettei hoitoala houkuttele enää — samalla, kun väestö kuitenkin ikääntyy ja terveydenhuoltopalveluiden kysyntä kasvaa. Miten hallitus sitten rupesi ratkomaan näitä hoitoalaa koskevia ongelmia? Ensin rokottamattomat hoitajat ajettiin työpaikoiltaan ulos, ja nyt jäljelle jääneiden, korona-aikana kaikkensa antaneiden hoitajien ei anneta käyttää työtaistelutoimenpiteitä vedoten potilasturvallisuuteen — potilasturvallisuuteen, joka on vaarantunut jo aiemminkin ja johon hallitus ei ole aiemminkaan puuttanut riittävästi.

Eikä hoitoala ole ainoa ala, jossa päivittäin ihmishenget vaarantuvat mutta jolle hallitus ummistaa silmänsä. Myös esimerkiksi pelastusalalla vallitseva rahoitusvaje saattaa ihmisiä vaaraan ympäri Suomen nyt ja tulevaisuudessa, kun sote- ja pelastustoimi joutuvat keskenään kilpailemaan pienenevästä kokonaispotista.

Arvoisa puhemies! Sen sijaan, että hallitus olisi alkanut kauden alussa panostamaan hoitoalan vetovoimatekijöihin, hallitus valmisteli kallista sote-himmeliä, joka hyvinvointialueena nykyään tunnetaan. Hyvinvointia tämä himmeli kyllä lisää, mutta ei potilaille eikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

hoitajille, sillä se lisää hyvinvointia johtajille ja poliitikoille palkkojen ja palkkioiden myötä, joita on heti aluksi tulevilla hyvinvointialueilla korotettu. Lisäksi poliittista hallintoa on paisutettu muhkeilla ryhmärahoilla.

Arvoisa puhemies! Vain alle vuosi ennen vaaleja pääministeri kehotti naisvaltaisia aloja yleislakkoon. Ilmeisesti lakko kuitenkin on ok vain, jos se tehdään jonkun muun vahtivuorolla. Vuonna 2007 niin sanotun Tehy-lain yhteydessä sosiaalidemokraatit eivät hyväksyneet silloisen hallituksen esitystä vaan halusivat, että asiasta neuvotellaan ja sovitaan paikallisesti. Toivon, että joku vastaavista sosiaalidemokraateista kertoisi, miksi nämä keinot eivät tällä kertaa kelpaa.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Juvosen esitystä ja tulen äänestämään pakkolakia vastaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen.

13.35 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! En toista tässä perjantaina sanomaani tämän lain osalta, mutta muutama kohta vielä on syytä käydä läpi.

Tässä laissa on aivan liian laaja soveltamisala. Käytännössä tätä voidaan käyttää nyt kaikkeen muuhunkin kuin kiireelliseen ja niin kutsutusti välttämättömään toimintaan, ja se on tässä ongelma.

Toinen ongelma on se, että täällä on lisätty nimenomaan aluehallintovirastolle valtaa tehdä päätöksiä. Se on hallintoviranomaisena hiukan hankala paikka. Olisi kannattanut ehkä tehdä niin, että jatkossakin riippumaton oikeuslaitos tekee nämä päätökset, joilla voidaan ihmisiä muun muassa velvoittaa työntekoon. Tämähän toimikin jo, kuten viime viikolla nähtiin.

Sitten tässä tulee yhtenä ongelmana tämä viimesijaisuus. Nythän, kun laki tulee voimaan todennäköisimmin huomisesta alkaen, Helsinki jo kertoi mahdollisesti käyttävänsä tätä torstaina kotihoidon lakkotilanteessa, joka Helsinkiin on annettu. Sopii tietysti kysyä, onko niin, että Helsinki ei eteläisessä kotihoidossa pysty hoitamaan sitä yksityisen palveluntuottajan, kolmannen sektorin ostojen osalta, tai ovatko he kysyneet esimerkiksi omaishoidon mahdollisuuksia. [Maria Guzenina: Ovat kysyneet!] Ja tässä on nyt se ongelma, oma pelkoni on se, että tätä tullaan käyttämään ennen kuin on käyty kaikki muut mahdollisuudet läpi.

Sitten on sanottava vielä kertaalleen se, että kyllä Marinin hallituksen tärkeysjärjestys on tällä vaalikaudella ollut perin kummallinen. Sen sijaan, että te olisitte puuttuneet terveydenhuollon ongelmiin, te olette luoneet uuden hallintohimmelin nimellä hyvinvointialueet, jotka eivät kyllä valitettavasti paranna tätä meidän terveydenhuoltomme kriisiä. Se todennäköisimmin vain pahentaa sitä. Te olette syytäneet rahaa ilmastotoimiin, te olette syytäneet rahaa kehitysapuun, te olette syytäneet rahaa ideologisiin hankkeisiin, mutta tänne alueelle sitä rahaa ei ole löytenyt. Ja kyllä se fakta vain on se, että raha on ainoa, millä tästä päästään yli. On tietysti selvää, että kuten tänään valtiovarainministeriö madonluvat antoi, niin me emme voi jatkaa tämänkaltaista velkaantumista, mitä viimeiset neljä vuotta, vaan nyt on asiat laitettava jatkossa tärkeysjärjestykseen, ja perussuomalaisissa me kuvastamme kansan ajatusta tässä. Ensimmäisenä tulee turvallisuus, terveydenhuolto ja koulu-

Sitten sanon vielä tähän loppuun sen — kuten tässä edustaja Kankaanniemi äskeysissä puheenvuorossansa varsin osuvasti viittasi luottaneensa työmarkkina- ja työntekijäasiois-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

sa SDP:hen ja vasemmistoliittoon aikaisemmillä kausilla — että edellisen kerran tämän samantyyppisen potilasturvallisuuden hylkyä esitti tässä salissa SDP. SDP siis äänesti samantyyppistä lakia vastaan [Petri Huru: Ohhoh!] silloin edellisen kerran, kun tämä laki tuotiin. On sanottava, että näin teidän tulisi toimia nytkin, sillä tämä ei ole onnistunut laki. Päinvastoin tämä todennäköisimmin pahentaa tilannetta entisestään, kärjistää entisestään. Siitä on jo meillä näyttönä muun muassa se, että jos viime vuonna hoitajia, jotka pyysivät ammattiharjoittamisoikeutensa poistamista, oli 46, niin nyt viime viikolta niitä on satoja. Tilanne tulee hankaloitumaan.

Senkin vuoksi en kannata tätä lakia, vaan kannatan edustaja Juvosen tekemää hylkäysesitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

13.39 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Työtaisteluoikeus on erittäin tärkeä perusoikeus, joka on voimassa ennen tätä lakia, tämän lain aikana ja sen jälkeen. Kysymys on siitä, käytetäänkö työtaisteluoikeutta niin kuin tässä yhteiskunnassa on vakiintuneesti käytetty, mikä tarkoittaa sitä, että mikään työtaistelu ei voi mennä ihmishenkien ohi. Kun kyseessä on kaksi keskeistä perusoikeutta, oikeus työtaisteluun ja ihmisen oikeus henkeen ja elämään, niin tätä kysymystä yksikään kansanedustaja tässä salissa ei pääse karkuun — kumpi menee edelle? Minulle vastaus on selvä: ihmisen oikeus henkeen ja elämään menee työtaisteluoikeuden edelle. Sen vuoksi kyse on siitä, että työtaisteluoikeutta, jota tässä valtakunnassa on iät ja ajat käytetty, on käytettävä niin, että sillä ei aseteta ihmishenkiä vaaraan.

Arvoisa puhemies! Tässä on keskustelussa esitetty erilaisia näkökohtia siitä, miksi tätä lakia ei pitäisi hyväksyä. Yksi usein esitetty näkökohta on se, että käräjäoikeus on jo nämä lakot kieltänyt, ja ikään kuin on pidetty sitä hyvänä asiana. Hyvät kollegat, käräjäoikeuden tuomarin turvaamismenettelypäätös on paljon rajumpi lakko-oikeuden rajaaminen kuin mikä on tässä laissa. Täällä on esitetty, että antaa käräjäoikeuden tämä ratkaista — mutta se on paljon kovempi keino kuin se, mihin tällä lakiesityksellä nyt portaittain suojelutyön tarjoamisvelvoitteen kautta mennään. Toiseksi eduskunta ei voi säätää lakeja sen oletuksen varassa, mitä tuomioistuimet tekevät. Kannattaa, arvoisat edustajat, perehtyä tähän turvaamistoimimennettelyyn. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Se tarkoittaa sitä, että sen jälkeen kun se on annettu, hyvin lyhyellä aikavälillä käräjäoikeus kuulee osapuolet ja sen jälkeen päättää, jatketaanko turvaamistoimimennettelyä. On mahdollista, että se purkautuu, ja tämänkin jälkeen jos jatketaan, niin sillä taholla — tässä tapauksessa työnantaja — joka turvaamistoimimennettelyn on tehnyt, on noin kuukausi aikaa jättää siviilikanne käräjäoikeuteen. Tiedättekö, kuinka monta siviilikannetta tammöisessä tilanteessa Suomessa on jätetty historian aikana? Ei yhtään — ei yhtään. Arvoisat kollegat, me emme täällä pääse tämän turvaamistoimimennettelyn taakse. Toisekseen se on paljon kovempi keino.

Sanon lopuksi, arvoisa puhemies, tästä rahasta: On selvä, että ratkaisun pitää löytyä nyt neuvottelupöydässä. Kun perussuomalaiset täällä ovat vaatineet nyt lisää valtionosuuksia ja että tähän olisi pitänyt puuttua keväällä, niin herää tietysti kysymys: miksi heidän vaihtoehtossaan näihin valtionosuuksiin lisäystä on kokonaiset nolla euroa? [Jukka Gustafsson: Oho!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

13.43 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Mietin, miksi terveydenhuoltoalalle haetaan, miksi haluaa tulla hoitajaksi. Se ei ole palkka, vaan ihan joku muu: halu auttaa toisia, halu olla tosi tärkeässä ammatissa avuksi.

70-, 80- ja 90-luvuilla olin itse hoitajana, ja täytyy sanoa, että ei se palkkatilanne ole siitä kohentunut yhtään minnekään, päinvastoin suhteessa. Tärkeää olisi, että tulevaisuudessakin meillä olisi hoitajia. Se ei ole ainoastaan palkasta, se on myös työolojen parantamisesta kiinni, vaikka palkka on tärkeä.

Edustaja Laukkanen nosti tuossa esille asian, että eduskunta ei ole asioita vienyt näitten vuosien aikana tarpeeksi hyvin eteenpäin hoitajien osalta, ja voin todeta, että kyllä se vähän meidän kaikkien vika on. Mutta nyt siihen on mahdollisuus, nyt kun hoitajat ovat seinä edessä, on se perälauta jo nostettu. Viime perjantaina Eduskuntatalon edessä oli hoitajien mielenosoitus. Vuosia on kulunut, ja pienipalkkaisten naisten tilanne on yhä huono laajalla rintamalla. Kehitystä parempaan ei juuri ole tullut vuosien mittaan, ja hoitajat ovat juuri näitä pienipalkkaisia naisia. Nyt on heidän vuoronsa viimein saada työlleen myös taloudellista arvostusta. Hoitajat ovat sen ansainneet. Nyt on heidän aikansa.

Hoitajat eivät missään nimessä halua jättää ketään hoitamatta, ja en usko, että koskaan mentäisiinkään niin pitkälle ylipäätään. Aina pitää päästä sopuratkaisuun. Pakkolaki ja lakkoilu ovat vältettävissä, kun tälle ammattikunnalle vihdoinkin annetaan se, mikä heille kuuluu. Tehylle ja SuPerille, neuvottelijoille, myös viesti: kuten edustaja Juvonenkin puheessaan sanoi, malttia ja myös diplomatiaa nyt kehiin.

Ja hallitukselle: Miljardit ovat vilisseet budjetissa, velkaa on otettu, mutta määrättyistä asioista ei anneta periksi, vaikka perussuomalaiset ovat esittäneet selvästi, mistä voidaan tinkiä oman maan kansalaisten eduksi. Pakkolaki. Hallitus, minkä signaalin tämä teidän mielestänne antaa hoitoalaa harkitseville? Hyvät ihmiset! Tämä vasta vaarallista peliä on, kun hoitajista on muutenkin huutava pula.

Perussuomalaiset kantavat suurta huolta terveydenhuollon tulevaisuudesta. Kannatan edustaja Juvosen esitystä ja lausumia. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

13.47 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Meillä on käsillä pitkäaikainen kriisi. Taustalla on myös työmarkkinoiden rakenteellinen epätasa-arvo. Suomessa on poikkeuksellisen sukupuolittuneet työtehtävät. Hoitajapulain ratkaisemiseksi tarvitsemme toimia, jotka kohdistuvat pitkään ratkaisematta jääneiden naisvaltaisten alojen palkkakuoppiin.

Kun esimerkiksi kuljetus- tai it-alalta puuttuu tekijöitä, yleensä hyväksytään, että palkkaa tehtävässä voidaan nostaa, jotta saadaan riittävästi osaavia tekijöitä. Kun sairaanhoitajista ja varhaiskasvatuksen opettajista on pulaa — ja kyllä, on ollut jo pitkään — liian moni ajattelee, ettei asiaa tarvitse ratkaista, ei ainakaan palkalla. Mutta tällä hetkellä työllisyysaste on korkea ja ihmisillä on enemmän varaa valita. Näin tekevät myös ihmiset hoitoalalla, etenkin nuorempi sukupolvi, joka on valmis liikkumaan työtehtävästä toiseen. On turhauttavaa nähdä, kun jopa osa ekonomisteista, joiden ydinosaamista tämä aihe on, esittävät osaan tehtävistä kysynnän ja tarjonnan kohtaamiseksi kilpailukykyisempää palkkaa ja toisille aloille palkkamalttia. Emme voi olla vaiti, kun puhutaan palkkaratkaisuista ja siitä, mitä ne vaativat myös valtiontaloudelta — haasteista mutta myös kustannuksista, joita aiheutuu, mikäli palkkaratkaisuja ei olla valmiita löytämään. Julkinen puoli kustantaa suu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

relta osin terveydenhuollon, samoin koulutuksen, puolustusmenot ja monta muuta tärkeää kohdetta.

Moni perussuomalainen on syyttänyt täällä hallitusta, mutta niin monesti teidän budjetivalintanne ovat olleet aivan toisenlaisia, kuten bensaverojen alennuksia, joilla syödään myös kykyä rahoittaa terveydenhuoltoa. Kokoomuksen ideologiseen ytimeen ei kuulu julkisten palveluiden tasosta huolehtiminen. Se näkyi esimerkiksi kaatuneessa sote-mallissa, jota kokoomus pyrki viemään eteenpäin, vaikka malli olisi aiheuttanut merkittäviä leikkauksia sote-palveluihin ja sote-alalle. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa puhemies! Sain tehyläisiltä kirjeen, jossa sanotaan: ”Sosiaali- ja terveydenhuollon kriisiytyminen on ollut nähtävissä pitkään. Alalla työskentelevät ovat nähneet tilanteen jo vuosia omakohtaisesti. Ammatillinen ylpeys, halu antaa hyvää hoitoa ja työn merkitys auttavat kuitenkin jaksamaan raskaassa mutta palkitsevassa työssä. Ne luovat myös laatua ja potilasturvallisuutta. Samaan aikaan näistä tekijöistä on kuitenkin valjastettu syytä olla tekemättä vaikuttavia muutoksia.”

Tarvitaan palkkaohjelma ja palkkaratkaisuja, joilla pystytään korvaamaan vuosikymmenien saatossa syntyneitä palkkakuoppia tietyissä tehtävissä. Jos samoja prosentuaalisia palkankorotuksia tehdään kaikille aloille, perustelemattomia palkkaeroja ei koskaan korjata. Nämä prosentuaaliset korotukset eivät etenkään korjaa pieniä palkkoja. Hoitajatkin ovat palkkansa ansainneet, ja myös työolot, joissa voi kokea vaikuttavansa niihin epäkohtiin, joita työn organisoinnissa on havaittu. Tarvitaan työtä vähentävää, ei lisäävää, it-järjestelmää ja apua niihin tehtäviin, jotka vievät työaikaa, kuten kirjaamiseen.

Omakin äitini on työskennellyt sote-alalla. Vastuuntuntoiset, välittävät naiset ja miehet tekevät työnsä, ja monet venyttävät palkkansa riittämään arjen menoihin. Edes kokemus tai lisävastuun kantaminen ei tuo monella naisvaltaisella alalla kuin pieniä lisiä. Pääkaupunkiseudulla sama palkka ei tarkoita samaa ostovoimaa. Tilanne on vaikea myös rekrytoinnin kannalta. Ei voi olla niin, että vain tiettyihin naisvaltaisiin aloihin kohdistetaan erilaisia ajattelumallia siitä, motivoiko palkka.

Nyt tämän kehityksen seurauksena päätetään potilasturvalaista, jota tuskin kukaan haluaa. Tehohoitoa paikkojen sulkemisen estämiseen ja kotihoidon heikkojen potilaiden hengenvaaran estämiseen pyrkivästä laista on pyritty tekemään niin tarkkarajainen kuin mahdollista tilanteessa, jossa työtaistelun osapuolet eivät ole päässeet sopuun suojelutyöstä. Tarkkarajaisuus ja sen edelleen täsmentäminen on tärkeä edellytys sille, että tämä laki on edennyt tänne. Aiemmin käräjäoikeus päätyi siihen, ettei usean sairaalan teho-osastoille kohdistettuja lakkoja ilman suojelutöitä voi aloittaa. Tämä johtuu siitä, että tehohoidon tarpeessa esimerkiksi leikkauksen tai onnettomuuden jälkeen olevia ihmisiä todennäköisesti kuolisi.

Arvoisa puhemies! Ratkaisuja on löydettävä neuvotteluissa, työpaikoilla ja budjeteissa, mutta jos ei löydy, lakko-oikeus on edelleen ja uusia lakkoja on mahdollista aloittaa. Lakko-oikeutta on suojeltava. Ihmisiä kuolee myös pitkäaikaisen kehityksen seurauksena ilman mitään lakkoja, kun kiire ajaa siihen, ettei potilaita aina ehditä hoitamaan kunnolla, kun ammattilaisia lähtee. Tämä on meidän kaikkien asia.

Lopuksi haluaisin todeta, että kenenkään ei tarvitse olla hiljaa eikä kannata olla hiljaa. Meillä kaikilla on vapaassa yhteiskunnassa täysi oikeus puhua, huutaa Eduskuntatalon edessä mielenosoituksessa. [Leena Meren välihuuto] Toivoisin, että kulttuurimme kuuluisi enemmänkin sanominen, kun asiat eivät toimi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma.

13.53 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Tässä potilasturvallisuuslaissa on kysymys sellaisesta laista, jota kukaan ei oikeastaan haluaisi säätää. Täällä useat edustajat ovat puhuneet siitä, että tämä on nimenomaan viimesijainen laki — vasta siinä vaiheessa, kun kaikki muut keinot tilanteen ratkaisemiseksi on käytetty: on käytetty esimerkiksi palveluseteleitä, ostopalveluita, potilaiden siirtämistä muihin hoitopaikkoihin ja niin edelleen. Ja vasta siinä tilanteessa, kun mikään näistä muista keinoista ei toimi, sovelletaan tätä.

Mutta, arvoisa puhemies, kun valiokunnassa olemme tehneet pohdintaa tästä asiasta, tässähän on vastakkain kaksi perustuslaillista oikeutta: ensinnäkin 7 §:n mukainen oikeus saada valtiovaltalta suojelua henkeä ja terveyttä kohtaan ja toisaalta 13 §:n oikeus yhdistyä, johon kuuluu tietenkin myös työtaisteluoikeus. Ja näitä olemme sitten punninneet.

Itse olen sitä mieltä, että aina tällaisissa tilanteissa, joissa joudumme punnitsemaan eri perustuslaillisia oikeuksia, tukeudun siihen, mikä on heikoimman puolella. Eli katson asian olevan niin, että viime tilassa meidän täytyy kuitenkin laittaa potilaan oikeus saada turvaa ja hoivaa työtaisteluoikeuden edelle. Ja kannattaa muistaa kuitenkin, että tämä lakihan ei ole sellainen, joka kieltää tai kumoaa tai poistaa työtaisteluoikeuden, vaan se ainoastaan antaa aluehallintovirastolle mahdollisuuden siirtää tai keskeyttää nämä toimet.

Arvoisa puhemies! Olen erittäin harmissani siitä, että hoitajien palkkakiistaan ei ole löydetty ratkaisua. Tämä kiista on ollut olemassa jo seitsemän kuukautta, ja itse asiassa tämä koko kiista on jo pitkään, jo useamman vuoden ajan, muhinut yhteiskunnassamme. Tällä hallituksella on ollut kolme ja puoli vuotta aikaa ratkaista tämä kysymys, mutta ei rahoja eikä ratkaisua ole löytynyt. On aivan välttämätöntä, että emme jatkossa joudu enää turvautumaan tämänkaltaisiin pakkolakeihin vaan löydämme sopivat palkkaratkaisut ja muut työehdot hoitajille, jotka varmasti ne ansaitsevat.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä myöskin kannattaa edustaja Laihon esittämää lausumaa, joka koskee alan veto- ja pitovoimaa. Eli siinä ehdotetaan, että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin alan veto- ja pitovoiman parantamiseksi sosiaali- ja terveysalan riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Meillä on tällä hetkellä tässä käytössä vain huonoja vaihtoehtoja, mutta kannattamalla tätä potilasturvallisuuslakia valitsen mielestäni vähemmän huonon vaihtoehdon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

13.56 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! En kannata laittomia lakkoja, mutta työtaisteluoikeutta kannatan. Itse asiassa tuen tätä hallituksen esitystä sen takia, että eduskunnan täytyy tämmöisessä kriittisessä tilanteessa ottaa niin sanotusti johto käsiin ja pistää rajat sille, kuinka työtaistelua voidaan läpi viedä. Minun mielestäni on täysin oikein, että eduskunta säätää lain, jossa työntekijäjärjestöille määrätään velvollisuus yhdessä kuntien työnantajan, kuntayhtymien kanssa määritellä pelisäännöt, jotta estetään se tilanne, että varsinkin terveydenhuollossa potilaan henki vaarantuu tai sitten terveys vakavalla tavalla vaarantuu. Minusta pitäisi jo työtaistelua suunnitellessa olla selvät periaatteet.

Kuten edustaja Kauma täällä erinomaisesti pohti näitä perustuslaillisia perusoikeuksia, niin itse olen samalla kannalla, ja olisikin ollut huomattavasti parempi, että tähän tilanteeseen ei olisi tultu, että eduskunta joutuu tämmöisen lain säätämään. Olen monessa asiassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

hallituksen kanssa eri mieltä, mutta tässä asiassa kyllä asetun hallituksen tueksi, koska minunkin mielestäni henki ja terveys ovat ihmiselle niin tärkeitä, että me emme voi millään väärin mitoitettulla työtaistelulla tai muulla keinoin sallia sitä, että me lähdemme polkemaan omia perusoikeuksiamme. Sen takia olen hallituksen esityksen kannalla. Toki on esitetty yksityiskohtiin täällä lausumia, ja niistä tulen äänestämään, mutta peruslähtökohta on se, että eduskunnan täytyy kantaa vastuu tämmöisessä tilanteessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie poissa. — Edustaja Meri.

13.58 Leena Meri ps: Kiitos, arvostettu puhemiehemme! Tämä asia, tämä hoitajien ongelma ja hoitajien riittämättömyys, ei todellakaan ole tullut kenellekään yllätyksenä. Ihan pikaisella internetin selauksella katsoin esimerkiksi jo tuossa hallituskauden alkupuolella tammikuussa 22 tehtyä Tehyn tutkimusta hoitajille, missä he kertoivat, että 85 prosenttia erikoissairaanhoidon hoitoalan henkilökunnasta mietti alan vaihtoa. Tästäkin on jo kaksi ja puoli vuotta. Hoitajamitoituksesta me puhuttiin viime kaudella. Sehän säädettiin sekä hoitajien että asiakkaiden turvaksi: hoitajilla on riittävästi työkavereita ja potilailla riittävästi hoitajia — ei lainkaan uusi asia.

No, tähän samaiseen pakkolakikeskusteluun 2007 on pakko kyllä sen verran palata, että katsoin tuossa esimerkiksi sosiaalidemokraattien monenlaisia kannanottoja, joista he tänään nyt pesevät käsiään, minkä ehtivät.

Pitkäaikainen työministeri, sosiaalidemokraattien edustaja Filatov kertoi, että hallitus suorastaan pakoilee vastuuta ja asettuu työnantajan puolelle ja tarkoituksena on murtaa työtaistelu, ja ainoa ratkaisu oli Filatovin mielestä tuolloin valtion lisäraha.

No, edustaja Guzenina kertoi, että miten hoitohenkilökunta enää pystyy luottamaan valtiovaltaan, jos se tällä tavalla vie heiltä heidän toimintaedellytyksensä tehdä työnsä niin hyvin kuin he pystyvät. Ja hän totesi edelleen tuolloin puheissaan, että ongelma on pitkäaikainen ja se ei ole uusi ja siihen ainoa ratkaisu on raha. No, tästähän on menty jo pitkälle yli kymmenen vuotta, ja rahaa ei ole korvamerkittynä ollut valtionosuuksissa kunnille, esimerkiksi ohjattuna ja korvamerkittynä. Tämä olisi ollut mahdollista. Kyllä varmasti rahat olisi käytetty palkankorotuksiin, jos näin valtiovalta olisi halunnut. Ja edelleen tuolloin edustaja Guzenina oli huolestunut siitä, mitä tämä tarkoittaa alan pitovoimalle: se johtaa edelleen irtisanomisiin.

Katsoin tuossa Facebook-ryhmää Hoitajat, johon kuuluu lähes 40 000 hoitajaa, ja he siellä kertoivat siitä, minne he ovat sitten lähteneet, kun heidät näin ajetaan aliarvostettuihin alalta. Ei ole riittäviä resursseja eikä riittävästi työkavereita. Jokainen meistä ymmärtää, että jos koko ajan on sama määrä töitä, ehkä lisääkin, ja aina yksi kavერი häviää siitä ympäriltä, niin jossain vaiheessa se kamelin selkä katkeaa ja sitten lähdetään muuhun työhön. Kukaan ei halua jättää potilasta heitteille. Siellä oli monenmoista ammattisiirtymää: toimistotöihin, kosmetologiopiskeluihin, koodareiksi ja myös maatalouspuolelle. Elikkä ihmisiä lähtee alalta, ja heitä on lähtenyt kymmeniätuhansia viime vuosien aikana, ja tämä pakkolaki ja pakottaminen lähes ase ohimolla töihin ei varmasti ketään motivoi. Jokainen voi miettiä, että jos on tosiaan kymmenen ihmisen hommat yhdellä ja sitten ilmoitetaan vain ase ohimolla, että mene töihin tai menet väkisin töihin — siitä voi miettiä jokainen, mitä se tekee työmotivaatiolle.

Sitten täällä vihreiden edustaja toi esille ja paheksui sitä, että perussuomalaiset ovat puhuneet esimerkiksi polttoaineverosta ja että laittaisimme rahaa siihen. Juu, kyllä kansalais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

ten ostovoimaan tulee laittaa rahaa. Ihmisten pitää voida kulkea edullisesti, sähkölaskuihin pitää voida olla rahaa. Minä en kehtaisi paheksua näitä, sitä, että me panostamme suomalaisten ostovoimaan, kun samaan aikaan tämä vihervasemmistohallitus, SDP mukaan lukien, tuo tänne jatkuvasti aivan naurettavia esityksiä. [Heli Järvisen välihuuto] Esimerkiksi tämä: laittomasti maassa olevien terveydenhuollon parantaminen. Nyt on hyvä muistaa, että se on myös lainvastainen teko. Se on ulkomaalaisrikkomus, josta on määrätty sakko-rangaistus, ja te palkitsette nämä henkilöt. Miettikää nyt vähän, kuinka kehtaatte täällä tulla meitä arvostelemaan, että me ajamme suomalaisten ostovoimaa, kun te teette arvovalinnan muun muassa laittomasti maassa olevien terveydenhuoltotoimien parantamiseksi. En kyllä kauheasti kehtaisi muita paheksua.

Tulen esittämään hylkyä tälle aivan järjettömälle lainsäädännölle. Kuten esimerkiksi te, pääministeripuolue sosiaalidemokraatit, olette sanoneet, ainoa ratkaisu on raha. Miksi te ette ole sitä antaneet?

Ja edustaja Lindtman, sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenjohtaja, täältä jo lähtikin, ehti tuossa haukkua perussuomalaiset. Nyt on hyvä muistaa, että me emme ole hallituksessa. Me emme ole päättämässä. Te päätätte näistä rahoista, ja te pesette käsiänne monin eri tavoin. Venkuroitte tästä aikaisemmasta kannastanne, jolloin te olette pitäneet tätä aivan järjettömänä, tämmöistä pakkolakia ei saisi säätää, ja nyt kun te ette muuta keksi, haukutaan joko perussuomalaisten polttoainekannat tai ylipäätään se, että perussuomalaiset eivät nyt anna rahaa. Siis juu, antaisimme, mutta kun me emme ole vallassa. Te olette — tehkää toimia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juuso.

14.04 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana tästä pakkolaista. Nythän tämä laki on siltä osin jo tarpeeton, että Helsingin käräjäoikeus on määrännyt, että suoje-lutyötä täytyy teho-osastoille löytyä ja hoitajaliitot ovat siihen suostuneet. Tällä hetkellä tämän lainsäädännön pointti on siinä, että kotihoitajat, ne, jotka käyvät kotona hoitamassa potilaita, voitaisiin pakottaa töihin. Ihmettelen, miksi. Tässä on monta päivää ollut aikaa, miksi halutaan pakottaa nämä järjestäytyneet hoitajat nyt töihin. Meillä on Suomessa myöskin järjestäytymättömiä henkilöitä, ja lakko ei koske heitä. Normaalityöntekijäkäytössä myöskin yksityistä puolta, vuokratyövoimaa, kaikkia mahdollisia, jotta saadaan se henkilöstö myöskin sinne kotihoitoon. Tässä ei ole edes yritetty tehdä sitä, vaan suoraan lähdetään säätämään tämmöisiä pakkolakeja hoitajille. Minusta tämä on ala-arvoista toimintaa ja myöskin hyvin ymmärtämätöntä sitä hoivakriisiä kohtaan, mikä meillä Suomessa on päällä ja mikä tämän lakiesityksen hyväksytyksi tultua tulee entisestään pahenemaan.

Tällä hetkellä jo noin 500 hoitajaa on pyytänyt Valviraa poistamaan oikeutensa rekisteristä, koska he pelkäävät, että heidät pakotetaan töihin. Miettikää, 500 hoitajaa. He ovat opiskelleet vuosikautia, ja nyt he haluavat poistaa hoivaoikeutensa sieltä rekisteristä, koska sieltä rekisteristä, Terhikki-rekisteristä, voi löytää kaikki hoitoalan tutkinnon suorittaneet henkilöt Suomessa. Opiskelijat miettivät — olen saanut viestiä useilta opiskelijoilta — kannattaako heidän edes jatkaa opintojaan. He ovat järkyttyneitä siitä, että mitä: he ovat tulleet alalle ja haluavat hoitaa ihmisiä, ovat empaattisia hienoja ihmisiä, ja nyt näiden pakkolakien ja pakkorokotusten myötä he harkitsevat vakavasti siirtymistä, ja monet ovat jo siirtyneetkin, toiselle alalle, it-alalle, insinööriopintoihin, tradenomiopintoihin — kaikille muille aloille mutta ei hoitoalalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Hoitajan huima palkkakehitys ilmenee esimerkiksi tästä esimerkistä, jonka sain erikoissairaanhoidajalta lastenpsykiatriassa. Hän kertoi minulle, että hänen tuntipalkkansa vuonna 2012 oli 16 euroa 52 senttiä ja tuntipalkka vuonna 2022 on 18 euroa 12 senttiä. Miettiäkää, mikä huima palkkakehitys, mikä hirveä palkkakehitys heillä on ollut. Tämä ei voita edes inflaatiota, eli itse asiassa hoitajien palkkahan on laskenut koko ajan, jos huomoidaan se inflaatio — erityisesti tänä vuonna, kun ollaan jo kahdeksassa prosentissa. Kyllä hoitajat ovat nyt vihaisia, ja se palkka täytyy nyt vihdoinkin saada kuntoon. Tästä ei muulla pääse.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

14.07 Hussein al-Taee sd: Arvoisa puhemies! Suomalaiset hoitajat tekevät valtavasti sellaisia töitä, mitä Pohjoismaissa lääkärit tekevät, mutta se ei näy hoitajan palkkapussissa. Se ei näy etenemisessä, kun kouluttaudutaan, saadaan parempia kredsenssejä, pystytään potilasta palvelemaan paljon laajemmin, helpotetaan lääkärin työtä — tästä huolimatta hoitajat eivät saa kohtuullista korvausta. Samanaikaisesti vaikuttaa myöskin siltä, että nämä digihankkeet, joita tässä vuosien mittaan sairaanhoitopiirit ja muut ovat ottaneet käyttöön, eivät ole tuottaneet toivottuja tuloksia, eli työ ei ole siitä syystä helpottunut. Viime hallituksen leikkaukset sihteeripalveluihin, hallintoon, lomarahoihin, kikyyn ja niin edelleen ovat tuottaneet sen, että elämme tänä päivänä — juuri tänä päivänä — hyvinvointivaltion erittäin synkkää, mustaa päivää, sillä nämä kaikki leikkaukset, heikennykset, ovat johtaneet siihen, että hoitajat ovat voineet päivä päivältä huonommin.

Sen lisäksi, että rahaa on puuttunut palkoista, niin myöskin johto on ollut retuperällä sairaanhoitopiireissä. Sairaaloissa ja muissa hyvinvointipalveluissa ei ole osattu arvostaa hoitajia, johtaa heitä oikein. Tähän ei ole puututtu oikealla tavalla, ja tämä näkyy myöskin jatkuvasti hoitajien arjessa. Jos hoitajan lapsi sairastuu, niin hän ei itse asiassa välttämättä voi pitää vapaapäivää ja hoitaa tätä lasta. Se vaatii jo sairaustodistuksen siltä yhdeltä päivältä — ei edes kolmelta päivältä, vaan yhdeltä päivältä. Vuoroista ei oikeastaan voi ollenkaan laistaa edes legitimeillä, hyvillä syillä. Ainoastaan sairauspäivät ovat sellaisia, joista voi hetkellisesti saada helpotusta. Hoitajat uupuvat tällä hetkellä sairaaloissa ja muissa paikoissa, ja he eivät pääse tästä ahdingostaan eroon.

Tänään käsiteltävä esitys potilasturvallisuuslaista on vain piste, yksi taistelu tässä valtavassa sodassa. Tänään se laki todennäköisesti menee läpi suurella enemmistöllä ihan vain lähettääkseen signaalin, että kotihoidosta ja teho-osastoilta ei voi jättää ihmisiä kuolemaan — se on laitonta, suojelutyötä pitää pystyä tarjoamaan, ja se on se viesti, joka tänään lähtee. Mutta toinen viesti, jonka tänään pitäisi lähteä, on se, että yhtä tarmokkaasti kuin olemme tulleet tänne tänään ja viime päivinä säätämään potilasturvallisuuslakia ja siitä käymään keskustelua, niin samalla tarmokkuudella pitäisi perustuslakivaliokunnassa lähteä keskustelemaan siitä, miten on perustuslain mukaista, että hoitajien ihmisarvo, ihmisoi-keudet ja terveys kärsivät, kun joka päivä he venyvät. [Puhemies koputtaa] — Voisinko tulla jatkamaan siitä nyt? [Puhemies: Oikein mielellään. — Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle — Leena Meri: Onko sosiaalidemokraatit hallituksessa?]

Kiitos, arvoisa puhemies! Kollegat, me olemme tulleet sellaiseen tilanteeseen nyt, että meidän täytyy eduskuntana sopia yli vaalikautisesti tapa, jolla me hoidamme tämän palkkakriisin, nämä raha-asiat. Me emme enää voi loputtomiin syyttää toisiamme, emme vuodesta 2007 emmekä siitä eteenpäin, emmekä tulevaisuudessakaan. Tämä on yhteinen vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

tuu nyt. [Leena Meri: Aha, nyt se on yhteinen!] Meidän on pakko tulla yhteen ja yhteisesti nyt kantaa vastuu tästä.

Tämä hoitajien asia — ylipäänsä naisvaltaisten alojen asia — ei enää ole pelkästään yhden hallituksen tai yhden vaalikauden asia, vaan meidän täytyy tässä yhteisesti nyt sitoutua sen korjaamiseksi. Ja minusta olisi oikein nyt, että tästä eduskunnasta lähtee viesti, että me yhdessä allekirjoitamme sen, että tämä on yhteinen asia. Riippumatta siitä, mikä hallituskoalitio olisi ensi vaalikaudella, me sitoudumme tekemään yhteistyötä palkkojen ja tilanteen parantamiseksi. [Välihuuto — Heli Järvinen: Tuo on oikeasti noloa! — Hälinää — Puhemies koputtaa — Puhemies: Edustaja al-Taeella on nyt puheenvuoro.] En haluaisi tilannetta, jossa tässä kohtaa — kun yritämme korjata tätä asiaa — seuraavalla hallituskaudella kukaan tekisi heikennyksiä, kukaan tekisi leikkauksia hoitoalalta, sote-alalta, vaan meidän täytyy nyt yhteisesti sitoutua.

Ne puheet, joita oppositio tällä hetkellä pitää siitä, että pitää sitoutua parantamaan hoitajien asemaa, palkkausta, työoloja, hyvinvointia, ne ovat niitä samoja puheita, joita täytyy pitää sitten hallitusvastuussa tulevaisuudessa. Vain tällä tavalla, [Leena Meri: Siis aivan käsittämätöntä!] kun koko yhteiskunta sitoutuu siihen, että sote-alan asiat saadaan kuntoon, muutamassa hallituskaudessa voimme palata puhumaan hyvinvointivaltiosta. Sitä ennen tämä on vain nokittelua. [Leena Meren välihuuto — Sari Sarkomaa: Mitä jos aloitettaisiin tällä hallituskaudella!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Tynkkynen.

14.13 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Kuulostaa ihan poskettomalta se tapa, millä te puhutte siitä, kuinka te ette ikään kuin pystyisi tekemään yhtään mitään tällä hetkellä, vaikka teillä on valta, enemmistö eduskunnasta on teidän takananne, teillä on sen lisäksi virkamiesarmeija, teillä on ministeriöt, valmistelevat virkamiehet, jotka pystyvät valmistelemaan teille erilaisia ratkaisuja, jos teiltä vain löytyy sitä poliittista tahtotilaa ja myöskin sitä, että te haluatte laittaa rahaa niihin kohteisiin, mihin tarvitaan. Mitä tulee siihen, mitä on tehty vaikkapa edellisen hallituksen aikana tai sitä ennen — täällä viitattiin erilaisiin leikkauksiin tai muihin, mitä tietyt puolueet olivat tekemässä — niin kaikki sellaiset päätökset, mitä te ette hyväksy, te voitte purkaa. Ja jos te ette pura, niin se tarkoittaa, että te annatte siunauksen linjalle, jota jatketaan. [Leena Meri: Juuri näin!] Teillä on se valta, ei se ole kenenkään muun käsissä.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ja kunnioitan suuresti, että tänä aamuna kello kuusi meidän edustajat, edustaja Arja Juvonen ja edustaja Kaisa Juuso, perussuomalaisten puolesta tulivat tänne talolle jonottamaan ja tekemään perussuomalaisten esitykset, jotta tämä pakkolaki saataisiin kaadettua. Ja tänään joka ikinen täällä eduskunnassa pääsee äänestämään. Jos haluatte sen kaataa, niin antakaa tuki perussuomalaisten esitykselle.

Minua ihmetyttää se, että vaalipuheissa edellisellä kaudella sosiaalidemokraattien osalta oltiin niin kovasti hoitajien ja naisvaltaisten alojen puolella. Silloin edustaja Marin puhui jopa siitä, että naisten pitäisi ruveta yleislakkoon. Ja voi että, kun tämäntyyppinen ihminen olisi pääministerinä, niin mitä voisi tapahtua. [Sanna Antikainen: Ajatella!] Ei mutta hetkinen, koko maailman tietää itse tästä henkilöstä: hän on Suomen pääministeri, suuresti arvostettu. Mutta perustuuko se tekoihin vai joihinkin tämmöisiin pinta-asioihin? Te voisitte ansaita kunnioituksen näille puheille laittamalla toteutukseen sen, että kun on tämä hoitoalan kriisi, niin saataisiin rahaa sinne, saataisiin paremmat työolot ja niin edel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

leen. Te voisitte puuttua näihin asioihin, koska teillä on valta, mutta sen sijaan — niin kuin täällä on kuultu — oli aivan järkyttävää kuunnella sitä mielenosoitustilannetta. Kansanedustaja, jonka pitää olla siis edustamassa kansaa ja joka vielä sanoo, että on tullut kuuntelemaan kansalaisia, heidän hätäänsä, sanoo heille, että hiljaa, ja vielä kädellä huijaa: ”Hiljaa!” Ja se tulee vielä niin kuin selkärankaisena reaktiona, että on tottunut siihen, että voi hiljentää toiset ihmiset, kun pitäisi kuunnella. Ja sen jälkeen hän menee vielä lehdessä sanomaan muunneltua totuutta, että hän ei huutanut heille. Se kaikki on nauhallia. Sen lisäksi, että näin sanotaan ihmisille, joilla on hätä, sen jälkeen vielä kiistetään ja puhutaan muunneltua totuutta. Tuo on ihan hävytöntä. — Kiitos. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eikä edes ymmärtänyt pahoitella!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Ojala-Niemelä.

14.16 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Perustuslakivaliokunta on huolella arvioinut laajasti asiantuntijoita kuultuaan perusoikeuksia, joita tähän lakiesitykseen kuuluu. Niitä ovat perustuslain 7 §:ssä turvattu oikeus elämään ja henkilökohtaiseen vapauteen, 10 §:ssä turvattu oikeus henkilötietojen suojaan, 13 §:ssä turvattu oikeus ammatilliseen yhdistymisvapauteen, 18 §:ssä turvattu oikeus työhön ja elinkeinon vapauteen ja 19 §:n 1 momentissa turvattu oikeus välttämättömään huolenpitoon. Lisäksi 19 §:n 3 momentissa on turvattu jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet.

Edellä lueteltujen perusoikeuksien turvaaminen perustelee eri perusoikeuksien punnitilanteissa merkittäviäkin toisten perusoikeuksien rajoituksia. Perusoikeuksien mahdollisessa kollisiotilanteessa — eli tämmöisessä yhteentörmäystilanteessa — perusajatuksena kuitenkin on optimaalisen tasapainon löytäminen sääntelykontekstissa jännitteisessä suhteessa keskenään olevien perusoikeuksien välillä. Siten perusoikeuksia ei voida rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä rajoitusten taustalla olevan toisen perusoikeuden tai muun yhteiskunnallisesti painavan intressin turvaamiseksi. Rajoituksen tulee lisäksi täyttää muut perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, kuten rajoituksen täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimus sekä vaatimukset riittävästä oikeusturvatakeista.

Punnitessaan näitä perusoikeuksia valiokunta on yksimielisesti katsonut, että tämän lain säätämiselle on hyväksyttävät ja erittäin painavat perustelut. Asiakkaiden ja potilaiden hengen vaarantumisen tai asiakkaiden tai potilaiden vakavan terveyden vaarantumisen estäminen on voitava turvata kaikissa olosuhteissa myös työtaistelun aikana. Valiokunnan arvion mukaan tätä ei muuta se, että arvioitaessa hallituksen esitystä eduskuntakäsittelyn aikana on päätetty käsillä olevia lakkoja koskevista turvaamistoimista.

Laki on rakennettu porrastetusti siten, että neuvottelu suojelelytyöstä on edellytyksenä sille, että työntekijäjärjestö voi toimeenpanna työnseisauksen tai joukkoirtisanoutumisen, ja jos työntekijäjärjestöön kohdistuva suojelelytyötä koskeva neuvotteluvollisuus ei osoitautu riittäväksi, voidaan seuraavaksi kohdistaa toimenpiteitä tai määräyksiä työntekijöihin. Jos 2 ja 3 luvussa osoitetut keinot eivät ole riittäviä, voidaan määräys asiakas- ja potilasturvatyöhön kohdistaa vastaavin edellytyksin kuin työtaisteluun osallistuvaan työntekijään myös sellaiseen sote-alan ammattihenkilöön, joka on irtisanoutunut työtaistelutoimenpiteenä kyseisen työnantajan palveluksesta. Oikeasuhtaisuutta arvioitaessa tällä porrastuksella on merkitystä.

Edustaja Koskela pohti täällä aiemmin tänään, murretaanko tässä hoitajien lakko-oikeus. Näin ei suinkaan ole. Lakkoilla voi, mutta työtaisteluoikeudella ei saa vaarantaa ih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

misten henkeä ja terveyttä. Tässä tilanne on hyvin poikkeuksellinen, koska lakonuhka kohdistuu tehohoitoon ja suojelutyöstä ei ole päästy sopimukseen. Puhumme nyt kaikkein haa-voittuvimmassa asemassa olevista potilaista, joita ei voida siirtää teho-osastolta muualle ilman, että henki ja terveys vaarantuvat. Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotettu sääntely jättää edelleen varsin laajan mahdollisuuden toteuttaa työtaistelutoimenpiteitä sosiaali- ja terveydenhuollon alalla. Vain kaikkein kriittisimmät sosiaali- ja terveydenhuollon alat on rajattu pois, kuten ensi- ja tehohoito, synnytykset ja muut hoidot, joiden laiminlyönti johtaa potilaan terveyden vakavaan vaarantumiseen. Ehdotettu sääntely ei siten puutu perustuslain turvaaman työtaisteluoikeuden ydinalueelle. Tämä ei siis ole lakonkieltämislaki. Tämä oli yksimielinen valiokunnan kanta.

Omana henkilökohtaisena mielipiteenäni ja kantanani toivon, että työmarkkinaosapuolet löytäisivät toisensa ja osapuolia tyydyttävä ratkaisu saataisiin aikaiseksi, mikä takaisi työrauhan. Hoitajat olisivat tyytyväisiä palkkaansa, ja alan pito- ja vetovoima lisääntyisi. Tiedän, että valtakunnansovittelija tekee väsymättä töitä ratkaisun löytämiseksi. Työtaisteluita on aina ollut, ja aina ne ovat ennen pitkää ratkenneet, ja tässäkin tapauksessa haluan olla optimisti. [Sanna Antikainen: SDP oli vuonna 2007 samankaltaista lakia vastaan, kummallista!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Väättäinen.

14.21 Tuula Väättäinen sd: Arvoisa puhemies! Hoitajien työtaistelutilannetta on seurattu pitkään. Sopijaosapuolet eivät ole löytäneet ratkaisua, joka olisi tyydyttänyt molempia osapuolia. Työn vaativuus, hoitajapula, kasvava palveluntarve ja palkkojen jälkeenjääneisyys ovat keskeisiä tekijöitä, joiden vuoksi me olemme tässä tilanteessa.

Käsissämme on laki, jonka tarkoitus on varmistaa, että perustuslakiin kirjattu ihmisen oikeus terveyteen ja elämään, jota yhteiskunnan on vaalittava, toteutuu. Silloin kun mikä muu tarve tahansa on vastakkain tämän oikeuden kanssa, oikeus terveyteen ja elämään menee edelle.

Olen istunut viimeiset kolme vuotta perustuslakivaliokunnassa. Tänä aikana tämä lakiin kirjattu oikeus on moneen kertaan tullut testattua, kun koronalakeja on lausuttu. Tässä ei ole mielestäni mitään epäselvyyttä. Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Ojala-Niemelä juuri puhui perusteet selkeästi.

Työtaistelutilanteessa on aina niin, että osa taistelee myös toisten puolesta. Tämän lain hyväksymisen jälkeen tehohoidossa työtä tekevien puolesta muut ovat tarvittaessa lakossa heidän työnsä turvaamiseksi. [Sanna Antikainen: Tehohoidon lakot on jo peruttu!]

Olen valmistunut ensimmäiseen terveydenhuollon ammattiin 1974. Olin mukana edellisessä Tehy-lakossa 1995. [Sebastian Tynkkynen: 2022!] Olin lakossa, kun työkaverit huolehtivat kriisityöstä, ja kun he eivät enää selviytyneet ja pystyneet pitämään potilaita hengissä, minut kutsuttiin takaisin töihin, ja toiset hoitajat jatkoivat lakossa olemista minun puolestani. Lopulta silloinkin ratkaisu löytyi.

Arvoisa puhemies! Minä uskon, että ratkaisu löytyy myös tässä tilanteessa, mutta ajattelen, että se kyllä vaatii yhden askeleen molemmilta osapuolilta toista vastaan. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Mäkyinen, Jukka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

14.23 **Jukka Mäkynen ps:** Arvoisa puhemies! Meillä Pohjanmaalla on sellainen vitsi, että isäntä maksaa vaikka 200 euroa siitä, ettei naapurin isäntä saa viittäkymppiä. Kun katsoo tätä terveydenhuoltoalan palkkakehitystä, niin täytyy sanoa, että tämä vitsi on muuttunut juuri todeksi. Ollaan aloitettu vuosia kestänyt sote-uudistus ja perustettu maakuntahimmeli hyvinvointialueineen. Eli ollaan nähty hirvittävästi vaivaa, ja rahaa on palanut siihen, etteivät hoitajat vain olisi saaneet palkankorotusta. Koko sote-uudistusta ei ehkä olisi tarvittu, jos oltaisiin palkat laitettu heti alkumetreillä kohdilleen. Eli toimiva järjestelmä on nyt käytännössä romutettu ja puuhasteltu sote-uudistuksen maakuntahallinnon ja hyvinvointialueiden kanssa, ja rahaa ja aikaa on saatu kulumaan jo järkyttävä määrä, sen sijaan, että hoitajien palkka-asiat olisi laitettu kerralla kuntoon.

Ja nyt ollaan jo pakottamassa hoitajat töihin ja lakko-oikeutta rajoitetaan. Lisäksi elinkustannusten raju nousu ei enää innosta tekemään työtä, jolla ei rahallisesti arjessa pärjää. Taisi joku tässä aikoinaan sanoakin, että hoitajamitoitus ei saisi olla rahasta kiinni mutta tällä hetkellä meillä ei ole siihen rahaa. Nyt miljardit lentelevät ja hoitajat kärsivät. Suomen kielellä tällaista kutsutaan tunaroinniksi. Mitä jos nyt vain laitetaan ne palkat kohdalleen ja turvataan meidän terveystalvomme ja sen laatu, ennen kuin koko ala menettää houkuttelevaisuutensa.

Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kysymys enemmän moraalista kuin perustuslaista. Kannatan edustaja Juvosen tekemää hylkäysehdotusta ja lausumia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Juvonen.

14.25 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos heille, jotka ovat kannattaneet perussuomalaisen tekemää hylkäysesitystä ja lausumia.

Mitähän mahtaisi Florence Nightingale, tuo sairaanhoidon esiäiti 1800-luvulta, nyt tuumata, kun näkisi, missä tilanteessa me olemme? Hän lähti 1854 Turkkiin Krimin sodan uhreja hoitamaan, vapaaehtoistyöhön, yli 30 muun naisen kanssa. Mahtaisiko hän nyt sanoa: ”Enhän minä sitä tarkoittanut, että laupeudesta ja sydämen hyvyydestä tätä hoitotyötä tehdään. Mennään pahimpaan paikkaan, mennään tehohoitoon, mennään leikkaussaleihin, mennään päivystykseen, ambulanssiin. En tarkoittanut, että tämä on laupeutta, ei ole enää kutsumusta, vaan vaatikkaa vuonna 2022 korvaus siitä tekemästänne työstä. Kutsumus ei elätä.”

Florence Nightingale teki paljon muutakin. Hän oli tilastotieteilijä, ja hän kirjoitti paljon kirjoja. Hän totesi muun muassa näin 1850-luvulla: ”Naisten työuran hankkimista haittaavat esteet pitäisi purkaa.” Ja täällä me mietimme sitä, miten me saamme naisvaltaiselle alalle työntekijöitä, mistä heitä löytää. No, ei ainakaan laupeudesta, ei ainakaan kutsumuksesta enää. Hoitoala ei periydy enää äidiltä tyttärelle, niin kuin esimerkiksi itseni kohdalla.

Valmistuin 1986 jouluna Tukholman kadulta sairaanhoito-opistosta. Olin hyvin nuori ja menin Myllypuroon töihin. Siitä siirryin Laakson sairaalan töihin, ja vuonna 1995 olin lakkossa, mutta olin lakkovahtina siellä yövuorossa. Sitten siirryin töihin Kivelän sairaalaan, välissä kävin Koskelan sairaalassa, ja sieltä siirryin ikääntyneiden kehitysvammaisten, muistisairaiden ja ikääntyneiden muistisairaiden ryhmäkotiin hoitajaksi. Eli pitkä rupeama. Silloin kun on kokenut, tehnyt omilla käsillään, juossut omilla jaloillaan pitkiä sairaalan käytäviä, tietää, mistä puhuu, ja silloin kukaan ei voi sanoa, että ei ymmärtäisi asioita. Vuosikausiahan täällä on puhuttu siitä, että hoitajien työolot pitäisi laittaa kuntoon. En ole juurikaan kuullut hoitajia, jotka valittaisivat siitä, ettei viitsi eikä jaksaa mennä iltavuoroon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

tai yövuoroon. Tein itse yötyötä pitkälle yli kymmenen vuotta ja rakastin työtäni, koska se oli mukavaa ja hauskaa, ja arvostin sitten myös vapaapäiviä, joita siitä yövuorosta sai. Ne olivat henkilökohtaisia valintoja, mutta jotta yhteiskunta pyörii, niin hoitajat tarvitsevat myös palkkaa.

Arvoisa puhemies! Työoikeuden asiantuntijat ovat nostaneet esiin tässä lakiesityksessä sen, ettei esitys noudata periaatetta siitä, että työtaisteluun pitää puuttua mahdollisimman vähän. Tämä on ongelmallista perustuslain mukaisen työtaisteluvapauden näkökulmasta. Työtaisteluoikeuteen kohdistuvien rajoitusten tulee olla soveltamisalaltaan ja ajallisesti tarkkarajaisia, välittömään uhkaan perustuvia ja oikeasuhtaisia sekä viimesijaisia.

Arvoisa puhemies! Minua hämmentää se, miksi ministerit eivät käytä täällä lainkaan puheenvuoroja. [Mauri Peltokangas: Erikoista!] Missä vastuun kantajat ovat, kun heidän pitäisi perustella toimintaansa? Eikö vasemmistoliiton edustajilla edustaja Anna Kontulaa lukuun ottamatta — huomaan, että, edustaja Kyllönen, olette kyllä salissa ja puheenvuoronne on tuossa listalla — ja vihreiden edustaja Holopaista lukuun ottamatta ole mitään sanottavaa? Entä missä on RKP? Eikö teillä ole mitään sanottavaa, teillä, jotka olette Länsi-Uudellamaalla muun muassa hyvinvointivaltuutettuina esimerkiksi minun kanssani ja pidätte niin tärkeänä sitä, että ruotsin kieli säilyy sote-palveluissa? Voisitte tulla tänne puolustamaan hoitajia ja kannustamaan heitä, että tämän pakkolain lisäksi he palvelevat kansallisilla kielillä Suomessa, tekevät sitä tärkeää hoitotyötä. Eipä teitä näy täällä. [Jukka Mäkinen: Kyllä ne ovat sitten, kun äänestetään!]

Täällä on nostettu esiin, että tätä esitystä on valiokunnissa punnittu huolella ja tehty tarkasti. Vastalause: Sosiaali- ja terveysvaliokunta sai mietinnön nenänsä eteen juuri silloin, kun valiokunnan kokous alkoi. Meillä ei ollut mitään aikaa tutustua mietintöön etukäteen, vaan siltä istumalta jouduimme päättämään ja tekemään muutosesitykset, pykälämuutokset, tutustumaan mietintötekstiin, punnitsemaan jokaista sanaa, mitä mikäkin tarkoittaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tämä on hallituksen tapa toimia!] Se on uskomatonta, millaista lainsäädäntötyötä. Olen ollut pitempään hoitajana kuin politiikassa, mutta jos jotain olen tästä politiikasta oppinut, niin sen, että on kaksi tapaa: toinen on viivyttellä, toinen on väsyttää. Perjantaina väsyttiin. Oli paljon edustajia, joilla oli jo sovittuja menoja, ja heidän piti esimerkiksi viikonloppuna olla jossakin muualla. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kanssani oleva arvostamani Kaisa Juuso joutui lähtemään pohjoiseen, koska hänellä oli siellä sovitut työtehtävät. Perjantaina meitä väsyttiin, jotta saatiin mahdollisimman pian asioita vietyä, ja nyt viedään sitten kiireellä läpi.

Arvoisa puhemies! Puhuin ihan sydämeni kyllyydestä ja sanoin sen, mitä minä tunnen. Tämä on surun päivä, sillä hienot puheet täällä eivät tuo hoitajalle isompaa rahakukkaroa eivätkä tuo sinne rahaa. Vuonna 2007, kun täällä tehtiin edellistä pakkolakia, olin silloinkin yövuorossa. Sieltä jostakin yövuorosta ja potilaiden keskuudesta pohdin, että voi, kunpa ääneni kuuluisi eduskuntaan ja kunpa ne tietäisivät, mitä siellä terveydenhuollossa tapahtuu. Mutta eiväthän ne äänet kuuluneet, mutta onneksi nyt on tilanne toinen.

Minä olen jo vanha hoitaja, mutta me teemme tulevaisuutta nuoremmille hoitajille: meidän tyttärille, meidän pojille, niille, jotka ottavat sen hoivakentän. Ja he ovat muuten aika erikoisia ja kummallisia tänä päivänä: eivät he enää halua virkaa eivätkä toimea, vaan he äänestävät jaloillaan. He vaihtavat alaa, niin kuin eräs nuori lähihoitaja laitto minulle viestin ”minä lähden nyt kaupanalalle” ja luetteli listan, miksi näin on: ei jaksa enää, nuutuu ja näännyy raskaan työtaakan alla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Ari Koponen.

14.33 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Viime vuoden elokuussa kirjoitin, miten Deal Henkilöstöratkaisut etsi asiakkaalleen lähihoitajia Helsinkiin noin 3 700 euron palkalla. Kaikkiaan hakemuksia tuli reilu 200 kappaletta, mikä on normaalin rekryyn verrattuna noin kymmenkertainen määrä. Ainakin osa hoitoalan ongelmista ratkeaisi reilulla palkalla, ja siihen auttaisi totta kai myös työn verotuksen alentaminen.

Samassa yhteydessä rekrytoiva yritys kertoi, että heille yllättävintä oli alalle palaavien hakijoiden runsas määrä. Moni oli halukas palaamaan hoitotehtäviin, jos palkkaus oli tällainen. Veikkaan, että yritys on saanut motivoituneita ja laadukkaita hoitajia, jotka ovat sitoutuneet työhönsä. Jokainen ymmärtää, että tästä hyötyvät myös hoidettavat.

Kenttää kuunnellessa käy hyvin selväksi, että palkkauksen lisäksi hoitoalalla on muitakin kipupisteitä, kuten työolot, omaan työhön vaikuttaminen ja johtaminen. Tilanteen jatkuessa tällaisena katoavat sosiaali- ja terveystieteiltä pian viimeisetkin ammattitaitoiset, täydellä sydämellä työtään tekevät hoitajat.

Halvalla ei saa hyviä johtajia, mutta sama pätee työntekijöihin. Hyvään palkkaan ei voi vedota vain yrityksen tai organisaation johtajia hakiessa, vaan se pätee myös työntekijöihin. Osaavat ja hyvinvoivat työntekijät ovat menestyneiden yritysten ja organisaatioiden selkäranka. Meidän tulisi nähdä paremmin hyvinvoivien työntekijöiden tuomat säästöt esimerkiksi poissaolojen vähentymisenä, työn tuottavuudessa ja koko organisaatioiden onnistumisina — näistä hyötyvät kaikki. Ei tämä mitään rakettitiedettä ole. Juhlapuheiden sijaan tarvitsemme tekoja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kyllönen.

14.35 **Merja Kyllönen vas:** Arvoisa puhemies! On vedottu siihen, että lainsäädäntö olisi tullut tarpeettomaksi siinä hetkessä, kun käräjäoikeuden päätökset lakkojen osalta tulivat. On todettava, että muutama tunti käräjäoikeuden päätösten jälkeen myöskin tämän lainsäädännön suhteen maali siirtyi. Meille ilmoitettiin, että tulee siirtokielto ja aloitetaan joukkoirtisanoutumisiin valmistautuminen koko erikoissairaanhoidossa, mikä tarkoittaa koko kokonaisuuden laajenemista itse asiassa paljon isommalle kuin mitä tähän mennessä on edes keskusteluissa käyty. Erikoissairaanhoidon tarkoittaa koko maan erikoissairaanhoidon, ei yhtä yksittäistä yksikköä. Sillä tiimoin hengen ja terveyden osuus on tässä vielä merkityksellisempi kuin silloin, kun puhutaan vuoden 2007 lakosta tai vuoden 2022 kevään tilanteesta. Tilanne on siinä mielessä myöskin työmarkkinoiden näkökulmasta poikkeuksellinen, että aiemmin ei ole kieltäydytty suojelutyön tekemisestä, joka on ollut yksi työtaistelutoimien kirjoittamattomista säännöistä: tehdään suojelutyötä, ja ihmishenkiä ei vaaranneta.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan jäsenenä on ollut surullista kuulla tässä salissa, että on annettu ymmärtää puheenvuoroissa, että hallitus on roiskinut kohteettomasti rahaa ympäriinsä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Näin on!] Minä väitän, että meillä on semmoinen valtiovarainministeri, nimeltänsä Annika Saarikko, joka ei mahdollista tässä hallituksessa minkään rahan roiskimista yhtään mihinkään. [Sanna Antikainen: Te voitte väittää, mitä haluatte! Emme silti usko! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] — Ihan samalla tavalla allekirjoittaneella on puheoikeus kuin edustaja Gustafssonillakin oli silloin, kun hän kävi mielenosoituksessa ja halusi kertoa oman mielipiteensä. Jukka sanoi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

”hiljaa” vain sen takia, että häntäkin olisi kuunneltu — ei siksi, että hän olisi halunnut vaientaa mielenosoittajat. [Sebastian Tynkkynen: Eivät nämä selittämällä parane! — Hälinää — Puhemies koputtaa] Voin sanoa sen näin, koska seisoin siinä Jukan vieressä ja kuulin ja näin, mitä tapahtui.

On surullista itse asiassa se, että rahan roiskimiseksi kuvataan ne koronapaketit, mitä meillä on täällä tehty: [Sari Sarkomaa: Eihän niin ole kukaan täällä sanonut!] kunnille 5 miljardia euroa, joista 3 miljardia meni suoraan koronatoimien tekemiseen. Sen lisäksi me olemme joutuneet tekemään laajoja paketteja myöskin Puolustusvoimille. Jos se on rahan roiskimista, että me olemme laittaneet puolustusmenoihin 1,6 miljardia, F-35-hävittäjiin 1,45 miljardia, [Perussuomalaisten ryhmästä: Vasemmisto vastusti!] energiatukiin ihmisten selviämiseksi haasteellisesta taloudellisesta ajasta, sähkölaskujen ja muiden kasvavien kulujen maksamiseksi, jos se, että me olemme auttaneet Ukrainaa, olemme tukeneet sisäministeriötä yli miljardilla, jotta me pystyisimme vastaamaan poliisiin ja Rajavartioston [Hälinää — Puhemies koputtaa] erilaisten laitteiden, koneistojen ja rajavalvontajärjestelmien uusimisesta, jos se on todella rahan roiskimista ja seisotte sen ajatuksen takana, niin se on hienoa kuulla tässä salissa ja ihan julkisesti. Sen sijaan hallitus on pyrkinyt laittamaan rahaa myöskin vanhuspalveluihin, 265 miljoonaa, lastensuojeluun, tilanteen helpottamiseen siellä, hoitotakuuseen, kokonaisjärjestelmään, soteen. Sinne on todellakin laitettu rahaa, mutta mikään raha ei tällä hetkellä tunnu riittävän niitten kokonaisuuksien korjaamiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Outoa!]

Itse asiassa olen äärimmäisen iloinen, että suuresti arvostamani kollega Antero Laukkanen ilmaisi olevansa ensimmäinen syyllinen. Minä, rakas Antero, ilmoittaudun toiseksi. Jos se helpottaa, että täällä etsitään syyllisiä ja syytellään toinen toisiamme, niin meitä on jo kaksi syyllistä. Syyttäkää meitä. Keskitetään nyt, kun syylliset ovat löytyneet, ongelmien ratkaisuun ja asioiden korjaamiseen. [Arja Juvonen: Minä olen ollut kentällä töissä!]

Tässä lainsäädäntökokonaisuudessa on hyvin määritelty ja eritelty ne säädöskokonaisuudet, millä tavalla mainittuun lakko-oikeuteen voitaisiin puuttua. Ja kun täällä on sanottu, että rajoitetaan lakko-oikeutta, niin siitä tässä lainsäädännössä ei ole suinkaan kysymys. Tässä on tarkoitus viimesijaisena keinona mahdollistaa suojelutyö ja edellyttää suojelutyöstä neuvottelemista semmoisessa tilanteessa, jossa ovat vastakappaleet niin vahvasti toistensa kimpussa, että myöskin hengen ja terveyden turvaaminen unohtuu. Tätä lainsäädäntöä ei voida käyttää ennen kuin on hoidettu ne velvollisuudet, mitä niin työntekijäjärjestöille kun työnantajallekin kuuluu. Pitää pystyä rakentamaan kokonaisuus siitä lähtökohdasta, että yhdenkään ihmisen henki ja terveys eivät vaarannu sen takia, että ihmiset käyttävät lakko-oikeuttaan, joka on yksi perusoikeus. Mutta väistämättä, kun nämä työtaistelutoimet ilmoitettiin käräjäoikeuksien ratkaisujen jälkeen uutena tuleviksi — nimenomaan uusina täydellinen siirtokielto ja joukkoirtisanoutumiset — ei meillä hallituksena kovin paljon ollut muita vaihtoehtoja kuin tuoda tämä lainsäädäntö tänne saliin. Ja siitä on yhteisesti neuvoteltu, siitä on yhteisesti väännetty.

Edelleen saan viestiä siitä, minkä takia esimerkiksi Helsingin kaupungin viestiä ei ole riittävässä mitassa kuultu, kun edelleen tulee palautetta siitä, että kotihoitoon ei tarvittaisi lainsäädäntötoimia turvaamaan viimesijaista hoitoa. On arvioitu vuokratyövoiman mahdollisuutta, ostopalveluita, erityisiä järjestelyitä, mutta siitä huolimatta arviolta 200–300 ehdottoman välttämätöntä asiakaskäyntiä jäisi päivässä toteuttamatta. Väitän, että siinä joukkueessa on ihan varmasti heitä, [Puhemies koputtaa] joilla on viimesijaista lääkitystä ja tarve aidosti saada hoitoa, jotta elämä ja henki pystytään varmistamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Meistä ei tätä lakia kukaan täällä ilomielin ole edistämässä. Mutta perusoikeuksista, kun puntaroidaan asioita, henki ja terveys asettuvat kaiken edelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Junnila.

14.43 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! ”Te olette nyt sotkemassa työmarkkinoita todella rajulla tavalla tällä pakkolakipaketilla”, kuvasi hallituksenmuodostaja Antti Rinne edellistä käsittelyä vuonna 2015. [Sanna Antikainen: Ohhoh!] ”Eräs neuvo voisi olla — tai ainakin toivomus — hallitukselle: Älkää tuoko näitä pakkolakiesityksiä tänne eduskuntaan hosumalla. Jättäkää aikaa järjestöille rauhassa nyt neuvotella.” Tämä viesti on entiseltä työministeriltä Lauri Ihalaiselta. Mutta viestit kaikuivat kuuroille korville, ja pikkuhiljaa on edetty tilanteeseen, jossa sosiaalidemokraatit eivät kuuntele edes omiaan, ja nekin, jotka haluavat käyttää kansalaisoikeuksiaan, saavat huutoa vastineeksi. Vielä keväällä pääministeri Sanna Marin vetosi: annetaan sovittelulautakunnalle työrauha. Nyt tiedämme, miten hyvin tämäkin lupaus on pidetty. Se herättää kysymyksen, kuinka hyvin sosialidemokraatit kuuntelevat kansalaisia, kun eivät näköjään pääministeriäkään. Ylipäätään suhtautuminen on ollut korostetun ylimielistä, kopeaa ja piittaamatonta ja suorastaan pöyhkeän julkeaa.

Hallitusohjelman sivulta yhdeksän alkaa kokonainen kappale lupauksista kansalaisille.

Ensimmäisessä kohdassa tehdään lupaus hallinnon jatkuvasta oppimisesta. Siinä mainitaan, että hallitus etsii tietoa ja kokeilee, jotta osaisi toimia tavoilla, joista suomalaiset hyötyvät. Pakkolainsäädäntöä on ollut eduskunnassa ainakin vuosina 2007 ja 2015. Menneisyydestä on siis voinut ottaa oppia.

Toisessa kohdassa luvataan uudenlaista vuorovaikutusta: ”Uudenlainen vuorovaikutus tarkoittaa sekä ihmisten osallistumista julkisen hallinnon toimintaan huomattavasti nykyistä vahvemmin ja uusien vuorovaikutusmenetelmien etsimistä ja kokeilemistä.” Moniko täällä ajatteli, että vahvemmat vuorovaikutusmenetelmät tarkoittivatkin pakottamista, pettelyä ja painostamista?

Hoitajat ovat äärimmäisen pettyneitä. He ovat tuoneet esiin työolojensa kestättömyyden. He ovat vaatineet toimia potilasturvallisuuden parantamiseksi, mutta nyt heitä itseään kohtaan hyökätään potilasturvallisuuden nimissä. Esimerkiksi edustaja Ilmari Nurmisen mukaan jokaisella hoitajalla on moraalinen vastuu huolehtia potilasturvallisuudesta. Ajatelkaa, kuinka röyhkeää on syyllistää hoitajia, jotka ovat erittäin ahtaalla työolojensa, jaksamisensa ja taloutensa kanssa. [Sanna Antikainen: Yrittävät parhaansa joka päivä!]

Hallitus on nyt onnistunut vähentämään noin 500 hoitajaa, ja vielä 300 hakemusta on jonnossa heidän oikeuksiensa poistamiseksi. Ajatelkaa, että nämä 800 hoitajaa ovat vuosia opiskelleet ammattiinsa ja toimineet alalla vuosia. Useilla heistä on kotona suita ruokittavaksi. Viime vuonna näitä hoitajia poistui 46. Tässä näkyy kaikkein karuimmin, minkälaisen viestin hallitus heille antaa. [Sanna Antikainen: Kiitos vaan!] Aluevaaleissa 22 SDP mainosti, kuinka sote-henkilöstön hyvinvointi on keskeisin tavoite. Sama toistui kuntavaaleissa 21, ja arvatkaa missä: eduskuntavaaleissa 19. Sote-henkilöstö antoi heille tukensa, vaikka ei saanut mitään vastineeksi. Hävettää heidän puolestaan, kuinka vähän teidän sanat ja teot ovat kohdanneet toisensa. Ministerit, siis hallituksen suurimmat vallankäyttäjät, eivät edes ole vaivautuneet tänne paikalle kertomaan kolttosistaan. Tämäkö on teidän näkemyksenne työväenpuolueesta? [Mika Karin välihuuto] Forssan kokouksen henki on haihtunut, ja näyttää siltä, että olette juopuneet vallasta. [Sanna Antikainen: Nähtävästi!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen tiedonantoon sisältyvä pakkolakipaketti on syvässä riskitilassa sopimusvapauden kanssa ja muutoksien jälkeenkin sisällöllisesti epäoikeudenmukainen. Ei ole ihme, että ihmiset kokevat tulleen kohdelluiksi epäoikeudenmukaisesti.

”Hallitus on pakkolakipaketilla tiedostaen tai tietämättään sitonut itseään kauluksiaan myöten työmarkkinasopimisen osapuoleksi ja työnantajille mieluisten esitysten muodossa. Poliitikkojen sotkeutumisesta sopimus- ja palkkapolitiikkaan ei ole ollut hyviä kokemuksia. Viisas hallitus pyrkii aktiiviseen rooliin, mutta tasapainoisesti.” Nämäkin sanat ovat Lauri Ihalaisen. Ja hän on myös todennut: ”Lopuksi haluan sanoa: Olisi hyvä löytää yhteisymmärrys. Olisi hyvä, että työmarkkinapolitiikkakin säilyisi ensisijaisesti taito- eikä voimalajina. Meidän on palattava hyvän, luottamukseen rakentuvan kolmikantayhteistyön tielle.” Jos ette kuuntele hoitajia tai ymmärrä meitä, niin luottakaa Lauri Ihalaisen kokemukseen. Entinen työministeri Ihalainen on kirvesmies, ja näyttää vahvasti siltä, että jälkimmäinen siivoamiseenkin tullaan tarvitsemaan kirvestä. Toivottavasti ei käy niin, että viimeinen sammuttaa valot. [Puhuja sammuttaa puhujakorokkeen valon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Järvinen. [Vasemmalta: Kesäteatteria! — Jukka Gustafsson: Tampereen Komedioteatteri! — Aki Lindén: Koko ajan on ollut ministeri paikalla! — Välihuutoja] — Edustaja Järvisellä on nyt puheenvuoro. Hiljennytään kuuntelemaan.

14.49 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Olemme käsittelemässä täällä lakia, jota pakkolaiksikin kutsutaan, ja minusta se on aika osuva nimi, sillä tämä laki yksinkertaisesti on pakko laatia. Miksei silloin puhuttaisi pakkolaista? Siihen meitä jopa oikeuskansleri suorastaan hoputtaa. Tämä on vain tehtävä. Siitä huolimatta varmasti yksikään meistä ei tästä tilanteesta nauti, niin kuin ei ole nauttinut aiemmistakaan pakkolaeista.

Arvostan suuresti suomalaisia ammattijärjestöjä, myös Tehyä, mutta kun Tehy näissä mielenosoituksissa hoitajien puolesta vetoaa kyltillä ja plakaatilla, jossa lukee ”hoitajapula ei korjaannu pakkolailla, hoitajapula korjaantuu rahalla”, haluan nyt osoittaa sanani etenkin Tehylle: Tästä ensimmäisestä lauseesta olen prikulleen samaa mieltä. Hoitajapula ei todellakaan tällä pakkolailla korjaannu, mutta se huono uutinen on se, että ei se hoitajapula, kuulkaa, korjaannu myöskään pelkällä rahalla. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Meillä on ollut tämä sama tilanne vuonna 2007. Silloinkin laadittiin pakkolaki. Silloinkin oli pakko laatia vastaava laki. [Sanna Antikainen: Ja demarit olivat sitä vastaan!] Silloin hoitajat vaativat isoa palkankorotusta, ja he myös saivat sen. He saivat silloin vähintään 16 prosentin palkankorotuksen neljän vuoden kaudelle, mikä oli paljon yleistä palkankorotustasoa suurempi. Ja kuinka kävikään? Siitä korotuksesta, siitä tasokorotuksesta ei ole mitään jäljellä.

Tässä tilanteessa, jossa nyt jo inflaatio laukkaa niin kovaa kuin laukkaakin, ja jos ja kun tulossa on vielä monia aloja omine palkanvaatimuksineen, jos laajalle joukolle korotetaan palkkoja näin kovasti, se tarkoittaa sitä, että inflaatio tulee entisestään laukkaamaan vauhdikkaammin. Iso uhka on se, että tällaisestakaan palkankorotuksesta ei oikeastaan ostovoima kasva, [Sanna Antikainen: Eli sanokaa suoraan, että ette halua maksaa hoitajille!] ja se on surullinen uutinen. Haluan vain korostaa tällä sitä, että tämä hoitajapula, joka meillä on ollut kauan, tämä on ollut viime vaalikaudella, tämä on ollut edellisellä vaalikaudella, tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

on ollut ihan kaikkien puolueiden aikana. Tätä ei korjata pelkällä rahalla. Me tarvitsemme paljon keinoja.

Meillä on aivan kaikkien puolueiden vastuu siitä, että me saamme hoitajia tähän maahan lisää. [Leena Meri: Te olette hallituksessa!] Kuten sanoin, tämä ongelma on ollut hyvin pitkään, koska tilanne on yksinkertaisesti se, että jos me haluaisimme saada Suomeen riittävästi hoitajia, kaikkien suomalaisnuorten pitäisi hakeutua hoitoalalle, ja jokainen meistä ymmärtää, että se on täysi mahdottomuus, koska työntekijöitä tarvitaan kovin monella muullakin alalla. Me tarvitsemme siis monenlaisia toimia, ja sen takia toivon jatkossa kaikilta puolueilta enemmän hartioita olla myös näiden pakkoratkaisujen takana, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] koska voin sanoa.... — Voin sanoa teille, perussuomalaiset, että valitettavasti todennäköisesti tekin tulette löytämään tämän tilanteen edestänne. [Leena Meri: Niin, kun te ette korjaa sitä!] Silloin kaivetaan esiin joka ainoan puheenvuoro, ja varmasti kuulette ne vielä moneen kertaan. Näitä tilanteita valitettavasti vain tulee. [Perussuomalaisten ryhmästä: Huono argumentti! — Hälinää — Puhemies koputtaa] Siksi arvostan etenkin kokoomuksen ratkaisua. Kokoomus on tällä hetkellä oppositiossa mutta aikoo äänestää tämän lain puolesta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Totta kai!] Minusta se on ryhdikästä. Se on ryhdikästä vastuunkantoa. Te tiedätte, millaisissa tilanteissa olemme olleet aiemmin, te tiedätte sen vastuun, ja tätä toivon myös niiltä puolueilta, jotka nyt ovat hallituksessa, sitten tulevaisuutta ajatellen, että hekin muistavat sen, millaista on tämän pakkolain edessä olla. [Hälinää — Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, ja edelleen edustaja Järvisellä on puheenvuoro. Keskitytään kuuntelemaan.

Täällä on aika moneen kertaan keskustelussa mainittu edustaja Gustafsson ja hänen [Leena Meri: Hiljaa-huutonsa!] sinänsä harmillinen ja harmilliseen paikkaan osunut kehoitus, jonka kuitenkin ymmärrän kovin hyvin. Itselläni on tässä pömpelissäkin aika usein sellainen olo, että tekisi mieli käyttää samaa ilmaisua, mutta vetoan vain puhemieheen ja luotan siihen, että hän hoitaa tehtävänsä.

Tuleville kansanedustajille haluaisin sanoa, että olen ollut tässä talossa ja tässä salissa vasta kolme kautta ja tuntenut sen ajan edustaja Gustafssonin. Jos tulevat kansanedustajat pystyvät samanlaiseen nöyryyteen [Naurua] suhteessa eri mieltä oleviin, suhteessa siihen, että on valmis tulemaan puhumaan omien arvojensa mukaisia puheita vaikka aamuviideltä, tai puolustamaan niitä asioita, joita kukaan, yksikään teistä esimerkiksi ei puolustanut, [Perussuomalaisten ryhmästä: Vai niin!] kuten esimerkiksi Savonlinnan opettajankoulutuslaitosta viime kaudella, [Sari Sarkomaan välihuuto] niin povaan aika pitkää uraa. Kannattaa ottaa monesta asiasta opiksi. Siitä huolimatta lausahdus tuli harmilliseen paikkaan harmilliseen aikaan.

En ilakoi siitä huolimatta myöskään esimerkiksi, perussuomalaiset, teille, teidän erilaisille sakkotuomioille, muille tuomioille. [Leena Meri: Mites vihreillä?] Teiltä löytyy useampi edustaja sieltä teidän puoleltanne, joilla on erilaisia tuomioita. Täällä olisi ilakoinnin aihetta kovin monelle. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pyydän, edustaja Järvinen, pysytäänpä tässä otsikon aiheessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Täällä on monta kertaa sanottu sitä, että sote ei tuo ratkaisua. Te tiedätte ja muistatte varmasti, että en ole tämän tehdyn sote-ratkaisun kannalla. En äänestänyt sen puolesta, mutta siitä huolimatta väitän, että suurelle osalle hoitohenkilökuntaa se tuo mukanaan jotakin hyvää pelkästään jo sen takia, että tapahtuu palkkaharmonisaatio ja tulee aivan uudenlainen kilpailu työntekijöistä, mikä taatusti tulee nostamaan ja korottamaan palkkoja. [Perussuomalaisen ryhmästä: Miten niihin silloin on varaa?]

Haluan vedota tulevaan sote-uudistukseen myös siltä puolelta, että meitä on täällä iso liuta sellaisia edustajia, jotka toimimme myös hyvinvointialueilla päättäjinä, ja nyt esitän kaikille hoitajille toiveen: Olkaa yhteydessä, kertokaa, mitä toimia palkkaratkaisujen lisäksi te toivotte, [Vilhelm Junnila: Jos saa äänensä kuuluviin!] jotta te viihtyisitte töissänne paremmin, mihin toimiin olette itse valmiita. [Puhemies koputtaa] Meitä on täällä monta edustajaa, jotka haluamme viedä tätä viestiä eteenpäin, sillä me kaikki tulemme tarvitsemaan teitä.

Joka tapauksessa edustaja Kyllönen kokosi hyvin: Meillä ihmisoikeus henkeen ja elämään menee kaiken edelle. Valitettavasti siksi pakkolaki täytyy tänäänkin säätää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, edustaja Järvinen, aika on täynnä. [Leena Meri: Saisiko vastauspuheenvuoron?] — Odotetaan vielä hetki, jos täältä tulee lisää mahdollisuuksia debatoita. — Edustaja Guzenina.

14.56 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kyllönen täällä aiemmin kiteytti hyvin sen, miksi tämä tämänhetkinen tilanne eroaa vuoden 2007 työtaistelusta. Perustuslakivaliokunta sai oman lausuntonsa sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle valmiiksi perjantaina aamusella, ja tämä perustuslakivaliokunnan lausunto oli yksimielinen. Tässäkin salissa istuu kaksi perussuomalaista, jotka olivat mukana tuota lausuntoa antamassa, [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] ja se oli yksimielinen. Perustuslakivaliokunta antoi lausuntonsa sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle, joka teki siis tästä mietinnön. [Välihuutoja]

Se on totta... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Se on totta, että usean vuoden ajan päivittäin, valitettavasti, ihmishenget ovat olleet vaarassa meidän sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisjärjestelmässä. [Sanna Antikainen: Ja se ei ole hoitajien vika!] Tilanne on jatkunut jo vuosia, tästä olen aivan samaa mieltä opposition kanssa. Annan suuren arvon myöskin sille, että kokoomus on tämän käsittelyn yhteydessä nähnyt tämän tilanteen vakavuuden, samalla tavalla kuin perustuslakivaliokunnassa kokoomuksen edustajat ja perussuomalaisen edustajat ovat olleet tukemassa yksimielisesti tätä PeVin lausuntoa. Sen sijaan täällä salissa perussuomalaisen edustajat nyt mölisevät, naureskelevat, viis veisaavat sille, mitä ovat itse olleet päättämässä perustuslakivaliokunnassa. Kokoomuslaiset toimivat tässä ryhdikkäästi ja selkärankaisesti. [Leena Meri: Vai niin! — Perussuomalaisen ryhmästä: Mikä on valiokunnan tehtävä!] Sille annan todella suuren arvon. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Ja puhemies, huomaatteko, kuinka perussuomalaisen laidalta kuuluu jatkuvasti mölinää. Tätä keskustelua on ollut äärimmäisen vaikea seurata. Olen halunnut kuulla, mitä eri edustajat täällä puhuvat, ja minulla on ollut vaikeuksia kuulla. [Arja Juvonen: Kun teitä ei ole ketään siellä!] Olisin halunnut kuulla ne puheenvuorot. — Olen kuunnellut [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] perussuomalaisen puheenvuoroja...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pyydän perussuomalaisia olemaan hiljaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

...maltillisesti. Olen halunnut kuulla, mitä teillä on sanottavaa. Ja tiedättekö, hyvin monessa asiassa olen aivan samaa mieltä kuin te. Tämän hoivakriisin on annettu jatkaa aivan liian pitkään. Edustaja Juvonen, minä annan valtavan arvon sille työlle, mitä te olette tehnyt hoitajien ja hoivatyön puolesta, ja on hienoa, että olette tuonut sitä esille täällä salissa.

Minä toivoisin myöskin, että osaisimme nyt, kun keskustelemme täällä salissa, paitsi kuunnella toinen toisiamme myös erottaa sen, mistä me nyt olemme täällä päättämässä. Nyt me olemme päättämässä, niin kuin perustuslakivaliokunnassa on edellytetty, siitä, että me emme saata ihmishenkiä vaaraan. Perustuslakivaliokunta kuuli, että mikäli tätä lakia ei nyt säädetä, on esimerkiksi siellä Helsingin kotihoidossa suurena vaarana ihmishenkien menetykset. Haluanko minä tai haluatteko te, perussuomalaiset, ottaa tämän kontollenne? En usko. Sen takia meidän pitäisi pystyä erottelemaan nyt nämä asiat. Vaikka te kutsutte tätä pakkolaiksi ja itsekin olen kutsunut tätä pakkolaiksi, niin meidän pitää pystyä näkemään, mikä on ihmishenkien turvaamista ja mikä on hoitajien oikeuksien ajamista. Ja siksi minä toivon, että me pystymme nyt täällä salissa etenemään sillä tavalla yhteistyössä, että emme sotke näitä asioita, ja me — niin oppositio- kuin hallituspuolueet — yhdessä löydämme ne keinot, joilla pystymme tähän hoivakriisiin löytämään ratkaisut. Ne ratkaisut eivät löydy mölisemällä, naureskelemalla tai huutelemalla. Ne löytyvät ainoastaan sillä, että me katsomme kaikki samaan suuntaan ja pyrimme löytämään ylihallituskautiset ratkaisut. Tämä hallituskausi alkaa olla lopussa, edellinen hallituskausi sekin loppui aikanaan ja sitä edelliset hallituskaudet. Täällä moni jo sanoi, että on syyllinen — Kyllönen taisi olla se syyllinen numero kaksi, Antero Laukkanen syyllinen numero yksi. No minäkin sanon, että toki minäkin olen syyllinen. Ja toivon, että me kaikki ymmärrettäisiin se meidän oma vastuumme tässä asiassa ja lopetettaisiin puheet ja että vihdoin alkaisi tapahtumaan sellaisia tekoja, joilla tämä kriisi aidosti saadaan hoidettua. Mölisemällä tämä ei ratkea. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sarkomaa. [Hälinää] — Ja nyt edustaja Sarkomaalla on puheenvuoro.

15.01 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa puhemies! Varmasti koko eduskunta voi yhtyä siihen toiveeseen, jonka kokoomuksen eduskuntaryhmä on viestittänyt joka päivä, että olisi koko Suomen etu, että nyt näissä vaikeissa pitkittyneissä työmarkkinaneuvotteluissa löydetäisiin vihdoin sopu, sellainen sopu, että se olisi kestävä, kaikki osapuolet voisivat olla tyytyväisiä ja siihen sopimukseen sisältyisi aidosti sellaisia elementtejä, että ne lisäisivät hoitoalan pito- ja vetovoimaa. [Maria Guzenina: Juuri näin!] Hoitajilla on kaikki oikeus työtaistelutoimin vaatia parempaa palkkaa ja parempia työolosuhteita. Nuo vaateet ovat varsin perusteltuja, ja työmarkkinaneuvotteluissa on sitten niihin löydettävä ratkaisu.

Iso huoli on ollut siitä, että tällä kertaa suojelutyötä ei ole tarjottu. Se on huolestuttanut varmasti hoitajia itseäänkin, se on huolestuttanut kansalaisia, se on huolestuttanut eduskuntaa. Ja kun puhutaan perusoikeuksista ja niitä on punnittava, niin erityisen painava arvo on laitettava perustuslakivaliokunnalle, joka punnitsi tätä asiaa, tätä lainsäädäntöä, tätä potilasturvallakia. Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan, että tämän lain säätämiseksi on painavat perusteet, ja siellä tekstissä oli jopa, että pidettiin sitä välttämättömänä. Mutta se, mikä on tärkeää sanoa, on se, että perustuslakivaliokunta toteaa, että tämän pitää olla viimesijainen, on paljon eri keinoja, jotka täytyy ensin käyttää. Ja todellakin, tämä ei vie

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

työtaisteluoikeutta, eli jää monia keinoja toteuttaa työtaisteluoikeutta. Nämä on tässä hyvä sanoa ääneen, kun lähestymme pian äänestystä.

Mutta se, minkä perustuslakivaliokunta myöskin sanoi, mitä täällä ei ole ääneen ehkä sanottu, on se, että tämä saattaa syventää hoitajapulaa. Sen takia toivon, että hallituspuolueet ymmärtävät, miksi me oppositiosta olemme nostaneet vakavan huolen hoitajapulasta ja niistä laiminlyödyistä toimenpiteistä. Kun tämän hallituksen viimeinen budjetti julkaistiin, ministeri Saarikko moitti itseään ja koko hallitusta ja sanoi, että miksei yhtään toimenpidettä ole hallitukselta vielä tullut. Ja mielestäni olisi ollut kohtuullista ja on välttämätöntä, että hallitus toisi nyt niitä toimenpiteitä. Me emme halua syytellä ketään. Me haluamme, että tulee niitä esityksiä. Kun tulee perusteltuja esityksiä, varmasti annamme tukemme.

Me olemme olleet niin huolissamme, kun niitä toimia ei ole tullut. Olemme ottaneet opposition vahvimman asean, tai paremminkin työkalun, käyttöön ja tehneet välikysymyksen. Ensi viikolla käydään välikysymyskeskustelua, ja toivomme, että siinä vastauksessa tulee, mitä uusia toimia hallitus tuo, jotta hoitoalan pito- ja vetovoimaa voidaan parantaa. Ja toivon, että ministeri, joka istuu siellä takarivissä — toivoisin, että täällä olisi ministereitä paikalla kuulemassa tätä keskustelua, tätä vakavaa keskustelua hoitoalan pito- ja vetovoimasta, johon perustuslakivaliokuntakin todella tarkkaan kiinnitti huomiota — kuulisi sen Sairaanhoidtajapäivien avajaispuheen, jossa todettiin, että jos hoidetaan hoitajien asia, voidaan myöskin sosiaali- ja terveydenhuolto pelastaa. Se on tärkeä viesti. Mutta me tiedämme kyllä oppositiossa, että työvoimapulaa on kaikkialla, sitä on varhaiskasvatuksessa, koko Suomessa. Ja sen takia onkin tärkeää, että hallitus tekisi tässä toimia.

Ei kukaan ole sanonut, että tämä on nykyhallituksen yksin aiheuttama syy, mutta kun toimiin ei ole ryhdytty, niin se on kriisiyttänyt vanhustenhuollon ja terveydenhuollon. Nyt täytyy tehdä toimia — kukin hallitus vastuullaan — ja me varmasti tuemme, kun niitä hyviä esityksiä tosiaan tulee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Peltokangas.

15.05 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun kuuntelee tätä keskustelua, niin ei voi olla ihmettelemättä tätä sosialidemokraattien jojoliikettä. Tässä on kuultu useissa puheissa, kuinka 2005 ja niihin aikoihin te olitte vastustamassa tällaisia samanlaisia. Nyt te asetatte tuolla puhepöntössä vastakkain elämän ja lakko-oikeuden. Miten se oli silloin? Ovatko teidän takkinne rullilla, vai mikä tässä on tämä tilanne?

Minun on pakko ottaa tässä esiin, vaikka tässä salissa on jo kertaalleenkin kuultu — en tiedä, voi olla useaan kertaan — Tehyn puheenjohtaja Rytkösen hieno muistutus, ansioikas muistutus, pääministerille. Tämä siis koskee sitä, että pääministeri on tviitannut 2018 seuraavasti: ”Naisten pitäisi mennä yleislakkoon, jotta naisvaltaisten alojen palkkakehitys saataisiin ylös kuopastaan. Suomi pyörii pientä palkkaa saavien ja palkatonta työtä tekevien naisten uurastuksella.” Tämän siis tviittasi sosialidemokraattien nykyinen pääministeri vuonna 2018. Tällaisin lupauksin mentiin vaaleihin. Voi hyvänen aika! Tänään sama porukka on kieltämässä lakko-oikeuden näiltä kyseisiltä naisvaltaisilta aloilta, esimerkiksi nyt tässä kohtaa hoitajilta. Voi aikoja, voi tapoja!

Arvoisat hoitajat! Te tulette tänään näkemään, kuinka sosialidemokraattinen puolue tekee itsestään, koko puolueestaan, pelkän vappusatasen. Ne teille tehdyt lupaukset petetään tänään tässä salissa raakasti. Seuratkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tulen äänestämään pakkolain hylkäämistä. Kiitän edustaja Juvosta erinomaisista esityksistä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen Kimmo.

15.08 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokangas kehotti ihmisiä seuraamaan, mitä sosiaalidemokraatit puhuvat. Tässä puhuu nyt yksi sosiaalidemokraatti. Olen seurannut tätä keskustelua koko iltapäivän ja vähän hämmästellyt sitä, että me jaksamme riidellä näin voimakkaasti ikään kuin vastakkainasettelun kautta teemasta, jossa olemme täsmälleen samaa mieltä kaikista asioista. [Leena Meri: Olemme eri mieltä!] Olemme täsmälleen samaa mieltä kaikista asioista.

Tässä on kolme isoa kysymystä, jotka ovat esillä ja joita me olemme eri puolilta ottaneet esille.

Ensimmäinen on tietysti hoivan tilanne ja hoitajien palkkaus ja työolosuhteet. Tässä salissa todennäköisesti ihan jokainen on sitä mieltä, että hoiva-ala ansaitsee sekä arvostusta että myöskin pitkäjänteisesti vahvan palkkakehityksen. Se on jäänyt Pohjoismaistakin jälkeen. Kuten tiedämme, hoiva-alalla palkat ovat Pohjoismaissa keskitasoa korkeammalla, Suomessa eivät. Eli tässä on aidosti tähänkin vertaukseen olemassa tarvetta. Myöskin on hoivapulaa, ja tässä kaikki kokevat sen asian voimakkaasti. Solidaarisuutta vahvasti haluamme osoittaa hoiva-alan työntekijöille.

Kaksi: Kaikki ovat tässä salissa samaa mieltä, että työtaisteluoikeutta on syytä kunnioittaa. Se on perustuslaissa määritelty oikeus, ja jokainen on sitä mieltä, että tätä pitää kunnioittaa ja vahvasti. Ja tässäkin laissa ei tätä työtaisteluoikeutta myöskään sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla poisteta. Eli tämä on selkeä lähtökohta.

Ja kolmanneksi, arvoisa puhemies, minusta me olemme kaikki ihan samaa mieltä — itse asiassa myöskin Euroopan neuvoston tasolla, jossa itse vaikutan hyvinkin paljon ja jossa on keskeiset ihmisoikeudet määritelty — että oikeus elämään on kaikkein keskeisin, perustavin ihmisoikeus. Se on tietysti suojattu meillä myöskin perustuslaissa. Ja tästäkin kolmannesta asiasta tässä salissa ollaan samaa mieltä.

Hämmästelen vain sitä kiihkeätä keskustelua, joku voisi sanoa jopa politikointia, jota tässä harrastetaan, [Leena Meren välihuuto] koska tuntuu tarpeettomalta tämän ristiriidan rakentaminen näin pitkälle, koska johtopäätöshän meille kaikille täytyisi olla selkeä: oikeus elämään on perustavin ihmisoikeus, perustavin oikeus, ja se sanelee kaikki muut, siitä lähtevät kaikki muut eteenpäin. Sen takia minä sosiaalidemokraattina, aidosti sosiaalidemokraattina, joka myöskin kunnioittaa työtaisteluoikeutta loppuun saakka, äänestän tämän lakiesityksen puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Antikainen.

15.10 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Pidän jo aiemmin täällä puheen, mutta nyt kun olen kuunnellut hallituspuolueiden edustajien puheita, joudun pitämään vielä toisenkin puheen.

Ensiksi haluaisin kommentoida edustaja Guzeninan puheita perustuslakivaliokunnasta: Pidän hiukan outona, että otitte esille, kuinka perustuslakivaliokunnan mietintö on ollut yksimielinen. [Maria Guzenina: Lausunto!] — Lausunto, anteeksi. — Te olette ollut täällä paljon, paljon kauemmin kuin minä, ja olen itse tässä kolmen vuoden aikana oppinut sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

hen, että perustuslakivaliokunta on ei-poliittinen ja se tulkitsee vain perustuslakia, ja tässäkin kohtaa se oli tulkinut vain ja ainoastaan perustuslakia, mutta tässä asiassahan on myös muita näkökulmia ja näkökohtia. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Tietenkin jos te haluatte mennä siihen, että perustuslakivaliokunnasta tulee poliittinen, niin sitten se on varmaan asia, josta koko eduskunnan ja ryhmien täytyy keskustella, mikäli te todella sitä haluatte.

Toinen asia, joka tuli hallituspuolueitten puheissa ilmi: Edustaja Järvinen otti esille sen, että hän pyysi hoitajia ja muita kansalaisia olemaan yhteydessä. No, hoitajat yrittivät perjantaina kertoa teille tuntojaan, ja mikä oli vastaus? ”Hiljaa!” Vastaus oli: ”Hiljaa!” [Sosiiaalidemokraattien ryhmästä: Voi hyvänen aika! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Kun tätä keskustelua ja teidän hallituspuolueitten edustajien puheita on kuunnellut, niin varsinkin demareiden kohdalla tulee olo, että takki on todellakin käänntynyt, ja vielä monta kertaa, koska vuonna 2007 te olitte aivan toista mieltä. Luin lähete-keskustelussa teidän edustajien puheita vuodelta 2007 ja esimerkiksi myös teidän ryhmäpuheenvuoron. Se kävisi myös tähän päivään.

Haluaisin vielä ottaa esille sen, että kun edustaja Guzenina puhui täällä mölinästä, niin otin täältä esille sitten teidän kyseistä toimintaanne. En tiedä, muistatteko tätä puhettanne, mutta tämä sopii hyvin tähänkin päivään. Edustaja Maria Guzenina-Richardson: ”Arvoisa puhemies! Tämä on todella surullinen päivä toisen surullisen päivän perään. Nyt kun me puhumme perusoikeuksista riittävään hoivaan ja huolenpitoon ja hallitus kääntää tällä tavalla selkensä, se on hyvin surullista näiden kaikkien potilaiden, heidän omaistensa ja hoitohenkilökunnan puolesta, [Maria Guzenina pyytää vastauspuheenvuoroa] sillä miten hoitohenkilökunta pystyy tulevaisuudessa luottamaan valtiovaltaan, jos valtiovalta tällä tavalla vie heiltä toimintaedellytykset tehdä se työnsä niin hyvin kuin he haluavat? Ne viestit, jotka ovat tulleet pitkin päivää hoitohenkilökunnalta, tehyläisiltä, viestittävät suuresta surusta ja häädystä myöskin potilaiden puolesta mutta jo pidemmältä ajalta. Tämä ei ole uusi ongelma, eikä tämä ole tämän työtaistelun tuoma ongelma — potilasturvallisuus — vaan se on pitkäaikainen ongelma, ja siihen on ratkaisuna ainoastaan raha.” Edustaja Guzenina, nyt te olette puhunut aivan toista. Allekirjoitatteko te vielä tämän puheenne? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Nyt tuli niin suora kysymys edustaja Guzeninalle, että annan minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron, ja myös heille, jotka tässä aikaisemmin halusivat vastauspuheenvuoroa käyttäen, avataan debatti, olkaa hyvät. — Edustaja Guzenina.

15.15 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, kun referoitte tuota puhetta. Se oli todella hyvä puhe, [Sanna Antikainen: Kyllä!] ja olen edelleen sitä mieltä, että tämä asia ratkeaa rahalla. Me emme vain ole siellä työmarkkinapöydissä nyt sopimassa, vaan siellä ovat toiset tahot, ja me odotamme heidän ratkaisuaan. Ja te tiedätte, että kun se ratkaisu tulee, niin tämä sali päättää sitten sen ratkaisun mukaisesti. Ymmärrättehän te, miten työmarkkinapolitiikka toimii? Hyvä, että ymmärrätte.

Vielä sen haluan, arvoisa puhemies, sanoa, että silloin lakiin kuului henkilökohtainen sakko, mitä nyt tässä esityksessä ei ole. [Leena Meren välihuuto] Me demarit emme olisi hyväksyneet henkilökohtaista sakkoa. Me emme hyväksyneet sitä silloin, emmekä me hyväksy sitä nyt, ja sitä ei tässä laissa ole. Mutta ihmishenget täytyy turvata. Ihmettelen perussuomalaisia, jotka sanovat puheenvuoroissaan, että perustuslailla ei ole väliä. [Välihuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

toja perussuomalaisten ryhmästä] Jo on aikoihin eletty, että Suomessa perustuslailla ei ole väliä vaan perussuomalaisten mielipiteiden mukaan pitäisi lait säätää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Meri.

15.16 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Miten te kehtaatte, edustaja Guzenina, vääristellä täällä sanoja? Kukaan ei ole sanonut, että perustuslailla ei ole väliä, vaan me kerroimme siitä... [Maria Guzeninan välihuuto] — Älkääpäs nyt möliskö minun päälleni vaihteeksi, kun te siitä muita arvostelette. [Puhemies: Edustaja Merellä on puheenvuoro!] — Elikkä te arvostelitte sitä, että perussuomalaiset eivät tehneet perustuslakivaliokunnassa eriävää, vaikka me olemme eri mieltä tästä asiasta. Sehän olisi politikointia perustuslailla — sitähan te nimenomaan tunnutte vaativan. Siellä selvitetään, onko laki perustuslain mukainen, punnitaan välttämättömyyttä ja punnitaan, ollaanko ihmisoikeussopimuksien mukaisesti menossa ja säädetäänkö laki tavallisella lainsäätämisyjärjestyksellä. Minä olen istunut perustuslakivaliokunnassa, ja tiedän sen toimenkuvan.

Se, että esimerkiksi edustaja Immonen ei politikoi siellä, osoittaa selkärankaa, ja minä olen nyt huolestunut siitä, kuten edustaja Antikainen sanoi, että te myönnätte, että te ilmeisesti politikoitte siellä ja tekisitte eriävän vain sen takia, että te olette jostain eri mieltä. Tämähän on todella huolestuttavaa. [Sebastian Tynkkynen: Järkyttävää, aivan järkyttävää!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Guzenina.

15.17 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat kyllä useaan otteeseen perustuslakivaliokunnassa jättäneet eriäviä mielipiteitä. Tämän lain kohdalla perussuomalaiset edustajat eivät niin tehneet, mutta monen muun lain kohdalla. Ehkä edustaja Immonen voi referoida niitä lakeja, joiden osalta te olette jättäneet eriäviä. Se on tietenkin teidän tehtävänne. Minä en viitsi niitä luetella. [Sanna Antikaisen välihuuto]

Toivon, että perussuomalaiset itse täällä eivät vääristelisi omia puheenvuorojaan. Edustaja Antikaisen puheenvuoron ennen minua voi lukea sitten tuolta referaatista. Meillä on hienot kirjurit täällä, jotka yleensä sanatarkasti ne kopioivat myöskin kirjallisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Antikainen.

15.18 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies. Tuota, miksi, edustaja Guzenina, vääristelette sanojani? En ole sanonut noin puheessani, mutta me voimme tietenkin tarkistaa sen jälkikäteen. Toivoisin, että jos kommentoitte toisten puheita, niin kuuntelisitte edes sen, ettei tulisi tällaisia tilanteita, että sitten levitetään väärää tietoa.

Mitä tulee tähän perustuslakivaliokunta-asiaan, niin näyttää, että te haluaisitte muuttaa sen toimintaa. Näinkö on? — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt viimeinen vastauspuheenvuoro edustaja Guzeninalle, ja sitten aletaan ottaa pikkuhiljaa muitakin edustajia mukaan. — Edustaja Guzenina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

15.19 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on nyt ihan tavatonta. Perussuomalaiset vaativat, että tältä puolelta salia kuunneltaisiin heidän puheenvuorojaan, kun he eivät kuuntele itseään omia puheenvuorojaan, vääristelevät, mitä täällä on sanottu, eivät kuuntele, mitä muut ovat sanoneet. Esimerkiksi edustaja Kyllönen täällä luetteli kaikkia niitä toimia, joita hallitus on tehnyt sosiaali- ja terveyspalveluiden parantamiseksi. [Leena Meren välihuuto] Te väititte, että mitään ei ole tehty. Te olette käyttäneet sanoja [Leena Meren välihuuto — Puhemies koputtaa] ”tämä hallitus ei ole tehnyt mitään”.

Nyt minä toivon, että täällä pidättäydettäisiin tässä keskustelussa totuudessa ja asiallisuudessa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja pyrittäisiin sellaiseen rakentavaan vuorovaikutukseen, jolla olisi aidosti jotain vaikutusta myöskin siihen, että tilanne tuolla kentällä... Mehän puhumme nyt hoitajien tilanteesta, kyse ei ole minusta, kyse ei ole edustaja Antikaisesta, [Leena Meri: Hallituksen päätös!] vaan kyse on hoitajista ja heidän tilanteestaan, joka vaatii akuuttia korjaamista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt otetaan muitakin edustajia mukaan. — Edustaja Satonen.

15.20 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koko lakiesitys on toki vain laastari avohaavaan, mutta sekin on tässä yhteydessä toki tehtävä. Mutta olennaista tässä mielestäni on nyt se, että meidän pitää nyt vihdosta viimein päästä siihen, mitä valiokunta on esittänyt, että nämä suojelutyötä koskevat kehittämistarpeet ja siitä tekemät lainsäädäntöehdotukset tullaan tekemään ennen kuin ollaan seuraavan kerran ristiriitatilanteessa. Se tulee helpottamaan myös asioiden sopimista työmarkkinoilla, että nämä pelisäännöt tiedetään. Ja varsinkaan, kun en tiedä, ovatko seuraavan kerran, kun ollaan vastaavassa tilanteessa, sosiaalidemokraatit hallituksessa vai oppositiossa, niin sitä suuremmalla syyllä haluan, että tämä asia saadaan oikeasti ratkaistua, koska tämäntyyppinen päätöksentekotilanne, missä nyt ollaan, ei ole hyvä koko järjestelmän kannalta eikä helpota yhtään tilannetta työmarkkinoilla, vaikka tämä laki onkin säädetty.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

15.21 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Hoiva-alalla on kriisi. Työn houkuttelevuus on heikkoa, resursseja on liian vähän, työntekijöitä on liian vähän, koulutusta pitää lisätä. Tässä salissa ei kuitenkaan päätetä palkoista. Palkoista päätetään kunnissa, joissa monet meistä ovat. Palkoista päätetään hyvinvointialueilla, joissa jotkut meistä ovat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mistä raha tulee?] Palkoista päätetään neuvottelupöydissä.

Jos päädytään siihen, että hoitajat tarvitsevat enemmän palkankorotuksia [Sanna Antikainen: Tarvitsevat!] kuin mitä kunta-alan yleinen sopimus tai harmonisointi tuo mukanaan, sitten siihenkin joudutaan tässä ottamaan kantaa. Mutta nyt puhumme siitä, miten potilasturvallisuus turvataan.

Vielä kommentti keskusteluun edustaja Gustafssonin lipsahduksesta. Kukaan, joka on työskennellyt edustaja Gustafssonin kanssa, ei voi kyseenalaistaa sitä, etteikö hän kuuntelisi, etteikö hän välittäisi, etteikö hän haluaisi oikeudenmukaisuutta. Ja politiikka on rumimmillaan silloin, kun hetkellistä lipsahdusta [Puhemies koputtaa] käytetään lyömäaseena kollegaa kohtaan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Puhemies huomauttaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

ajasta] Ja kun sitä aikoo käyttää, kannattaa jokaisen pohtia, että itsekkin voi olla siinä tilanteessa joskus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti on aikarajana tässä. — Sitten edustaja Koskinen. [Sanna Antikainen: Entä jos kyse olisi ollut perussuomalaisista?] — Edustaja Koskinen.

15.22 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos. — Edustaja Adlercreutz oli aivan oikeassa noissa viime kommentissaan. Olin itse 2007 perustuslakivaliokunnassa varajäsenenä ja taas tässä tilanteessa perustuslakivaliokunnassa varajäsenenä ja ihan samalla linjalla puuttumassa kulloisenkin hallituksen esitykseen. Yhdessä Jacob Södermanin kanssa kirjoitettiin 2007 eriävä mielipide lausuntoon, kun katsoimme, että siinä silloisessa lausunnossa ei riittävästi otettu tätä henkilökohtaista työtaisteluoikeutta huomioon ja olisi sakotettu henkilötasolla, siinä tapauksessa joukkoirtisanoutumiseen lähtijöitä. Tällä kertaa erikoisvaliokunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta, muutti esitystä perustuslakivaliokunnan, joka ei laittanut sitä ponneen taakse, mutta sen suositusten mukaisesti siten, että poistettiin muun muassa tämä henkilötason uhkasakko. Tässä on toiminut ihan normaalisti tämä perustuslakikontrolli. Silloin sosiaalidemokraatit oppositiossa päätyivät äänestämään vastaan ja nyt perussuomalaiset. [Puhemies koputtaa] Siinä se, että äänestää vastaan, ei tarkoita sitä, että olisi jotenkin väärässä tämä hallituksen esitys siitä, [Puhemies: Minuutti täynnä!] että potilaat pitää turvata kaikissa tilanteissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Juvonen.

15.24 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heli Järvinen täällä puhujapöytästä totesi, että raha ei ole ratkaisu, mutta kyllä se raha, kuuluu, on ratkaisu. Se on ihan oikeasti ratkaisu. Hoitoalalle hakeutuvat sitoutuvat kolmivuorotyöhön, yötyöhön, iltavuoroihin, viikonlopputyöhön, siihen, että ollaan uutenavuotena töissä, jouluna töissä. Minulla oli itselläni esimerkiksi — jos en nyt väärin muista — liki seitsemän joulua töissä. Sitten kalenteri kääntyi ja se siirtyi niin, että oli uudenvuodet töissä. Elikä kun oli säännöllinen vuorotyörytmi, niin näin se meni.

Helsingin kaupunki palkitsi vuonna 87 tuoreita, uusia, nuoria hoitajia maksamalla kaksi ylimääräistä ikälisää, ja se esimerkiksi pelasti minun — nuoren hoitajan — talouteni, koska minulla oli ihan pohjapalkka silloin. Eli kyllä raha on se ratkaisu. Raha on se ratkaisu ja palkka. Eivät hoitajat työvuoroistaan valita eivätkä siitä, että joutuu menemään yövuoroon tai iltavuoroon, vaan siitä, että palkka on liian pieni. Siitä on kysymys, rahasta on kyse.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Laiho.

15.25 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me ollaan täällä vakavan asian äärellä. Täällä lähetystä seuraa varmasti tuhansia hoitajia ja kansalaisia, ja toivoisin, että tämä keskustelu voitaisiin käydä arvokkaalla tavalla. Tässä on kyse kuitenkin ihmisten terveydestä ja hengestä, joihin tämä lakiesitys nyt liittyy, eli tällä turvataan kiireellisessä hoidossa jokaisen suomalaisen henki ja terveys ja täällä hoidossa olevat. Eli siinä mielessä tämä on tarpeellinen esitys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Palkkakeskustelu sinällensä ei tähän kuulu, mutta siltä osin olemme halunneet kuitenkin kokoomusryhmässäkin tuoda esille tämän palkan, että mikäli hoitaja tämän lain valossa määrätään nyt aluehallintoviraston määräyksellä töihin, niin on oikeus ja kohtuus, että hän saa siitä tuplapalkan. Ja se oli valitettavaa, että hallituspuolueet eivät tätä hyväksyneet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen Kimmo.

15.26 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä pyysin vastauspuheenvuoroni pohdiskellakseni vähän tätä keskustelukulttuuria, mikä meillä tässä tänään on ollut, en vain tätä vastakkainasettelua niin kuin edellisessä puheenvuorossani vaan epäkollegiaalista tapaa siteerata toinen toisia. [Sanna Antikaisen välihuuto] Kun on viitattu edustaja Gustafssonin sanaan ”hiljaa” tuolla eduskunnan rapuilla olleessa mielenosoituksessa, se on irrotettu kontekstistaan erilleen, jopa käytettiin myöskin termiä, että se olisi ”lipsahdus”. [Leena Meren välihuuto] Itse asiassa, jos tarkasti katsotaan, se ei edes ollut lipsahdus, [Puhemies koputtaa] mitä edustaja Gustafsson käytti. Minä olen seurannut sen puheenvuoron tarkasti. Edustaja Gustafsson puhuu tällä tavalla: ”Olen tullut kuuntelemaan teitä...” — Perään hän sanoo hieman voimakkaasti ilmaisten ”hiljaa”. — ”...voidaksemme...” [Naurua] — Kyllä, hiljaa. — [Puhemies: Nyt hiljaa!] ”...saada selvää, mitä te sanotte, mitä teillä on sanottavana, jotta me kuulisimme teidän mielipiteenne.” [Naurua — Puhemies koputtaa] Se on täsmälleen sama tilanne kuin nyt puhemies juuri pyytää teiltä, että hiljaa, jotta me voimme puhua toisillemme. Tämä oli se konteksti, missä se sanottiin. Ja on liian helppoa politikointia sanoa, että hän halusi vaientaa hoitajat. Sitä hän ei halunnut tehdä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Tynkkynen.

15.27 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Minua todella paljon häiritsee se, että sosiaalidemokraatit tekevät politiikkaa todella halvalla tavalla. Isot ovat puheet ennen vaaleja, oli kyse siitä, kuinka naisten pitäisi mennä yleislakkoon tai vappusatasesta, mutta sitten kun ollaan vallassa, niin teot ovat aivan toisenlaisia.

Tässä aikaisemmin edustaja Guzenina sanoi sillä tavalla, että meille demareille ei sellainen olisi käynyt, että olisi ollut tämä sakkouhka hoitajille, mutta nyt katseeni kohdistuu sinne taakse, jossa taidan nähdä demariministeri Aki Lindénin. Meillä on pääministerinä sosiaalidemokraatti, ja teidän hallituksenne toi tämän alkuperäisen esityksen, demarivetoinen hallitus. Ja haluaisin kysyä teiltä, ministeri: oliko siellä tämä hoitajien sakkouhka mukana, koska kuulemma edustaja Guzeninan mukaan demareille tämä ei kävisi? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

15.28 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen rehellinen ja suorasanainen: esityksessä, jonka minä olen tuonut hallitukselle, se oli mukana, mutta sitten se muutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokouksessa, jossa olin hallitusryhmien kuultavana ja annoin sosiaali- ja terveysministeriön kannan, että se voidaan muuttaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

15.29 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Täällä välillä puhutaan hiljaa ja välillä puhutaan kovaa. Tunteet kuumenevat niin, että korvia kuumottaa ja varpaita kuumottaa.

Haluaisin nostaa esille Savon Sanomista artikkelin 17.9. Luen tästä lainauksia, joissa asiantuntija kertoo kantaansa. Elikkä lehdestä suoraan, emeritusprofessori Koskinen toteaa, että potilasturvallisuuslaki on turha: ”Työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskinen kritisoi hallitusta siitä, että se ajaa edelleen potilasturvallisuuslakia, vaikka käräjäoikeus päätti kieltää lakot teho-osastoilla kaikissa sairaanhoitopiireissä. Hoitajajärjestöt Tehy ja SuPer ilmoittivat noudattavansa oikeuden päätöstä.” Niin, eikös tämä laki nyt ole sitten aivan turha? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille al-Taee, Ranne ja Rantanen, ja sen jälkeen puhujalistaan. — Edustaja al-Taee, olkaa hyvä.

15.30 **Hussein al-Taee sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kuuntelin, kun edustaja Antikainen siteerasi Guzeninaa. Sehän oli kai vuodelta 2007, lähes 20 vuotta sitten. [Sanna Antikainen: Sama asia! — Leena Meri: Asia on ihan sama!] Eikös niin? Me olemme kaikki tässä salissa samaa mieltä siitä, että lähes 20 vuotta olemme puhuneet samoista asioista. Me olemme kaikki samaa mieltä siitä. Nyt sen sijaan, että katsomme tätä asiaa perussuomalaisina ja demareina ja kokoomuslaisina ja muina, olisi aika pohtia yhdessä, yli vaalikautisesti, miten tämä asia saatetaan maaliin niin, että me emme ole täällä riitaisia vaan ratkaisuhakuisia. [Leena Meri: Tuokaa esitys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ranne.

15.31 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hoitoalan kriisistä on meillä varmasti semmoinen yhteinen tilannekuva, mutta, hallitus, teillä on ollut nyt yli kolme vuotta aikaa lähteä ratkaisemaan näitä ongelmia. Teillä on ollut valta ja vastuu. Te ette ratkaise ongelmia, te teette niitä lisää.

Katsokaa meidän kansanterveyden ja kansantalouden tilaa. Katsokaa tätä pakkolakiesitystä. Se ei ratkaise asioita, se pahentaa niitä, kun meillä pitäisi nimenomaan jatkossa olla mahdollisuus houkutella hoitajia. Meillä täytyisi olla mahdollisuus tehdä asioita paremmin.

Mitä te teette? Te vedätte mattoa siltä tulevaisuudelta alta. Voin todella tiivistää teidän politiikkanne niin, että te ette ratkaise ongelmia, te teette niitä lisää. Ja seuraavilla hallitukilla tulee olemaan todella karkea tilanne edessään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä edustaja Rantanen Mari, ja sen jälkeen puhujalistaan.

15.32 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä äsken väkivästi edustajat Koskinen ja Guzenina esittivät, että demareille ei käy tämän henkilökohtaisen sakon asia. Mutta tähän toitte, niin kuin ministeri Lindén äsken totesi, nimenomaan tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

män lakiesityksen SDP:n esittelevän ministerin toimesta tähän saliin, ja siinä tämä henkilökohtainen sakko oli. Mielestäni tuo ajatus, että te sen vuoksi olette nyt eri mieltä [Hälinä — Puhemies koputtaa] kuin vuonna 2007, ei voi pitää paikkansa. Te puhutte palturia täällä ihmisille.

Ja sitten toinen asia: Tässä on puhuttu, täällä kävi edustaja Kyllönen kertomassa, kuinka paljon on tehty asioita, mutta tosiasia on se, että mikään näistä ei ole hoitoalan kriisiä ratkaissut. Ja kun me tiedetään, että ne ovat rahat, työolot, johtaminen, omaan työhön vaikuttaminen, niin sitä, mitä lainsäädännöllä pitäisi tehdä — tuokaa niitä esityksiä — ei ole näkynyt. Sen sijaan te olette hankaloittaneet terveydenhuoltoa laajentamalla laittomasti maassa olevien [Puhemies koputtaa] terveydenhuoltoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt takaisin puhujalistaan. — Edustaja Gustafsson, olkaa hyvä.

15.33 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Olen käytännössä seurannut koko ilta-päivän keskustelua ja olen paljon miettinyt, että kun tätä varmaan paljon suomalaiset katselevat ja kuuntelevat, mitä tunteja se herättää. Uskoisin, etten ole ihan hirveästi väärässä, jos oletan, että osa on aika hämmentynyt tästä ilmapiiristä, missä tätä keskustelua on käyty. Ainakin minä olen jotenkin kokenut, että kun kuitenkin ollaan 95-prosenttisesti ihan samaa mieltä oikeastaan kaikistakin asioista tässä, niin sitten sytytetään tavallaan sentyyppiä, en nyt käytä ihan sanaa vihan puheita, mutta ei kierrä hirveän kaukaakaan.

Sitten täytyy sanoa, että kun nyt olen pitkän linjan sosiaalidemokraatti ja tunnen ammattiyhdistysliikkeen historiaa ja työtä ja sen merkittäviä saavutuksia, niin kuka nyt kuvittelee, joka kuuntelee ja seuraa tätä keskustelua, että sosiaalidemokraattien pitkä linja olisi jotenkin niin kuin muuttunut. Eivät sattumalta työntekijät työpaikoilla valitse sosiaalidemokraatteja luottamusmiehiksi, ammattiosaston puheenjohtajiksi tai ammattiliittojen johtoon, vaan sen takia, että heillä on näyttöjä siitä työehtojen valvonnasta, jota työpaikoilla tehdään. En sano tätä rehvastellen, mutta kuitenkin jotenkin sellainen historiattomuus nyt siellä puolella ainakin minua kiusaa ja vaivaa.

Mietin monesta syystä pitkään, tulenko käyttämään tähän puheenvuoron, mutta palaan vielä siihen henkilöön, joka nyt on kolme ja puoli tuntia seurannut tätä keskustelua koko ajan ja on aika hyvin kärryillä, mitkä ovat ydinasiat. Minulla on itselläni tässä kolme avainkäsitettä: suojelutyö, lakko-oikeus ja sitten tämä palkkakysymys. Ne ovat näitä ydinjuttuja.

Suojelutyöstä nyt sen verran, että minulla on tässä perustuslakivaliokunnan lausunto: ”Perustuslakivaliokunnan mielestä työntekijäjärjestöön kohdistuvaa neuvotteluvelvollisuutta suojelutyöstä voidaan tässä yhteydessä pitää perusteltuna.” Siis tulee neuvotteluvelvollisuus työntekijäjärjestölle, ja tässähän nyt tämä ongelman pihvi on. Minulle osin tuntemattomasta syystä tilanne on nyt niin hankala ja vaikea, että neuvotteluosapuolilla, hoitajajärjestöillä ja KT:llä, kuntatyöntantajalla, on niin sukset ristissä, että hoitajajärjestöt ovat kieltäytyneet neuvottelemasta ja sopimasta suojelutyöstä. Tällainen tilannehan ei voi olla, koska, niin kuin on moneen kertaan todettu, suomalaisen kansalaisen terveys ajaa kaiken edelle. Mutta tässä on luotu nyt sentyyppinen ikään kuin neuvottelujärjestelmä ja etenemistapa, että tästä suojelutyöstä vähän niin kuin pakon voimalla pannaan nyt neuvottelut käyntiin.

Sitten mitä tulee tähän lakko-oikeuteen, uskaltaisn melkein sanoa, että se on sosiaalidemokraateille lähes pyhä asia. Lakko-oikeus pitää olla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

noa!] Ja niin kuin täällä sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Lohi puheenvuorosaan totesi, ei estä työtaistelua tämä laki — ei estä — mutta pitää hoitaa suojelutyö kuntoon. Eikös tämä ole aika selvä juttu? [Maria Guzenina: Se on juuri näin!]

Sitten tämä kolmas asia, mikä liittyy palkkakysymykseen: Sanoisin, että me ollaan 95-prosenttisesti yhtä mieltä siitä, että hoitajien palkka-asiat pitää saada nopeasti, mahdollisimman nopeasti, kuntoon. Se vaatii varmaan jonkunlaisen pidempiaikaisen palkkaohjelman. Se pitää tehdä, ja siihen pitää rahat löytyä, tarvittaessa, niin kuin monet ovat todenneet, vaikka sitten jollakin aikavälillä itse kunkin veroastetta x prosentilla nostamalla. [Leena Meri: Tästä me ollaan eri mieltä!] Se on meidän kunniavelka, mitä pitää maksaa, ja nyt vain pitää panna pököä pesään, että näissä neuvotteluissa tapahtuu edistystä.

Uskon, että ainakin sosiaalidemokraatit ja varmaan muutkin haluavat, että nyt tapahtuisi nopeasti, koska tämä ilmapiiri on senkaltainen, niin kuin täällä on todettu oikealta vasemmalle, että tämä ei tee hoitotyölle ja sen tulevaisuudelle hyvää. Tämä ilmapiiri on senkaltainen. Itse sen takia menin sinne mielenosoitukseen perjantaina. Ei sinne minua kukaan pyytännyt. [Naurua] Minua vain oikeasti kiinnosti, mitä ihmisten mieliala ja tunto ja tunteet siellä ovat. Ja se ei ollut mikään viihdetilaisuus. Se oli henkisesti rankka kaikille, erityisen rankka niille hoitajille, [Puhemies koputtaa] jotka siellä olivat. — Arvoisa puhemies, kiitos. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Rantanen Mari.

15.39 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Lienee selvää, että tästä ei tällä lailla päästä eteenpäin. Ja tosiasia on se, että neuvotteluosapuolten on pakko olla samassa pöydässä ja pyrkiä siihen, että tämä tilanne jossain kohtaa loppuu. Mutta otan kyllä sitten sen lisäksi, mitä tässä on jo aiemmin sanottu, esiin muutaman asian, mitkä liittyvät tähän kyseiseen kriisiin ja kriisityymiseen.

Ensimmäinen on se, että en voi ymmärtää, että tässä maassa on 2022 tilanne, jossa meillä on sellaisia tietojärjestelmiä, jotka hankaloittavat sitä työtä niin paljon, että itse asiassa se työn tuottavuus ja mielekkäisyys meillä terveydenhuollossa kärsivät. Nämä asiat täytyy saada kuntoon. Ei voi olla tilanne sellainen, mitä luettiin viime viikolla mediasta, että meillä on jopa sellaisia lääkäreitä, jotka eivät suostu menemään HUSiin, ja hoitajia, jotka eivät suostu menemään HUSiin, kun siellä on niin huonot tietojärjestelmät. Apotti vie siis niin paljon työaikaa. Ja niin kuin olette varmaan seuranneet tätä Helsingin tilannetta, nyt eivät hoitajat saa edes palkkojansa ylipäätänsä, koska meillä on sellainen tietojärjestelmä, joka ei kykene tähän palkanmaksuun. Kyllähän tämä on varsin kummallista. Ajatelkaa nyt tätä tilannetta. Nämä eivät ainakaan helpota tätä ongelmaa.

Sitten ylipäätänsä... Täällä on paljon viitattu Ruotsiin ja Norjaan, ja oman näkemykseni mukaan — korjatkaa, jos olen väärässä — siellä esimerkiksi työnjako on täysin erilainen kuin Suomessa. Ja kyllä meillä ehkä menneisyudessa on tehty virheitä siinä, minkätyyppisiä työnjakoa ja rekrytointeja ja minkälaisia virkoja meillä ylipäätänsä missäkin on. Kyllä nämä kaikki täytyisi kyetä katsomaan, jotta sitten tämän kriisin jälkeen päästäisiin eteenpäin.

Sitten en malta olla nostamatta tähän — tiedän, että kauhea mölinä varmasti alkaa, mutta nostan sen — myös sitä, että hallitus on esimerkiksi tehnyt sen, että meillä lisääntyy maahanmuutto aivan valtavasti joka vuosi. Katsokaa niitä Migrin tilastoja, paljonko siellä on haettu ensimmäisiä oleskelulupia viime vuosina, silloin kun Marinin hallitus on tullut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

valtaan. On nimittäin selvä, että nämä ihmiset myös käyttävät terveydenhuoltomme järjestelmiä. Ja jos se on mitoitettu... Jos meillä on kahden litran ilmapallo ja tunget sinne neljä litraa ilmaa, niin sehän räjähtää. Eli kyllä ainakin pääkaupunkiseudulla on ihan turha ummistaa silmiänsä myöskään tältä ongelmalta. Siinä olisi syytä nyt pohtia sitä, mihin ylipääntänsä suomalainen yhteiskunta pystyy ja kykenee ja mitä se pystyy ottamaan vastaan. Nyt näyttää siltä, että ainakaan nämä päätökset eivät ole tätä tilannetta myöskään helpottaneet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

15.42 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman! Maahanmuutto, suurin osa maahanmuutosta, on työperäistä maahanmuuttoa. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] Suurin osa on työperäistä maahanmuuttoa, maahanmuuttoa, jota me tarvitsemme. Humanitääriin maahanmuutto on ollut itse asiassa pienenemään päin tähän vuoteen asti, ja silloin onkin kysymys se, onko niin, että perussuomalaiset vastustavat sitä, että otamme vastaan ukrainalaisia pakolaisia. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Mauri Peltokangas: Tämä on törkeää!] Sitäkö te vastustatte, koska tämä on se lisäys? [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tämä on se lisäys. [Leena Meri: Ovatko ne laittomasti maassa?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Adlercreutzilla puheenvuoro.

Kun puhutaan hoiva-alasta, niin on totta, että alan houkuttelevuus on heikko. On totta, että se liittyy johtamiseen, se liittyy resurssipulaan, se liittyy työn luonteeseen, ihan niin kuin edustaja Rantanen tuossa otti esille, ja liittyy se myöskin palkkatasoon. Voi perustellusti kysyä, auttaako tämä laki sen houkuttelevuutta, auttaako tämä keskustelu sen houkuttelevuutta. Tuskin auttaa, mutta meillä ei tässä tilanteessa ole vaihtoehtoja. Sekin on tosi-asia.

Suurin osa meistä varmaan kokee, että hoitajat ansaitsevat lisää palkkaa, suurin osa meistä varmaan kokee, että ala-asteen opettajat sitä ansaitsevat, että varhaiskasvatuksen henkilökunta sitä ansaitsee. Suurin osa on varmasti sitä mieltä, että iso osa naisvaltaisista aloista on tietynlaisessa palkkakuopassa. Mutta me tiedämme myöskin, että me emme niistä asioista, niistä palkoista päätä täällä, vaan se päätetään työmarkkinapöydissä. Tiedämme myöskin, että viimeisellä kerralla, kun tästä tuli vaalikeskustelu 2007, tulokset eivät olleet kovin onnistuneet.

Nyt punnitaan sitä, tai sanotaan, nyt meidän ensisijainen vastuu tässä — vaikka kaikki ymmärrämme, että tähän lakiesitykseen liittyy ongelmallisuuksia — on potilasturvallisuus. Se on se vastuu, joka kuuluu tässä eduskunnalle. Se on se vastuu, joka vie meidät siihen, että tämäkin lakiesitys on hyväksyttävä.

Sitten meidän pitää myöskin tunnistaa, että tämä ei ratkaise hoiva-alan ongelmia, että niiltä emme voi ummistaa silmiämme, että niihin on tartuttava. On isot asiat kyseessä. Siinä tilanteessa, kun terveydenhoitosektori ei kestä sitä räsitystä, joka sille asetetaan, niin moni muukin asia on heikoissa kantimissa. Siihenkin keskusteluun pitää päästä, mutta ensin tämä lakiesitys on hyväksyttävä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

15.45 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Vielä yksi puheenvuoro, mihin kokoan asioita, joita vielä haluan korostaa.

Ihan ensin kyllä haluan kiittää edustaja Maria Guzeninaa kauniista sanoistanne ja arvostuksesta, mitä sanoissanne totesitte liittyen hoitotyöhön. Se on välillä ollut raskasta. Se on ollut piinaavaa. Varsinkin kun olin pienten lasten äiti, niin silloin oli joskus raskasta lähteä yövuoroon. Mutta haluan kiittää teitä myös tästä: Muistan, kun silloin tutustuimme politiikan parissa ja ryhdyimme puhumaan tästä henkilöstömitoituksesta, niin kyllä te olitte ihan sydämenne pohjasta sitä mieltä, että 0,7 on se oikea henkilöstömitoitus, ja siitä yhdessä hyvin usein juteltiin, keskusteltiin ja käytiin läpi, miten se olisi mahdollista toteuttaa. Siinä mielessä uskon, että te olette vahvasti ollut sitä mieltä, että tämä on se ainoa oikea luku, ja kiitän siitä, koska se on ollut vilpittömpää. Se on erittäin hyvä tietää, että edelleen teillä on mielessä se, että 0,7 on se oikea, tärkeä luku. Olen kanssanne täysin samaa mieltä.

Potilasturvallisuudesta täällä on nyt paljon puhuttu. Meillä on käytössä terveydenhuollossa HaiPro-järjestelmä, joka on ottanut mallia ilmailualalta. Ilmailualalla halutaan ennalta ehkäistä lento-onnettomuuksia, ja kun vaaran paikkoja löydetään, riskeistä opitaan ja sillä tavalla ennalta ehkäistään. Eli ennakoidaan, analysoidaan ja estetään. Ongelma on vain se, että kaikki ne pienetkin lääkevirheet ja vahingot, mitä kentällä tapahtuu, eivät välttämättä päädy sinne HaiProhon, saati että ne tulisivat sieltä julki ja niitä analysoitaisiin. Se on yksi erittäin iso asia, mikä täytyy tehdä, jotta potilasturvallisuus Suomessa parani.

Vuonna 21 meillä oli valtavasti potilasvahinkoja. Ne ovat lisääntyneet vuodesta 2010 jatkuvasti, onko peräti 30 prosenttia se määrä — ministeri, ehkä muistatte. Tänä vuonna tammikuusta kesäkuuhun meillä on tehty 5 000 ilmoitusta potilasvahingoista. Niistä 4 000 on käsitelty ja noin 1 000 on saanut korvauksia. Kaiken kaikkiaan puolen vuoden aikana on 20,5 miljoonaa euroa maksettu vahingoista. Siellä on pieniä vahinkoja, mutta siellä on myös valtava isoja vahinkoja, siellä voi olla myös menehtymisiä, ja siellä on tapahtunut virheitä. Mitä ne virheet ovat? Päivystyksessä on kiirettä, ehkä on sijaisia, joita ei ole perehdytetty, ei ole ollut aikaa. Se opettaminen ja neuvominen sijaiselle voi olla hankalaa, vaikka näin tulisi kuitenkin tehdä. Eli potilasvahinkojen kimppuun on kyllä käytävä tosi tervästä.

Palkkauksesta jo mainitsinkin. Kyllä palkka on se ykkösasia, jota hoitajat odottavat ja jolla asioita voidaan saada kuntoon.

Ulkomainen työvoima. Jos meille tuodaan ja tulee ulkomaalaisia työntekijöitä, on tärkeätä, että hallitsevat kielen. Olen hämmentynyt seurannut tätä Filippiineiltä tuotavien hoitajien saapumista Suomeen. Arvostan heitä, he ovat korkeasti koulutettuja sairaanhoitajia, tulevat tänne Suomeen ja sitten tekevät sitä hoiva-avustajan työtä, sitä kaikkein matalimmin palkattua. Heillä on toiveena se, että he voisivat pätevoityä sairaanhoitajiksi, mutta monesti se kaatuu siihen, että heillä ei kuitenkaan riitä kielitaito. Meidän täytyy kannustaa heitä, jotka tulevat tekemään työtä, että he oppisivat myös kielitaidon.

Sitten haluan nostaa esille nämä toimimattomat tietojärjestelmät. Todellakin, Apotti on kyllä sellainen murheenkryyni, että oksat pois. Hoitajan täytyy osata tehdä se hoitotyö, kantaa vastuu, noudattaa hoidon eettisiä periaatteita, mutta olla myös varsinainen atk-nero ja -guru ja hallita ne monimutkaiset erilaiset tietoliikennejärjestelmät, ja se on liian iso ja painava asia niissä tilanteissa, kun osastolla on kiire. Silloin tietojärjestelmien kanssa jouuu painimaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Sitten vielä muutama sana laittomasti maassa oleskelevien terveyspalveluista. Todellakin hallitus on nyt tuomassa myös kiireetöntä hoitoa laittomasti maassa oleskeleville, ja perussuomalaisten kanta on kyllä se, että laittomasti maassa oleskelevat täällä Suomessa eivät ole kenenkään etu. Siellä tulee mukana rikollisuutta, ihmiskauppaa ynnä muita ilmiöitä, joita emme kyllä halua tänne Suomeen, ja jos me sallimme laajentaa erilaisia terveyspalveluja, se tarkoittaa lisää rahaa ja resursseja sinne, lisää terveydenhuollon henkilöstöä. Kohtasin torilla erään rouvan, joka sanoi, että pitäisi päästä kiireettömään pieneen toimenpiteeseen, mutta valitettavasti aikoja ei saa. On tärkeää, että me annamme sitten aikoja kaikille, ja rahastahan siinäkin on kysymys.

Mutta kiitän kaikkia hyvästä keskustelusta ja toivon, että yhdessä laitamme hoitajien asiat kuntoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tynkkynen.

15.50 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! On häirinnyt ihan valtavan paljon se, kuinka paljon täällä salissa on syyllistetty hoitajia, ja en nyt viittaa pelkästään esimerkiksi SDP:n edustaja Nurmisen puheenvuoroon vaan moniin muihin puheenvuoroihin. Ollaan puhuttu hoitajista ikään kuin uhkana potilasturvallisuudelle ja niin edelleen. Tämä on eri tavoilla toistunut monessa eri puheenvuorossa, mutta oikeastihan tässä on siis kyse siitä, että hoitajapuoli on mennyt, kyllä, todella pitkälle, mutta he ovat menneet pitkälle koko tämän suomalaisen yhteiskunnan puolesta. Tässä yritetään jotenkin tyypistää tämä siihen, että hoitajat vain haluavat itselleen lisää rahaa ja niin edelleen, mutta meillä on käytännössä sote-puoli aivan järkyttävässä kriisissä. Ihmisiä lähtee alalta pois sen takia, että ei voi hyvin. On kilpailevia maita, Ruotsia ja Norjaa, joissa on erilaisia palkkoja, jonne suomalaisia hoitajia lähtee ja niin edelleen. Tämä on vähän niin kuin semmoinen todella pitkälle viety viimeinen hätähuuto koko alan puolesta, mitä he nyt tekevät.

Ja mikä on sitten hallituksen vastaus? No se on se, että nyt yritetään ottaa ne keinot heiltä pois, että he voisivat herättää koko suomalaisen yhteiskunnan siihen, mitä siellä tapahtuu. Meillä on viimeinen hetki oikeastaan poliittikkoina herätä tähän tilanteeseen, laittaa asiat kuntoon, mutta minä vähän pelkään, että sen sijaan, että mitään todellisuudessa tehtäisiin, keskitytään nyt siihen, että nyt tällä kertaa vain pysäytetään nämä taistelutoimet ja sitten unohdetaan koko asia, ja jossain kohtaa tämä vyöry lähtee jälleen liikkeelle, mutta se vaan, että me ollaan siinä kohtaa vielä pahemmassa tilanteessa meidän hoitoalan suhteen. Eli todellisuudessa hoitajat ovat itse asiassa tällä hetkellä herättelemässä koko meidän suomalaista yhteiskuntaa siihen. Me poliitikot ei olla tajuttu sitä, missä tilanteessa ollaan, tai ehkä varmaan suurin osa meistä on tajunnut, mutta ollaan käännetty selkä, koska rahaakin vaadittaisiin. Oikeasti: tämä ei ole hoitajien vika, meidän pitäisi nyt herätä tähän, ja tänään itsekin tulen äänestämään ehdottomasti edustaja Juvosen tekemän esityksen ja edustaja Kaisa Juuson aktivoiman esityksen puolesta, että kaadettaisiin tämä pakkolaki.

No, ehkä sanon vielä sen lisäksi tähän, kun puhemies antoi edustaja Järviselle mahdollisuuden puhua myöskin muista aiheista. Kun hän ehkä ei pystynyt puolustamaan hallituksen toimia oikeilla argumenteilla, lähti hyökkäämään sitten vähän joka rintamalla ja puhui siitä, kuinka meillä ei edes puheoikeutta ole näihin asioihin, kun on sakkoja ja muuta tullut. Nämä sakot ovat tulleet juuri siitä asiasta, että me ollaan nostettu oikeita ongelmia esille, mutta on haluttu sakottaa sen vuoksi, että ollaan haluttu viedä ihmisten sananvapautta pois, ja tämä on se tulkinta oikeuslaitoksessa tällä hetkellä. Mutta me perussuomalaiset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

joka tilanteessa kannatamme sananvapautta, emme sitä, että ihmisten pitäisi olla hiljaa oikeitten ongelmien keskellä. Tällaisia terveisiä kunnioittamalleni edustajakollegalle Heli Järviselle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Risikko.

15.53 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tänään olemme jälleen tämän vakavan asian äärellä. Koko päivä on keskusteltu, ja toivon, että pääsemme tästä nyt kohtapuoliin eteenpäin, nimittäin Suomi tarvitsee monia, monia asioita tämän asian korjaamiseksi jatkossakin.

Mutta haluan nyt muistuttaa vielä tästä vuoden 2007 tilanteesta. Täällä on yritetty nyt sanoa, että oli aivan eri tilanne. Kyllä tilanne oli se ja totuus on se, että silloin sosiaalidemokraatit olivat vastaan sitä lakiesitystä, jonka täällä esittelin, ja nyt esimerkiksi täällä oleva henkilö, en sano nyt nimeä, sanoi: ”Minä en olisi halunnut” — puhui siis minusta — ”että te ja pääministeri ja hallitus kohtelette suomalaisia naisia ja hoitajia näin ala-arvoisella tavalla.” Kun katsoo pöytäkirjaa täältä, niin kyllä te tätä vastaan olitte, ja piste. Mutta nyt olette tämän puolesta.

Mutta minä nyt haluan tällä sanoa, että tällä kokemuksella, mitä minulla on tästä eduskunnasta, haluan muistuttaa, että kunpa me jokainen muistaisimme, että ei yritettäisi kerätä niitä poliittisia pikavoittoja, kun se asia saattaa tulla vastaan kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden päästä, kuten tässäkin nähtiin. Se, mitä nyt vastustaa, voi tulla vastaan, ja sitä pitääkin puolustaa, ja se on valitettavasti vakava juttu sille henkilölle, että samaa asiaa kymmenen vuoden välein ensin vastustaa ja sitten puolustaa. Totta kai maailma muuttuu, mutta tässä tilanteessa ei ole muuttunut mikään.

Siitä olen samaa mieltä, mikä täällä pöytäkirjoissa on, että tämä ratkeaa vain sopimalla ja rahalla, ja muistuttaisin vielä, että tämä hallitus on ottanut lisää velkaa 40 miljardia tämän eduskuntakauden aikana. Eikö siitä olisi ollut laittaa myöskin hoitotyöhön?

Sitten kysyisin vielä sitä, että kun työ- ja tasa-arvovaliokunta teki yksimielisen lausunnon sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, että tämä suojelutyö maksettaisiin kaksinkertaisena, niin miten on mahdollista, että sosiaali- ja terveysvaliokunta ei sitä hyväksynyt. Jos täällä on joku sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen, niin voisiko kertoa, miksi sitä ei hyväksytty? Me jouduttiin täällä siitä äänestämään kokoomuksen esityksenä, ja se ei sitten saanut taaskaan kannatusta, mutta ihmettelen sitä, että se oli yksimielinen lausunto, ja siellä olivat sosiaalidemokraatitkin. Miten on mahdollista, että sitten ei täällä kannatettu? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Meri.

15.56 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Minun oli pakko ottaa tämä puheenvuoro, kun halusin vähän muistella sitä, kun sosiaalidemokraatit olivat oppositiossa. Te täällä kovasti näissä muutamissa puheenvuoroissa, esimerkiksi edustaja Gustafsson, olette tuoneet esille, kuinka ahdistavaa on tämä keskustelu, ja puhuitte jostakin vihapuheista ja ilma-
piiristä. [Jukka Gustafsson: Yritin sanoa sen sitaateissa!]

Ensinnäkin olemme asioista eri mieltä ja silloin tuomme näkemyksemme esille. Muistan hyvin, kun olimme tuolla eduskunnan väistötiloissa viime hallituskauden alussa, sosiaalidemokraatit olivat silloin oppositiossa. Käytän nyt ihan semmoista sanontaa, että kyllä siellä kitarisat heiluivat, kun sosiaalidemokraatit huusivat ja olivat eri mieltä. Keskeytyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

siä oli lähes jokaisen puheenvuoron yhteydessä, usein joutui odottamaan, että saa oman puheenvuoronsa, ja muistan, että kutsuite ministereitä rosvoiksi, eli kyllä teillä oli kovaa kielenkäyttöä. Nyt ei tarvitse yrittää hurskastella ja oikeastaan hiljentää meitä, koska minä koen tämän nyt niin, että on jatkuvaa tämmöistä syylistämistä. Kuten edustaja Tynkkynen tuossa erinomaisesti toi esille, niin tässä on hoitajia syylistetty. Me olemme tuoneet sitä hoitajien näkökulmaa ja niitä syitä ja niitä terveydenhoito-ongelmia, ja nyt te syylistätte meitä. Olisitte nyt hiljaa, kun tämä ei ole kauhean kiva puheenaihe, että kun me olemme kaikesta samaa mieltä. Eihän me nyt kaikesta olla samaa mieltä, jos meillä on täällä pykälämuutokset. Me ratkaisisimme... Ensinnäkin me olemme äänestytäneet perjantaina pykälämuutoksista, hoitokorvauksen määrästä, meillä on täällä lausumia, ja me esitämme tämän lain hylkäämistä, niin miten ihmeessä me olisimme muka samaa mieltä?

Toiseksikin: Missään tapauksessa perussuomalaiset eivät ole samaa mieltä siitä, miten tämä rahoitetaan. Te kerroitte, että sosiaalidemokraatit ovat valmiita esittämään veronkorotuksia. Tämä oli hyvä, että kerroitte tämän ennen vaaleja, elikkä te tulette ilmeisesti esittämään veronkorotuksia, jotta hyvinvointivaltion palvelut saadaan järjestymään. Me kylläkin esitämme asioiden etusijajärjestykseen laittamista.

Tämä kuvastaa hyvin sitä samaa linjaa, mitä vihreiltä tuli tänään aikaisemmin. Te paheksuite, että perussuomalaiset ovat esittäneet muun muassa polttoaineveron alennuksia. Todellakin haluamme, että ihmisten rahat riittävät elämiseen, ja meillä on arvovalintaeroja. Se liittyy muun muassa tähän laittomasti maassa olevien hyysäämiseen, jota te suoritate. Teidän tulee muistaa, että tämä on ulkomaalaislaissa sakonuhkainen rikos. Teidän mielestänne se ei ole mitään, että siitä pitää palkita.

Edustaja Adlercreutz, toitte esille, että eivätkö perussuomalaiset halua auttaa ukrainalaisia. Juu, kyllä, me olemme moneen kertaan puheenjohtajan suulla sen sanoneet. Mutta kun eivät ukrainalaiset ole täällä laittomasti. He ovat täällä ihan luvan kanssa, että älkää sotkeko asioita. [Anders Adlercreutzin välihuuto]

Ja sitten, edustaja Adlercreutz, toitte esille, että potilasturvallisuus on ykkösasia. No, etkö te sitten ole samaa mieltä perustuslakivaliokunnan kanssa, kun olette nyt monet edustajat halunneet korostaa, mitä perustuslakivaliokunta on sanonut? Perustuslakivaliokunta toteaa, että ”hallituksen esityksestä ilmenee, että sosiaali- ja terveydenhuollossa on pulaa työvoimasta”. No niin. Perustuslakivaliokunta jatkaa: ”On mahdollista, että ehdotettu sääntely saattaa heikentää tilannetta.” Elikkä te myönnätte itse omalla esityksellänne, että siellä on nyt jo ongelmia ja tämä teidän esityksenne saattaa sitä heikentää. Tästä te olette siis samaa mieltä, ja tämän olette allekirjoittaneet.

Vielä haluan nyt muistuttaa tästä perustuslakivaliokunnan roolista. Minä olin todella huolestunut tästä keskustelusta, jonka edustaja Guzenina aloitti. Olen itsekin istunut Guzeninan kanssa perustuslakivaliokunnassa, ja erittäin asianmukaisesti olette toimineet, ja siellä ei politikoida. Jos jostain asiasta tulee sellainen käsitys, että se ei ole perustuslain vastaista tai ihmisoikeussopimusten vastaista ja se voidaan tehdä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, niin silloin ei tule politiikan vuoksi keksiä sinne eriäviä. Jos siellä jakautuvat mielipiteet, niin silloin joskus tehdään eriäviä, koska siellä on useita tulkintoja, ja tästä syystä varmasti perussuomalaiset ovat tehneet siellä tietyissä asioissa myös eriäviä, koska siellä ovat asiantuntijoidenkin näkemykset riitautuneet. Mutta missään tapauksessa siellä ei saisi lähteä sille linjalle, että teemme tämän siksi, että voimme sitten salissa politikoida. Toivottavasti tästä ollaan samaa mieltä. [Maria Guzenina: Kyllä ollaan!] — No hyvä. Kiitos, tämä oli tärkeä tieto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Sitten minun täytyy kanssa vielä palata tuohon vihreiden edustaja Järvisen puheisiin, että kenellä täällä on puheoikeus ja mitä kukakin on tehnyt. Edustaja Tynkkynen toi esille, että meillä tosiaan on edustajia yritetty viedä käräjille, ja viety, siitä, että on ollut puheita, ja sitten on myös syytteitä hylätty, kuten esimerkiksi edustaja Peltokankaan kohdalla. On todettu, ettei ole syyllistytty mihinkään tämäläisiin kiihottamisiin, että siellä on kiihottanut nyt joku muu kuin kansa, lähinnä syyttäjä. [Naurua]

Mutta sitten on ihan pakko mainita: En nyt halua täällä sen enempää, mutta kehottaisin nyt vihreitä katsomaan ihan googlaamalla ”vihreät tuomiot rikos”. Siellä on aika ikäviä nimikkeitä, katselin tuossa, eläinsuojelurikos, törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö kuntapolitiikasta. En nyt ehkä tulisi tänne hurskastelemaan puhtoisilla saavutuksilla. Mutta jokainen, joka saa tuomion, tuomionsa kärsii, ja sitä en tullut tähän nyt vääntämään. Mutta halusin nyt todeta, että en ymmärrä tämmöistä, että tänne tullaan hurskastelemaan ja osoittelemaan muita sormella ja viemään vielä puheoikeus siinä samassa yhteydessä.

Tulen tosiaan äänestämään perussuomalaisten vastalauseen mukaisesti. Kunnioitan kaikkien näkemyksiä, mutta eri mieltä saa kiivaastikin olla.

Ja, edustaja Gustafsson, minä olen katsonut sen videon. Itse asiassa oppositio ei nostanut sitä mitenkään, vaan se oli iltapäivälehdistö, joka nosti sen. Kyllä minä olen kuunnellut sen moneen kertaan, sen videon ja sen kohdan. Siinä te tulette siihen tilanteeseen, kerrotte, että te haluatte kuunnella tunteja ja olette sitä varten paikalla. Ja sitten sieltä huudetaan ”lisää liksaa” ja te huudatte ”hiljaa”. [Kimmo Kiljusen välihuuto] Ja sitten te jatkatte siitä, että ”perustuslakivaliokunta”. Ette te sen takia sanonut, että olkaa hiljaa, että ”en kuullut, mitä te sanoitte”. Kyllä te kuulitte, että sieltä huudettiin ”lisää liksaa”. Tai ainakaan te ette kysynyt, että sanokaa nyt kovempaa, kun en kuullut. [Mika Niikko: Kiusallista!] Ainahan sitä tietysti voi peitellä asioita. Minusta olisi ollut reilua, että te sen sanotte, kun täällä esimerkiksi muutama edustaja totesi, että vähän kiusalliselta hallituskumppaneista kuulosti. Olsitte sanonut, että hetki, sanoin vähän hölmösti, että eihän nyt tarkoitus ole, kun tulen tilaisuuteen, kiistää ketään puhumasta. Mutta se on teidän valintanne, te haluatte nyt muuttaa sen asian joksikin muuksi. Kyllä sen kaikki näkevät, mitä te siellä sanoitte. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

16.03 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyt kommenttini tähän hiljaa-keskusteluun. Miksi nyt täällä salissa olemme sen ottaneet esiin, tai puhun omasta puolestani, miksi olen ottanut sen esille, se liittyy siihen, että olen saanut siitä niin paljon palautetta tavallisilta kansalaisilta ja varsinkin hoitajilta. Yksi yleisin kysymys on ollut, että todellako kansanedustaja sanoo meille, että meidän on oltava hiljaa.

Tähän liittyy myös edustaja Tynkkynen mainitsema keskustelukulttuuri tämän salin vasemmalta laidalta koskien hoitajia. Itse perhe- ja peruspalveluministeri Lindén sanoi Ylen Ykkösaamussa, että hoitajat ajavat letkut irti -toimia. Siis että hoitajat ajavat letkut irti -toimia. Tämä on järkyttävä syytös hoitajia kohtaan, koska hoitajien — olen itse hoitaja — pääasia on pitää huolta ihmisestä, hoitaa, auttaa heitä. Tällaiset väitteet ministeriltä ovat erittäin, erittäin vakavia. Toivon, että todella katsotte vaikka jälkikäteen omia puheitanne ja mietitte, miltä se tuntuu siitä loppuun palaneesta hoitajasta, joka yrittää tehdä päivästä toiseen parhaansa niukkojen ja koko ajan niukentuvien resurssien keskellä. He ovat erittäin, erittäin väsyneitä, ja katkeamispiste on tulossa, ja siksi me olemme nyt tässä tilanteessa. Se johtuu siitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Haluan vielä sanoa tähän raha-asiaan, että vuonna 2007 vasemmalta laidalta oppositios- ta ehdotettiin sitä, että valtio kohdistaisi lisää rahaa kunnille, kaupungeille, kuntayhtymille ynnä muille, jotta heillä olisi varaa maksaa hoitajille lisää palkkaa. Eli todellakin teillä on avaimet kädessänne, te voitte budjetoida hoitajille lisää rahaa. Mutta kysymys kuuluu: Miksi te ette tee niin? Miksi? Minun käsitykseni on se, että nyt kun te olette vallassa, te olette haluttomia tekemään, koska kyse on aina ollut vain ja ainoastaan vaalipuheista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

16.06 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! ”Istuin kahvilassa Turussa noin kuukausi sitten, kun eräs nainen tuli puhumaan. Hän oli jo eläkkeellä omasta työstään varhaiskasvat- tajana mutta teki edelleen satunnaisia työvuoroja ja sijaisuuksia. Hän kertoi, miten ala on muuttunut ja kuinka hän on järkyttyneenä saanut nähdä, miten usein hänen nuoremmat kol- legansa itkevät, koska työ uuvuttaa. Samat henkilöt, jotka pitävät huolta meidän lapsistam- me päivittäin, jotka lastemme hyvinvoinnin ja oppimisen eteen opastavat, leikkivät, laula- vat, lohduttavat, vastaavat kysymyksiin ja tekevät arvokasta kasvatustyötä, joutuvat työ- kentelemään arjessa, joka on niin uuvuttava, että se itkettää.” Tämä koskettava kertomus alan todellisesta tilanteesta kuultiin opetusministeri Li Anderssonin vappupuheessa ke- vällä. Alan ongelmat ovat siis hyvin kattavasti tiedossa kaikilla asianosaisilla.

Täällä edustaja Tynkkynen viittasi kaikenlaisiin, yleensä vappuna tehtyihin lupauksiin, ja tässä on erinomainen esimerkki siitä. Sinä vappuna sadepilvien piirtyessä Helsingin rau- tatientorin yläpuolelle siirtyi ministeri Andersson lähemmäksi mikrofoniam ja puhkui. ”Me emme usko mihinkään työoikeuksia polkeviin pakkolakeihin tämän työmarkkinakiistan ratkaisemiseksi, emmekä tule sellaisia hyväksymään”, Vasemmistoliiton puheenjohtaja muistutti työväkeä.

On aika käsittämätöntä, miten usein juuri vappuna tehdään erilaisia lupauksia, on sitten kyseessä sosiaalidemokraattien ehdottama ilmainen raha eli vappusatanen tai sitten tässä tapauksessa vasemmistosta kumpuava tahtotila puolustaa työoikeuksia. Mutta vielä käsit- tämättömämpää on se, kuinka vähän näitä lupauksia lopulta pystytään pitämään. Siksi on annettava kiitosta edustaja Kontulalle, joka on rohkeasti täällä ollut puolustamassa arvo- jaan. En kuitenkaan muista, että kukaan muu Vasemmistoliiton edustaja olisi puheita pitä- nyt. Jos työväestön asiat ovat heille merkityksellisiä, niin on aika kyseenalaista, että silloin kun niistä keskustellaan ja silloin kun niistä päätetään, ollaan vasemmalla hiirenhiljaa.

Toinen kiitos on annettava ministeri Lindénille, joka rehdisti totesi, mitä esitys piti si- sällään, ja on täällä ollut kuuntelemassa kansanedustajien puheita. Vaikka asioista olisi eri mieltä, on tämä ministerin osoittamaa vastuunkantamista. Samaa olisin odottanut ministe- ri Anderssonilta, joka on sentään puolueensa puheenjohtaja.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen Mari.

16.09 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Aivan äskettäin tuli mediaan tieto, että kä- räjaoikeus on kieltänyt hoitajien lakon myös Helsingin kaupungin kotihoidossa, ja näin ol- len näyttää siltä, että meillä on tässä yhteiskunnassa järjestelmät, jotka suojaavat henkeä ja terveyttä. Tässä tapauksessa ei ole ollut tätä lakia voimassa, mutta silti sieltä saadaan täl- laisia päätöksiä. Mielestäni tämä osoittaa sen, että nyt käsiteltävänä oleva lainsäädäntö ei ole välttämätön. Nyt nimittäin on niin, että nähtävästi juuri näissä paikoissa, joissa henkeä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

ja elämää tuleekin turvata, käräjäoikeus kieltää nämä lakot, ja niissä paikoissa, joissa näin ei ole, sitä ei voida kieltää, mutta ongelmaksi tulee sitten tämä laki, jota jo tässä poikkeus-tilanteessa, jos meillä ei ole riittävästi hoitohenkilökuntaa, pystyy käyttämään, ja se on ehkä ongelma, joka itse asiassa on tuotu esiin myös asiantuntijalausunnoissa.

Arvoisa puhemies! On pakko tarrata sen verran edustaja Adlercreutzin puheisiin, että hän tietää varsin hyvin, että perussuomalaiset eivät vastusta ukrainalaisten auttamista emmekä ole koskaan sitä kritisoineet. Me olemme Euroopassa, me olemme Ukrainan lähialue ja me autamme näitä tulijoita, mutta ilmeisesti edustaja Adlercreutz ei kauheasti seuraa Migrin tilastoja, koska hänellä ei näytä olevan hajuakaan siitä, että meillä tulee lähes saman verran muita ihmisiä Suomeen. Jo tämän vuoden aikana meille on jätetty 77 000 oleskelulupahakemusta yhteensä, ja jos me näin jatkamme joka vuosi, niin kai jokainen ymmärtää, että se vaikuttaa myös meidän palvelujärjestelmäämme, niin sinne terveydenhuoltoon, varhaiskasvatukseen kuin kouluhinkin. Toivoisin, että perussuomalaiset eivät ole ainoita, jotka näistä asioista puhuvat ja ymmärrämme, miten asiat vaikuttavat toiseen ja että ne ongelmat saattava kertautua. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rehn-Kivi.

16.11 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Vi diskuterar en svår fråga. Balansgången mellan olika grundrättigheter är inte lätt. Vårdarna ska få strejka för berättigade rättigheter till bättre arbetsförhållanden och lön. Det är inte det som vi nu diskuterar här, det har de all rätt till, men vår uppgift är att garantera att vi i alla lägen kan säkerställa rätten till liv och hälsa för alla. I den här diskussionen vill man medvetet blanda ihop lite olika frågor, blunda för fakta och tala förbi varandra.

Arvoisa puhemies! Tässä asiassa, niin kuin kaikki tiedämme, on kyse siitä, että lakkotilanteessa — siis lakkotilanteessa: on mahdollista lakkoilla, hoitajien on mahdollista lakkoilla — osoitetaan tarvittava määrä työntekijöitä suojelutyöhön, niin kuin yleensä lakkotilanteissa on ollut tapana tehdä, eli tehohoitoon ja kriittiseen kotihoitoon pelastamaan ihmishenkiä, vaikka jonkun meistä lapsen tai isovanhemman. Mistään muusta ei tässä nyt ole kyse.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

16.13 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Usein on kysymys rahasta ja niin on tässäkin asiassa, ja aina voi asioita miettiä, että entäs jos, entäs jos asiat olisivatkin toisin. Jos mietitään, että meillä on laittomasti maassa olevia henkilöitä, siis laittomasti maassa olevia henkilöitä, ja heidän terveydenhuoltoonsa käytetään rahaa — voi olla, että isojakin summia rahaa — niin entäs jos nämä rahat käytettäisiinkin hoitajien palkkoihin? [Jussi Saramo: Ei sellaisia ole!] Entäs jos tehtäisiin näin? Asiat voi tehdä monella tavalla.

Ja entäs jos me ei tehtäisi tätä sote-uudistusta? Tässä puhuttiin näistä atk- ja ict- ja tietokonesysteemeistä, nämä eivät keskustele keskenään. Entäs jos tämä sote-uudistus olisikin jätetty tekemättä, tai ei olisi ainakaan tehty niin kiireellä? Olisi vaikka uudistettu silleen, että meillä olisi ollut vain yksi ainut tietokonejärjestelmä — atk-, ict-systeemi — niin että ne olisivat keskustelleet keskenään. Nyt on sillä tavalla, että ihan sekavia juttuja kuulee tuolta, että ne eivät keskustele keskenään ja voi olla, että tehdään turhia verikokeita, lääke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

tiedot eivät siirry, että tulee vaaranpaikkoja siitä, kun on niin paljon näitä eri systeemejä. Entä jos olisikin se uudistus aloitettu siten, että olisi lähdetty siitä, että olisi luotu vain se yksi systeemi, joka olisi sitten ollut järkevä? Tämäkin vaikuttaa hoitajiin paljon.

Tässä olivat keskusteluun nousseet myös nämä veronkorotukset. Jotenkin hirvityttää tämä, että ihan oikeasti veronkorotuksia tässä tilanteessa — ollaan kohta melkoisessa lamas- sa. Entäs jos puhuttaisiin veronalennuksista? Entä jos puhuttaisiin oikeasti veronalennuksista?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

16.15 Jussi Saramo vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Moni on täällä sanonut, että tämä ratkeaa vain sopimalla ja rahalla, ja asia on juuri näin. Keväällä me sanoimme, että emme hyväksy lakonmurtolakeja, ja emme hyväksy jatkossakaan. Tämä lakiesitys on muuttunut matkalla ratkaisevasti: hoitajia ei sakoteta, eivätkä avit voi estää lakkoja. Päinvastoin kuin täällä nyt on nostettu esiin, käräjäoikeudet estävät koko ajan lakkoja muillakin sektoreilla, ja välillä myös aika heppoisin perustein. Itse asiassa ongelma onkin tämä meidän vanha lainsäädäntö eikä niinkään tämä uusi, nyt kun tämä lakiesitys on laitettu kuntoon.

Arvoisa puhemies! Ei ole tietenkään helppoa äänestää lakko-oikeuden rajaamisesta, mutta koska tämä esitys ei enää murra lakkoja vaan ainoastaan turvaa ihmishenget suojelutyöllä, niin totta kai on vastuullista äänestää tämän lainsäädännön puolesta. Mutta ratkaisu on kuitenkin neuvottelupöydässä. Siellä KT:ssa muuten on kaksi perussuomalaistakin enemmän kuin meidän edustajia. [Eduskunnasta: Se kyllä harmittaa!] Kun te vielä pääsitte valtaan, te olitte heikentämässä hoitajien työoloja, heikentämässä hoitajamitoitusta jopa siitä kriisiytyneestä tilasta, jota me olemme nyt jo parantaneet. [Arja Juvonen: Ei pidä paikkaansa!] Te päätitte leikata hoitajien palkkoja kikyillä. Te olette heikentäneet säännönmukaisesti — silloin, kun te olette hetken valtaa saaneet pitää, niin te olette toimineet hoitajia vastaan, toisin kuin tämä puoli salia. [Sanna Antikainen: Te olette nyt vallassa!] Tämä puoli salia on suunnannut miljardeja terveyspalveluihin, mutta tietysti se on iso laiva käännettäväksi. Työtä riittää vuosiksi, mutta sitä työtä pitää tehdä vastuullisesti. Sitä työtä ei voi tehdä pelkällä populismilla. — Kiitos, arvoisa puhemies. [Perussuomalaisten ryhmästä: Pakkolakivasemmisto!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

16.17 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Saramo, katsotaan nyt tosiasioita ihan suoraan silmiin. Vasemmistoliitto on omalla päätöksellään tehnyt ja tekemässä niin, että tänään äänestää hallituksen esityksen puolesta, elikkä työntekijöitä vastaan. Te äänestätte nyt ihan suoraan sanottuna lakko-oikeuden rajoittamista vastaan. Tätä ei selittelyllä muuta mikään. Ja nyt te yritätte taitavana poliitikkona kääntää vielä tämän perussuomalaisen syyksi, joka oli kyllä aika huono veto. Perussuomalaiset ei ole missään vaiheessa pyrkinyt heikentämään sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden palkkoja eikä heidän työolojaan, vaan päinvastoin olemme määrätietoisesti — ainakin niin kauan, kuin itse olen ollut tässä eduskunnassa, pian 12 vuotta — ajaneet näitä asioita. [Maria Guzenina: Entäs se kiky! — Perussuomalaisten ryhmästä: Demarit äänesti kikyn puolesta!] Ja se, että hallituksen jäsenet alkavat nyt selittelemään muiden syyksi viime vaalikauden tai muiden vaalikausien aikaansaannoksia tai saamattomuuksia, ei poista sitä tosiasiaa, että te olette vallassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

sa nyt. Te ette ole tämän vaalikauden aikana saaneet juuri mitään parannuksia ainakaan sosiaali- ja terveystalouden työntekijöiden työolosuhteiden parantamiseksi. Palkatkaan eivät ole kovin kehittyneet siihen suuntaan, että työpaikka olisi houkutteleva.

Arvoisa puhemies! Nyt se asia, mitä halusin tässä sanoa. Tässä on palaute eräältä hoitajalta, joka on seurannut tänään tätä keskustelua. Linaan hänen kirjoitustaan: ”Minä olen tienannut edellisen kahdeksan kuukauden aikana noin 1 000 euroa keräämällä mustikoita. Olen tehnyt pitkiä päiviä tukien näitä sotelaisia, joita meidän hallitus on parhaansa mukaan yrittänyt tuhota.” Tässä henkilö kuvaa tunteja siitä, kuinka hänet pakotettiin pois töistä sen tähden, kun hän ei suostunut ottamaan rokotetta, vaikka on terve henkilö. Ja nyt, kun hallitus tarvitsee työntekijöitä, heidät pakotetaan töihin.

Ihmiset eivät oikeasti ymmärrä tätä logiikkaa, millä tavalla tämä hallitus on toiminut. Välillä potkitaan päähän, ja välillä vedetään narusta takaisin talliin. Ei työntekijöitä voi kohdella tällä tavalla. Te olette antaneet kuitenkin liian kovaa viestiä tuonne kentälle siitä, millä tavalla työntekijöitä voidaan kohdella, ja tämä on se iso epäkohta. Olisitte voineet hiukan pehmeämmällä tavalla tuoda tätä asiaa ihmisten tietoisuuteen ja saada myös niitä hankalampia kulmakiviä pois lakihankkeestanne.

Arvoisa puhemies! Toivon että hallituksessa — erityisesti vasemmistoliitossa — vielä keskustellaan pitkään siitä, mitä te oikeastaan tänään olette päättämässä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

16.20 **Sebastian Tynkkynen ps:** Kunnioitettu herra puhemies! Salin vasemmalla laidalla on kärjistelty sen keskellä, kun olemme nostaneet teidän aikaisempia puheitanne, mitä olette äänestäjille luvanneet, ja olette itse puhuneet näissä puheenvuoroissa tänään täällä salissa, että ei pitäisi vain sanoa ja pitää puheita vaan että nyt tarvitaan tekoja ja yhdessä pitää hakea ratkaisuja. Oli sitten kyse siitä, että nykyinen pääministeri edustajana sanoi, että naisten pitäisi mennä yleislakkoon, tai esimerkiksi edustaja Junnilan nostama puheenvuoro siitä, kuinka ministeri Li Andersson oli puhunut siitä, kuinka työntekijöitten taisteluoikeuksia ei pitäisi rajoittaa, tai esimerkiksi vappusatana, niin se, miksi me nostamme esille näitä teidän omia sanojanne, on se, että te olette päässeet näillä puheilla valtaan. Viime vaaleissa perussuomalaisien ja sosiaalidemokraattien välinen ääniero oli vain 7 000 ääntä. Todella halvoilla lupauksilla te voititte luottamuksen puolellemme. Meidän tehtävä perussuomalaisina nyt täällä oppositiossa on muistuttaa niistä puheista, mitä te itse olette puhuneet, eli mitä te tekisitte, jos te saisitte vallan. [Sanna Antikainen: Normaaliala demokratiaa!] — Kyllä, aivan kuten edustaja Antikainen hyvin totesi, tämä on normaaliala demokratiaa. — Nyt te olette vallassa, ja jos me emme näitä nostaisi, niin te jättäisitte toimet tekemättä, ja sen jälkeen, kun mennään seuraaviin vaaleihin, sitten alkaisivat jälleen kerran nämä kovat vaalipuheet, kuinka jos me nyt päästään läpi ja päästään isoimmiksi puolueiksi, nämä tulevat olemaan ne asiat, mitä me tullaan tekemään — ja sitten taas ne jäävät tekemättä. Eli tämän vuoksi me haluamme muistuttaa niistä asioista, joilla te olette itsellenne hankkineet tämän mandaatin.

Täytyy ottaa myöskin esille edustaja Rantasen erinomainen puheenvuoro. Hän ensimmäisenä täällä salissa nyt toi tämän Ylen uutisen, jossa todettiin, että käräjäoikeus kielsi kotihoidon lakon Helsingissä. Eli nyt tämäkin tieto on meillä myöskin käytettävissä tänään, kun käydään kohti tätä äänestystä, ja haluaisin kysyä: oletteko nyt näidenkin uusien tietojen valossa, mitä on tullut, vieläkin valmiita äänestämään tämän esityksen puolesta?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Tämä on käytännössä tällä hetkellä nyt tässä vaiheessa aika pitkälle suoraa hoitajien hännämistä, ja neuvottelut ovat päällä. Aiotteko te vieläkin hetken päästä — tässä on muutama puheenvuoro enää — äänestää tämän esityksen puolesta? Me perussuomalaiset tehtiin tänään hylkyesitys, ja meillä on täällä valmiina kuvat, jotka odottavat vain äänestystulosta. Katsotaan, miten tulette toimimaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

16.23 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Tynkkynen piti äsken erittäin ansiokkaan puheenvuoron siitä, kuinka demokratia toimii. Toivon todella, että te siellä vasemmalla laidalla ymmärrätte sen, että myös silloin kun te olette vallassa, myös silloin demokratia toimii, ja myös silloin on oppositio, jonka ei tarvitse olla hiljaa. Tätä kautta on leimannut se, että aina kun me tuomme teille kehittämiskohteita, ja joskus jopa arvostelemme, niin aina te katsotte taaksepäin. Te katsotte taaksepäin, syytätte muita ettekkä ota itse nyt teille kuuluvaa vastuuta omiin käsiinne. Nimittäin jos te haluatte olla vallassa, jos te haluatte tehdä oman puolueenne mukaista politiikkaa, niin ymmärtäkää, että silloin kun te olette hallituksessa, niin teillä on avaimet käsissänne, te voitte tuoda tänne hallituksen esityksiä. Ja mikäli ne ovat hyviä, me voimme niitä kannattaa. Tämä ei nyt tietenkään ole sellainen hyvä.

Haluaisin vielä viitata siihen, että tosiaan, niin kuin edustaja Tynkkynen ja edustaja Rantanen täällä aiemmin mainitsivat, käräjäoikeus on juuri tehnyt päätöksen siitä, ettei kotihoidon lakkoa voi aloittaa, joten on täysin selvää, että tämä hoitajien pakkolaki on tarpeeton, ja oletan, että te äänestätte tätä lakia vastaan, koska teidän lakinne on nyt käynyt tarpeettomaksi. Nyt on todistettu, että järjestelmä toimii, joten toivon todella, että olette ajan hermolla ja äänestätte tätä esitystänne vastaan.

Vielä lopuksi haluan sanoa yhden asian, ja se liittyy siihen, että olen hiukan ihmetelty, kuinka työväen puolueena esiintyvä SDP on toiminut eri tavalla vuonna 2007 ja eri tavalla nyt, vaikka on kyse täysin samasta asiasta. [Vasemmalta: Ei ole!] Minulle on tullut sellainen mielikuva tai sellainen päätelmä teidän toimistanne, että kun te olette vallassa, niin te haluatte, että ay-liike pysyy kurissa eikä ainakaan arvostele teitä tai ole teitä vastaan. Te haluatte tässä näyttää ay-liikkeelle kaapin paikan, kun te olette vallassa. Silloin kun te olette oppositiossa, niin silloin heillä on teidän mielestänne oikeus tehdä mitä tahansa. Tietenkin minäkin tuen heidän oikeuksiaan, mutta teille se on sitä, että kun te olette vallassa, heidän pitäisi olla hiljaa. — Kiitos, arvoisa puhemies. [Vasemmalta: Siinä ei ollut kyllä päätä eikä häntää!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Gustafsson.

16.26 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! En halua pitkittää keskustelua, kaksi asiaa ihan lyhyesti:

Edustaja Meri ei ole nyt paikalla, mutta hän viittasi käyttämäni puheenvuoroon, jossa pohdiskelin sitä, että kun kaikki haluamme ratkaisua tähän hoitajakysymykseen, palkkaratkaisua, se tulee olemaan ilmeisesti pitkäaikainen ohjelma. Ja totesin siinä yhteydessä, että yhtenä mahdollisuutena on myöskin se, että joudutaan käyttämään veronkorotuksia. En korvamerkinnyt niitä mihinkään, mutta minusta on syytä rehellisesti sanoa näin. Sitä paitsi, kun tapaan ihmisiä, olen tavannut viikkojen, kuukausien aikana, hyvin monet sano-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

vat näin, että kyllä minä olen, Jukka, valmis maksamaan myöskin pikkasen lisää veroa, jos tiedän, että se menee hoitajien palkankorotuksiin. Tämän kummemmasta asiasta ei ole kysymys, ja edustaja Meri tietää sen, että minulla ei ole semmoisia natsoja, että minä esittäisin täällä mitään demarien eduskuntavaalivero-ohjelmaa. Se oli minun ajatteluni, ja vastaan siitä.

Sitten unohdin kiittää edustaja Adlercreutzia, edustaja Kyllöstä ja edustaja Järvistä, jotka hienolla tavalla halusivat myöskin ymmärtää perjantaina käyttämäni puheenvuoron ikään kuin siinä hengessä kuin sen käytin. Jos siinä sitten oli huono sanavalinta, mikä on tietysti mahdollista, ymmärrän senkin tulkinnan. Mutta suoraan sanoen en hirveästi tykkää siitä, että yhdessä poliittisessa liikkeessä toinen toisensa perään mätkee tällä asialla. Sellainenko on perussuomalaisten ihmiskäsitys? Mutta kiitän näitä, jotka tavallaan haluavat nähdä tämän kontekstikysymyksenä — yksi sana: turpiin vaan ja onnea.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kontula.

16.28 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Täytyy kuitenkin sanoa, että viimeiset kaksi vuotta ovat kirkastaneet aukon meidän säädöspohjassa. Ei ole mitenkään hyvä asia, että alvariinsa käräjäoikeudet turvaamistoimin ovat rajoittamassa meidän työtaisteluoikeutta. Kun käytetään turvaamistoimea, kyseessä on yhden tuomarin harkinta minimissään. Se ei perustu yleensä kattavaan dokumentaatioon vaan on summaarista. Se ei sisällä asianmukaista valitusoikeutta tai välttämättä edes oikeutta tulla kuulluksi, ja se on alun perin turvaamistoimivälineenä säädetty aivan muuhun tarkoitukseen. Sitä säädettyä ei ole ajateltu tai arvioitu työtaisteluoikeuksien rajoittamista. Näistä syistä sitä ei tulisi käyttää sellaisessa tilanteessa, kun on kysymys niinkin vakavasta asiasta kuin keskeisen perusoikeuden ydinalueelle käyvästä rajoitustoimesta.

Tältä pohjalta on minun nähdäkseni ilmeistä, että tarvitaan suojelutyötä työtaistelutilanteissa turvaava lainsäädäntö. Me tarvitsemme sellaisen lainsäädännön. Miksi tämä laki ei sitten ole se lainsäädäntö? Sen takia, että kun se laki säädetään, sen pitää olla yleislaki, joka ei kiinnity mihinkään tiettyyn alaan saati tiettyyn työtaisteluun vaan henkeen ja terveyteen ja niiden suojaamiseen ja koskee kaikkia työtaisteluita yhtäläisesti. Sen tulee olla toistaiseksi voimassa oleva edellä mainituista syistä. Se tulee säätää normaalissa lakiprosessissa, johon kuuluu esimerkiksi asianmukainen lausuntokierros, jota nyt ei ollut. Sen tulee sisältää suojelutyön määrän ja laadun arviointiin neutraali mekanismi, joka ei ole sillä tavoin työnantajalähtöinen kuin mitä se näissä suojelutyökiistoissa on tupannut olemaan. Sen tulee sisältää myös suojelutyölle normaalin palkkatason ylittävän korvauksen tae.

Tästä näkökulmasta ja tähän tarkoitukseen tämä laki ei tietenkään käy, vaan tästä jää meille väistämättä kotitehtävä hoitaa asia kuntoon jossakin rauhallisemmassa ajassa, syvemmällä harkinnalla kuin mihin nyt on ollut mahdollisuutta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

16.31 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Joudun vielä kerran tulemaan tänne edustaja Saramon puheenvuoron takia. Ikään kuin olisin kuullut, että sanoitte, että perussuomalaiset heikensivät hoitajamitoitusta. [Jussi Saramo: Olitte sopineet niin!]

No, minäpä kerron, mitenkä tämä kaikki meni. Minä nimittäin olen elänyt ja kokenut nämä ikäihmisten palvelujen laatusuositukset, joissa henkilöstömitoituksista on säädetty.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Minä olen kulkenut se ikäihmisten palvelujen laatusuositus vuodelta 2008 kädessä työpäikälläni — toimin silloin luottamusmiehenä, olin perussuomalainen luottamusmies — kertomassa työnantajalle, että tässä on ikäihmisten palvelujen laatusuositus ja täällä on mitoitukset. Minäpä kerron, millaiset ne olivat vuonna 2008.

Siellä kerrottiin, että henkilöstön vähimmäismäärä on 0,5–0,6 asiakasta kohden vuorokaudessa — se oli valtakunnallinen suositus — mutta korkeampi vaihtoehto vähimmäismitoitukseksi 0,6 on suositeltava silloin, kun kyseessä on asiakas, jolla on vaikeita somaattisia tai käytösoireita tai kun hoitoympäristön koko ja rakenteelliset puitteet aiheuttavat henkilöstön lisätarvetta. Puhumme esimerkiksi gerontologisista asiakkaista tai potilaista, jos käytetään nyt sitä ilmaisua.

No, sitten: Hyvä henkilöstömitoitus ympärivuorokautisessa hoidossa on 0,7 ja 0,8, ja mikäli lääketieteellistä hoitoa vaativia asiakkaita on pitkäaikaishoidossa, niin tämä mitoitus on 0,6—0,7, ja 0,8:aakin täällä väläytellään. Elikkä 2008 ministeri oli todennut, että jopa 0,8 on se hyvä henkilöstömitoitus.

Sitten mennään vuoteen 2013, ja ketäs silloin olikaan hallituksessa? Oli heinäkuu, ja ikäihmisten palvelujen laatusuositus uudistettiin. Minä sen kyllä huomasin kesälomalla ollessani, ja sinne mitoitus kirjattiin, 0,5. Te voitte sen tarkistaa. Vuonna 2013 henkilöstömitoitus kirjattiin, 0,5. Jäi ainoastaan yksi mitoitus voimaan, se oli silloinen ikäihmisten palvelujen laatusuositus, ja sen 0,5:n kannoillahan me olemme nyt kulkeneet.

No, mitä tapahtui viime kaudella? Kyllä, siellä oli hurjia ajatuksia, että sitä olisi vielä edelleen heikennetty 0,4:ään, mutta me vastustimme, ja itse erityisesti vastustin. Tein swot-analyysin, esittelin sen Pikkuparlamentissa, järjestin ison tilaisuuden ja analysoin swot-analyysin ja lähetin sen moneen ministeriöön, jossa kerroin, että henkilöstömitoitusta ei voi laskea 0,5:stä, eikä sitä laskettukaan. Sitä ei laskettu siitä mihinkään. Nyt tämä hallitus ja me kaikki olemme samaa mieltä, se on nostettu 0,7:ään, ja se on tärkeää. Se on myös se, mistä aikoinaan, edustaja Guzenina, kun olitte ministeri, kanssanne kävin keskustelua. Eli me emme ole heikentäneet sitä henkilöstömitoitusta, vaan tämä on se tarina ja sen te voitte tarkistaa. Ja miksikö sen tiedän? Tiedän, koska olen työtä tehnyt näitten mitoitusten kanssa ja muistan tasan, miten nämä asiat ovat menneet.

Mutta nyt tietysti, kun me olemme tässä suuressa kriisissä ja täällä on todettu, että 0,7:ää ei voida saada aikaan 1.4.2023 — se on aprillipäivä — niin toki siitä tulee tunne, että pilaksiko se nyt sitten meille kaikille tehtiin, että mitoitusta 0,7 ei saada aikaan. Sille on nyt ministeri myös esittänyt siirtymäaikaa, että se olisi välillä jopa 0,6—0,65 ja sitten katsotaan, miten saadaan se mitoitus toteutettua. Olen sitä mieltä, että kun vanhuslakiin on kirjattu nyt mahdollisuus myös hoiva-avustajien käyttämiseen, niin otetaan heitä kentälle mukaan. Otetaan myös kylvettäjät mukaan tekemään tärkeää työtä, tukitoimiin ihmisiä, jotka voivat helpottaa sitä itse koulutettujen ammattihoitajien työnkuva. Sillä tavalla me saamme tämän hoitajamitoituksen toteutettua. Kyllä se 0,7 on hyvä luku, ja sitä kohti mennään. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

16.35 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käyty todella monipolvista keskustelua. Ymmärrän kyllä erittäin hyvin hallituspuolueiden edustajien kipuilua tämän asian kanssa. Itsekin olen sitä mieltä, että oikeus elämään ja henkeen on se kaikkein tärkein arvo, jonka tätä lainsäädäntöä punnittaessa täytyy olla johtotähtenä. Terveystieteiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

mahdollisten tulevienkin lakkojen aikana suojelutyö on välttämätöntä, jotta voimme turvata kaikkein heikoimmassa asemassa olevien hengen ja terveyden.

Samalla on todettava, että terveydenhuoltomme on niin kriittisessä tilanteessa, että potilasturvallisuus on vaarantunut jo ilman lakkojakin. Tämä lainsäädäntöhän ei missään nimessä ratkaise tätä varsinaista ongelmaa, varsinaista kriisiä — sitä, josta hoitajat ovat nyt tätä hätähuutoa tulleet meillekin esittämään.

Omalla kohdallani käräjäoikeuden päätökset ja varsinkin nyt tämä tuoreinkin päätös ovat aika lailla olleet ratkaisevia siinä, miten aion itse tässä äänestää. Olen kyllä tavattoman helpottunut siitä, että käräjäoikeus nyt hyväksyi myös kotihoidon osalta turvaamistoi-mihakemuksen ja kieltää tämän kotihoidon lakon, koska kyllä myös siellä on satoja sellaisia potilaita, joiden henki olisi ollut ilman tätä toimea vaarassa. Pidänkin tämän ja näiden aiempienkin tehohoitoa koskevien päätösten jälkeen tätä lakiesitystä nyt tarpeettomana ja ajattelen, että se jopa tuottaa enemmän vahinkoa kuin hyötyä, koska se kärjistää entises-tään asetelmaa työntekijöiden ja työnantajan välillä. Siksi toivoisin sitä, että eduskunta voi-si nyt jättää tämän lakiesityksen sivuun ja keskittyä siihen, millä lailla terveydenhuollon toimintakykyä voidaan parantaa ja millä tavalla tuodaan todellisia avaimia tähän hoitaja-pulaan, joka vaarantaa potilasturvallisuutta aivan jokaisena päivänä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

16.38 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä vasemmistohallitukselta, missä olette olleet ja mitkä ovat olleet teidän toimenne silloin, kun miesvaltaiset alat ovat lakkoilleet, joskus laittomastikin, kun satamat ovat menneet kiinni, kun vienti ja tuonti ovat pysähtyneet tai kun kokonaisia paperitehtaita on suljettu — lakkoja, jotka ovat aiheutta-neet miljardivahinkoja maallemme, aiheuttaneet sellaisia kustannuksia, joista on ollut seu-raamuksia myöskin julkiselle terveydenhuollolle, heikentäneet julkisen sektorin rahoitus-pohjaa. Vallan kolmijako-oppi on perustava osa länsimaisten demokratioiden hallintamuotoa. Vallanjako-oppi on valtioteoriaa, jonka mukaan toimeenpanon, lainsäädännön ja tuo-miovallan on kuuluttava eri elimille. Se on vaikuttanut useimpiin nykyaikaisiin valtiosään-töihin. Nyt, kun käräjäoikeus hyväksyy turvaamistoi-mihakemuksen ja kieltää Helsingin kaupungin kotihoidon huomisen lakon miljoonan euron sakon uhalla, ihmettelen — ihmet-telen — miksi hallitus jääräpäisesti haluaa viedä tätä pakkolakia eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

16.40 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Ensin pari huomiota tästä käydyistä keskuste-lusta. Tällä on aika paljon keskusteltu siitä, onko yksittäinen hiljaa-sana asiayhteydestään irrotettuna paha vai erittäin paha asia. No, voin kertoa tietysti, että tässä salissa on äänestetty tällä kaudella aiemmin siitä, murretaanko kansanedustajan syytesuoja yksittäisen is-tuntosalissa lausutun sanan takia. Siitä äänesti 121 kansanedustajaa, tällä kaudella istuvis-ta, että murretaan syytesuoja. Muun muassa edustajat Adlercreutz, Guzenina ja, kuinka ol-lakaan, Gustafsson äänestivät sen syytesuojan murtamisen puolesta. [Kimmo Kiljunen: Konteksti oli erilainen!] Eli jos nyt irrotetaan näitä asioita asiayhteydestä, niin tehdäänkö sitten sellainen sopimus vastaisuudessa, ettei myöskään perussuomalaisten sanomisia irro-teta asiayhteydestä, [Kimmo Kiljunen välihuuto] jos näin kova puolustelu tulee demarien asiayhteydestään irrotetuille sanoille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Toinen huomio keskustelusta: On erittäin, erittäin huolestuttavaa, että perustuslakivaliokunnan varsinaisen jäsenen toimesta käydään täällä hieromaan perustuslakivaliokunnan lausuntoja muiden edustajien naamaa vasten. Toivon, ettei näin koskaan enää toimittaisi, koska tämä on omiaan politisoimaan perustuslakivaliokunnan käsittelyn. Jos sieltä tullaan sanomaan, että te ette siellä politisoineet asiaa, älkää politisoiko täälläkään, niin se johtaa siihen, että perustuslakivaliokunta politisoituu. Uskon, että kukaan tässä salissa ei halua tätä kyseistä kehitystä nähdä. [Sanna Antikainen: Paitsi Guzenina!]

Mitä tulee itse tähän asiaan ja opposition, nykyisen hallituksen, kritiikkiin aiemmissa tilanteissa, niin muistikuvani on se, että kaikissa asioissa, kun työntekijän oikeuksiin puututtiin tavalla tai toisella viime kaudella, punainen oppositio huusi kuin hinaaja. Ammattiliitot olivat yleislakoilla uhkailemassa mielenosoituksissaan pitkin turkuja ja toreja tuolla. Eli kyllä te nyt aika helpolla pääsette näistä eläkeputken katkomisistanne, pakkolaeistanne, kaikesta muusta työntekijöiden oikeuksien polkemisesta, kun nyt ovat ammattiliittojen poliittiset osastot hallituksessa. Eli älkää nyt valittako yhtään siitä, jos oppositio teitä hieman arvostelee täällä salissa, älkääkä yrittäkö viedä kenenkään puheoikeutta. Ei teistä siihen ole. Me emme sitä puheoikeutta anna, mutta älkää tuhlatko kaikkien aikaa myöskään selaisilla puheilla.

Totean myös sen, että eipä täällä ole paljon ministereitä näkynyt. Ministerit puolusteleivat, etunenässä pääministeri Marin, että ministereillä on ministerivastuulain nojalla velvollisuus tehdä tämä esitys. No, eipä ole näkynyt kuin ministeri Lindén täällä puolustelemassa tätä esitystä. Pääministeri Marin kuulemma nähtiin äsken kahviossa, ei ole näkynyt keskustelussa — noinkohan hän tulee äänestämään tämän lain puolesta? Kaikki kirjataan ylös ja kaikki julkistetaan, voitte olla siitä täysin varmoja.

Ylipäänsä tämä on tällaista eduskunnan arvovallan halveksimista, tämä koko käsittely ja keskustelu, jos todellakin sosiaali- ja terveysvaliokunnalle tuodaan nämä mietinnöt nenän eteen ”ala siitä tekemään sitten vastalauseita” -periaatteella. Kiire on kova. Miksei tätä esitystä ole tehty aikaisemmin? Miksi eduskunta asetetaan toteamaan tosiasioita pakkotilanteen eteen, että hyväksykää tämä tai itkekää ja hyväksykää tämä? Tämä on täysin järjetöntä eduskunnan arvovallan halveksimista. Jo pelkästään sen takia äänestäisin tämän esityksen hylkäämisen puolesta, että hallituksen pitää ymmärtää, mikä sen asema on. Eduskuntaa ei voi halveksia. [Sanna Antikainen: Erinomainen puhe! Toivottavasti hallituspuolueet kuuntelivat tarkasti sen!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

16.43 Sebastian Tynkkynen ps: Kunnioitettu herra puhemies! Hoitajien keskellä tällä hetkellä käy kiivaat keskustelut, ja sen varmasti jokainen meistä pystyy huomaamaan myöskin niitten viestien määristä, mitä tällä hetkellä tulee. Tätä istuntoa todellakin tällä hetkellä seurataan, ja kohta ollaan tekemässä todella tärkeitä päätöksiä.

Puoli tuntia sitten minulle yllättäen tuli tällainen viesti, joka oli kyllä ihan pakko tulla tänne pönttöön lukemaan, nimittäin alkaa näin: ”Hei, vaikka demari olenkin, lähetän sinulle tätä eduskunnan lakikäsittelyä varten tiedoksi Twitter-ketjun, missä kerrotaan hoitajapuolan aiheuttamasta todellisuudesta terveydenhuollossa. Käytä, jos haluat.” Ja hän pyysi, että en tämän henkilön nimeä julkaise, mutta jos joku epäilee, että tämä ei ole aito, niin voin kyllä näyttää tämän tilin teille, mutta luvataan vain, että henkilön nimi ei tule julkisuuteen. Hän on demari, joka on vaikutusvaltaisessa asemassa teillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Tämä ketju, minkä hän linkkasi, löytyy Twitteristä myöskin julkisena, ja täältä luen: ”Potilasvahingot/vaaratilanteet ruuhkien ja aliresursoinnin vuoksi. Tehdäänkö ketju, arvon hoitajat?” Ja sitten ketju lähti tulemaan Twitterissä. Jokainen voi käydä lukemassa sieltä. ”Näytetään, että vaaratilanteita on ihan joka päivä ilman työtaistelua. Jos et uskalla julkaista nimelläsi, lähetä tilanne inboxissa.”

Ensimmäinen: ”Noin viisi vuotta sitten päivystys: Armoton ruuhka, kaikki pedit täynnä. Päivystyksessä on koko päivän ollut vanhus, joka oksentelee. Illan lääkäri huomaa, että potilaalla on kallonmurtuma. Hoito viivästyi noin 12 tuntia.”

Seuraava: ”Potilaalla mahakipua. Verikokeet päivystyksessä ok. Paitsi yksi, mutta sitä ei kukaan huomaa, sillä sydänmerkkiaineen verikoeputki on kiireessä unohtunut vastata. Potilas menee kuusi tuntia myöhemmin huonoon kuntoon. Sydämeen jää vaurio, sillä infarktin hoito viivästyi.”

Seuraava: ”Yövuoro löytää päivystyksestä potilaan, jota ei ole listoilla. Potilas olisi pitänyt lähettää neurologin hoitoon jo illalla aivoverenkierron häiriön oireiden takia. Jatkaa, arvon kollegat!”

Seuraava viesti: ”Jouduin raskaana ollessa yksin työpisteeseen, jossa normaalisti neljä—viisi hoitajaa. Suuri osa potilaista sängystä siirrettäviä. Ergonomisesti todella vaikea toteuttaa, kun potilas painaa sata kiloa ja patja tarttuu sängynreunoihin, siirtomatka pitkä. Aikani siinä odotin, tuleeko apua, ja sitten tuli jo itku, että tähän minä en oikeasti pysty. Esihenkilöä ei näkynyt eikä kuulunut. Lopulta ihanat lähihoitajakollegat potilassiirroista tulivat avuksi. Potilassiirtojen seurauksena kuitenkin loukkasin selkäni ja jouduin pitkälle sairauslomalle. Olin nuori, enkä osannut puolustaa itseäni. Nykyisellään en ikinä suostuisi tekemään töitä yli rajojen. Mielestäni moraalitonta työnantajalta laittaa kokemattomia nuoria tuollaisiin tilanteisiin.”

Tässä ketjussa on valtava määrä näitä tapauksia, mitä se tilanne tällä hetkellä siellä kentällä on, ja voin vaikka julkaista tämän ketjun omalla Twitter-tililläni, josta voi käydä lukemassa niitä enemmän, pidemmälle en mene, mutta tämäkin hoitaja sanoi, että en ikinä enää suostuisi tähän. Tällä hetkellä, mitä nyt hoitajat ovat tekemässä, he ovat antamassa meille sitä viimeistä hätähuutoa menemällä näin pitkälle kuin mihin ollaan menossa, kertomassa ja herättämässä koko suomalaista yhteiskuntaa, että terveydenhoito, sote-järjestelmä, siis tämä on aivan järkyttävässä kriisissä. Me ei voida toimia sillä tavalla, että sen keskellä me nyt vyörytetään tämmöinen pakkolaki paketti, jossa me käytännössä käännetään selkä, vaan nyt pitäisi nimenomaan herätä siihen hoitajien hätään.

Me ainakin perussuomalaisissa oltaisiin valmiita — ja nyt katson sinne meidän suuntaan, voitte nyökätä, jos tämä pitää paikkansa — siihen, että kun nyt saatiin myöskin tuo Helsingin käräjäoikeuden päätös siitä, että kotihoidon puolelta lakkoa ei voi tehdä, ja siis käytännössä tätä lakia ei ole tarkoituksenmukaista viedä eteenpäin, niin pidettäisiin muutamana minuutina tauko ja ryhmät voivat itse neuvotella, viedäänkö tätä lakiesitystä eteenpäin. Oltaisiinko me valmiita siihen? Uskon, että tähän ainakin meillä olisi valmius, että voimme odottaa hetken aikaa ennen äänestystä, tarvitseeko meidän härnätä kaikkia hoitajia, jotka tällä hetkellä ovat tässä aivan karmeassa tilanteessa, ja edes äänestää tästä lakiesityksestä vai voitaisiinko tämä vetäistä pois. Me ainakin ollaan valmiita harkitsemaan tätä, mutta jos te meinaatte, että tämä siitä huolimatta tulee äänestykseen, niin me perussuomalaiset ainakin ollaan äänestämässä tätä pakkolaki pakettia vastaan. — Kiitos, arvoisa puhemies! [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Arja Juvonen: Kaikki tilanteet tunnistin!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

16.49 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Eduskunta on pian viisi tuntia keskustellut hoitajien työoloista ja tästä tulevasta pakkolaista, jonka hallitus tässä hetken päästä tulee runnomaan läpi. Mutta tämä keskustelu on ollut arvokas, koska tässä on tullut nyt kuitenkin nostettua esille niitä asioita, mitkä ovat hallitukselta unohtuneet. Me emme eduskunnassa osoita arvostusta tällä tavalla, että me pakolla sanelemme, kuka menee töihin ja ketkä eivät. Pakko ei ole koskaan johtanut yhtään mihinkään hyvään — sen olen muistanut jo nuorena miehenä ollessani, kuinka ruvettiin kapinoimaan kaikkia auktoriteetteja kohtaan, ja semmoinen sovitteluvampi ja parempi lähestymistapa myös toimii työelämässä varmasti paremmin.

Kiitän tietysti siitä, että ministeri Lindén on ollut täällä paikalla kuulemassa koko ajan ja tekee omalta osaltaan sen, mitä hallituksessa olette päättäneet tehdä, mutta kuitenkin olisin toivonut vielä, että olisi ollut vähän pehmeämpiä tapoja. Ikävä kyllä, hallitus — vaikka se onkin vihervasemmistohallitus keskustan tukemana — on ottanut linjakseen, että työmarkkinatilanne ei ole teidän mielestänne enää sen arvoinen, että sen annettaisiin keskenään sopia asiat parhaalla mahdollisella tavalla.

Me toivomme toki — kuten täälläkin jotkut puheenvuoron pitäneet — että hoitajat edelleen jatkaisivat työtä, koska ilman hoivahenkilöstön panosta meidän ikäihmisemme eivät tule selviämään tulevina vuosina, mutta se vaatii, ikävä kyllä, myös rahaa. Se vaatii parempia resursointia niin kotisairaanhoidon puolelle kuin terveyskeskukseen ja laitoshiitoon. Vantaalla on ollut useasti erityisen huono tilanne, ja se on vähän semmoinen aaltoileva tilanne. Välillä tuntuu, että asiat rullaavat hyvin, on työntekijöitä jonkun aikaa, ja sitten välillä tuntuu, että ei ole juuri laisinkaan.

Erityisen läheltä olen päässyt vuosia seuraamaan kotisairaanhoidoa, ja ne henkilöt, jotka joutuvat työskentelemään ääri rajoilla siellä — joskus ilman ruokavuoroja — kyllä ovat kertoneet useasti sen, että tämä ei korjaannu millään muulla kuin työn houkuttelevuudella ja parantamisella. Siihen tarvitaan, ikävä kyllä, rahaa. Toivottavasti ensi vaalikauden jälkeen syntyy sellainen hallitus, joka tämän asian laittaa kuntoon. Nyt on tehty selväksi, että tämä hallitus ei sitä halua tehdä kuntoon, tässä vain pelataan aikaa. Ja kuten täällä edustaja Junnilakin sanoi, sitten alkavat, ikävä kyllä, vaalien alla taas ne uudet lupaukset vasemmistovihreiltä puolueilta, mutta luulen, ettei niihin kovin moni enää usko.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Multala.

16.52 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti haluan todeta, että täällä on käyty pitkä keskustelu ja sen kuluessa on nostettu esiin myös se, että tämä lainsäädäntö, joka meille on tänne eduskuntaan tuotu, on nostanut esiin sen — tai oikeastaan tämä tilanne on nostanut esiin sen — että meillä on meidän lainsäädännössämme aukko. Sitä vartenhan sosiaali- ja terveysvaliokunta on mietintöönsä ottanut myös lausuman, jossa eduskunta edellyttäisi, että valtioneuvosto selvittäisi suojelutyötä koskevia kehittämistarpeita ja valmistelisi tarvittaessa myös lainsäädäntöehdotukset, joilla suojelutyön järjestäminen turvataan ristiriitatilanteissa. Tilannehan, jossa me nyt olemme — eli käräjäoikeudet yksi kerrallaan kieltävät lakko-oikeuden kokonaisuudessaan kohdistuen tiettyihin paikkoihin, kuten teho-osastolle tai kotihoitoon — rajoittaa lakko-oikeutta huomattavasti enemmän kuin se, että pystyttäisiin sopimaan siitä suojelutyöstä. Ja sen vuoksi pidän erittäin tärkeänä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

tätä nyt hallitus edistäisi, kuten eduskunta toivottavasti nyt mietinnön mukaisesti tässä kohtaa äänestyksen myötä hyväksyessään tämän lain edellyttää. Tämä olisi tärkeää monestakin syystä — ensinnäkin siitä syystä, että aina, kaikissa tilanteissa, voisimme turvata hengen ja terveyden, mikä on se ensisijainen perusoikeus, mutta myös siitä syystä, että lakko-oikeus voitaisiin turvata. [Maria Guzenina: Hyvä puheenvuoro!]

Keskustelu päättyi.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelun kuluessa on tehty hylkäysehdotus ja seitsemän lausumaehdotusta, joten ehdotuksista on äänestettävä.

Äänestykset tapahtuvat tässä täysistunnossa tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan kello 17.05.

Täysistunto keskeytettiin kello 16.53.

Täysistuntoa jatkettiin kello 17.05.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt jatketaan kello 16.53 keskeytettyä täysistuntoa ja päiväjärjestyksen asiakohdan 6 käsittelyä.

Keskustelussa on Arja Juvonen Kaisa Juuson kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään. Lisäksi keskustelussa on Arja Juvonen Kaisa Juuson kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset kuusi lausumaehdotusta. Lisäksi keskustelussa on Mia Laiho Heikki Aution kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille (Liite 6A).

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Hylkäysehdotuksesta on äänestettävä.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 38, tyhjiä 1; poissa 51 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 130/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Matti Vanhanen: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen lausumaehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 34; poissa 56 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Matti Vanhanen: Mia Laihon lausumaehdotus ja Arja Juvosen lausumaehdotus 2 koskevat samaa asiaa, joten ensin äänestetään Arja Juvosen lausumaehdotuksesta 2 Mia Laihon lausumaehdotusta vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2022 vp

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Mia Laihon lausumaehdotus ”jaa”, Arja Juvosen lausumaehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 31; poissa 57 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Mia Laiho ehdotuksen.

2) Mietintö ”jaa”, Mia Laihon lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 80, ei 63; poissa 56 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen lausumaehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 35; poissa 56 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen lausumaehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 33; poissa 57 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen lausumaehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 80, ei 63; poissa 56 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen lausumaehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 80, ei 63; poissa 56 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraava ilmoitus: Mia Laiho /kok tarkoitti äänestää äänestyksessä 6 "jaa".